

AALBORG UNIVERSITET

Når udsathed bliver utryghedsskabende

- en analyse af konstruktioner og retfærdiggørelsesregimer i debatten om skærpelse af straffen for utryghedsskabende tiggeri

1. juni 2018

Vejleder:

Merete Monrad

Udarbejdet af:

Camilla Nymand Guldager 20151955

Maria Bahia Christiansen 20161189

Sasha Mariane Dantved 20161202

Signe Aagaard Kristensen 20161197

Antal anslag:

239.824

Speciale i Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde

Aalborg Universitet København

Indholdsfortegnelse

Abstract	3
1. Indledning	4
2. Specialets opbygning	11
3. Metodiske og videnskabsteoretiske overvejelser	12
3.1 <i>Videnskabsteoretisk inspiration</i>	12
3.2 <i>Ontologi og epistemologi</i>	15
3.3 <i>Empirisk fundament</i>	15
3.3.1 Folketingsdebatter	16
3.3.2 Medier	19
3.3.3 Juridisk empiri	20
3.3.4 Det sociale arbejde	20
3.4 <i>Transskription</i>	22
3.5 <i>Dokumentanalyse</i>	22
3.6 <i>Datareduktion</i>	23
3.7 <i>Analysestrategi</i>	28
4. Analyse	30
4.1 <i>Forekomsten af utryghedsskabende og roma</i>	30
4.2 <i>Konstruktionerne af roma og utryghedsskabende</i>	33
4.2.1 Diskursteori	33
4.2.2 Konstruktion af roma	38
4.2.3 Konstruktion af utryghedsskabende	54
4.2.4 Sammenknytning af ækvivalenskæder	64
4.2.5 Nedskrivning af værdighed	65
4.2.6 Delkonklusion	67
4.3 <i>Retfærdiggørelsesregimer i debatten</i>	68
4.3.1 Den fri bevægelighed	73
4.3.2 Den gode løsning	80
4.3.3 Populisme – at vinde den brede befolknings gunst	89
4.3.4 Delkonklusion	96

5. Diskussion	98
6. Konklusion	106
Litteraturliste	108

Abstract

This thesis revolves around criminalization as a solution of social problems in a Danish context. We examine the political debate regarding the tightening of The Danish Criminal Code § 197 (prohibition on begging), which introduce the term “insecurity causing begging”. Our main empirical foundation are transcriptions of the debate of the law reform in the Danish Parliament, and in addition to this we use newspaper articles and other selected media as well as legal documents.

By enumeration we find that the term “Romany” are massively represented in the articulations of the law reform and in the descriptions of the problem.

Through discourse analysis we examine the discursively constructs of respectively the categorization of Romany and the categorization of the term “insecurity causing”, and we conclude that in the political articulation, the two constructions draw reciprocal connotations to each other and their ascribing of meaning become intertwined.

Additionally we analyse which justification polities that are utilized in the debate, when politicians justify or criticize the section of the law. We conclude that the prominent polity in the debate is industrial polity. Both supporters and opponents of the law reform draw on efficiency in their argumentation. We also conclude that fame polity is utilized to delegitimize the debate and that Romany is characterised based on market polity, but is valued based on civic polity and is thus described as un-worthy.

In both analysis we examine our findings using theory of deservingness criteria, We conclude that in both the discursive articulation and in the justification of the law reform the Romany is constructed as of undeserving of help.

Finally we discuss the tendency of criminalization as a solution of social problems, and discuss the possible impact on the field of social work.

1. Indledning

“Vi skal gå lige til grænsen for at få romaer ud”

- Konservativ justistminister Søren Pape Poulsen i Berlingske 31. maj 2017

Tiggeri er ikke et nyt fænomen, men spørgsmålet om hvori problemet består, samt hvordan situationen skal gribes an, er igennem tiden blevet set på fra mange forskellige perspektiver. Indsatserne i forhold til tiggere har ændret sig i takt med tidens moralske, økonomiske, religiøse og ikke mindst politiske tidssyn og agendaer (Brandt 2002). I 1708 kom Danmarks første socialreform, og tiggeri blev herefter noget, der hørte under socialpolitik, og deraf stammer de første egentlige offentlige sociale indsatser, der skulle sætte ind i forhold til tiggeri. I sidste halvdel af det 18. århundrede blev ordene *tiggeri* eller *tigger* dog mere og mere usynlige for til sidst at forsvinde fra sociallovgivningen. I stedet så man det nævnt i politivedtægter og straffeloven (ibid.: 9ff). Eksempelvis skrev man om det offentlige fattigvæsen i 1860 i *Loven om straffen for løsgænger og Betleri*¹ § 3:

“Den, som selv gjør sig skyldig i Betleri, eller som udsender sine Børn eller Andre, der høre til hans Husstand og ere hans Myndighed undergivne, for at betle, eller som, vidende om at disse betle, ikke afholder dem derfra, straffes med simpelt Fængsel indtil 8 Uger eller med Fængsel paa Vand og Brød indtil 15 Dage, istedetfor hvilken sidste Straf paa de Steder, hvor Tvangsarbeidshuse ere indrettede, Arbeide i disse kan idømmes efter det i § 1 bestemte Forhold” (DIS-Danmark 2018).

Altså begyndte man dengang ikke kun at se på tiggere som mennesker, der skulle hjælpes, men som mennesker, der skulle straffes og dette med fængsel i op til 8 uger. Tiggeri er dermed noget, vi i Danmark har oplevet og lovgivet omkring gennem århundreder.

Hvis vi bevæger os frem til moderne tid, blev der i 1965 nyindsat en lov omkring betleri i Borgerlig Straffelov; *Betleri og skadelig erhvervsvirksomhed § 197* (FO 2018). Denne lyder således:

“Den, der imod politiets advarsel gør sig skyldig i betleri, eller som tillader, at nogen under 18 år, der hører til hans husstand, betler, straffes med fængsel indtil 6

¹ I dette projekt skelner vi ikke mellem tiggeri og betleri

måneder. Under formildende omstændigheder kan straffen bortfalde. Advarsel efter denne bestemmelse har gyldighed for 5 år” (Brandt 2002).

Endvidere foreskrives det i kapitel 2 § 3 at:

“Slagsmål, skrigen, råben, højrøstet syngen eller anden støjende, voldelig, fornærmelig eller lignende optræden, der er egnet til at forstyrre den offentlige orden eller medføre ulempe for andre tilstedeværende eller omboende, må ikke finde sted på veje eller andre steder, hvortil der er almindelig adgang, f.eks. jernbane- og rutebilstationer, butikker og offentlige kontorer, forlystelsessteder, badeanstalter, nødtørftsanstalter og befordringsmidler, herunder hyrevogne” (FO 2018).

Deraf kan man læse, at politiet allerede siden 1965, ifølge vedtægtens kapitel 2 § 3, har kunne gribe ind i forhold til tiggere i Danmark. Særligt hvis de, der tiggede, også skreg og råbte eller udviste støjende, voldelig, fornærmelig, højrøstet eller anden lignende opførsel, der forstyrrede den offentlige orden eller medførte ulempe for andre. Denne adfærd var yderligere specifikt ikke tolereret ved og på veje og andre steder, hvor der var almindelig færden, eksempelvis ved jernbanestationer, butikker og ved offentlige forlystelsessteder, svømmehaller, kontorer, restauranter samt taxa- og busholdepladser (FO 2018; Brandt 2002). Det har altså siden 1965 været muligt for politiet at gribe ind over for tiggeri og offentligt forstyrrende adfærd.

I 2014 skrev Københavns politi i en publikation omhandlende deres strategier og prioriteter for de kommende år:

“København er som metropol generelt en tryk by med et rigt og mangfoldigt by- og natteliv. Der har imidlertid i de senere år desværre kunnet konstateres en markant stigning i antallet af begåede tyverier, især lommetyverier. Stigningen er et generelt problem i Europa, hvor en tilsvarende stigning kan konstateres i flere af Europas større byer. Gerningsmændene er ofte udlændinge fra bl.a. Østeuropa. Udviklingen har en stor utryghedsskabende effekt hos både beboere og besøgende i København. Særligt lomme- og tricktyverier er et problem og udføres ofte af mere eller mindre organiserede grupperinger af udenlandske kriminelle i tilknytning med anden

utryghedsskabende adfærd som betleri, trickspil, gøgleri mv.” (Københavns Politi 2014: 12).

Her beskrev det københavnske politi en stigning i antallet af tyverier, hvilket de mente skabte utryghed hos både den københavnske befolkning og turister. Med ovenstående forklarede de, hvordan de oplevede, at tyveriet hovedsageligt blev begået af østeuropæere i det, de kaldte “organiserede grupperinger”. Yderligere kan man læse, at de i samme ombæring kobled den stigende kriminalitet til det, de kaldte “anden utryghedsskabende adfærd” som eksempelvis betleri eller tiggeri. Her gives der altså udtryk for en sammenkobling af tiggeri, anden kriminalitet og ikke mindst “udlændinge fra Østeuropa”.

I 2015 fremsatte nuværende socialminister Mai Mercado (C), Peter Skaarup (O) og Pia Adelsteen (O) et lovforslag om en stramning af straffelovens § 197 fra 1965. Dette således, at den skulle ændres til fremover at lyde:

*“»Den, der gør sig skyldig i betleri, eller som tillader, at nogen under 18 år, der hører til vedkommendes husstand, betler, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.«
Foregår betleriet i organiseret form, skal straffen være op til 1 år”* (FT 2015).

Forslagsstillerne slog på, at politiet allerede nu - efter udmeldingen i 2014 - så betleri som et område, der skulle fokuseres på, samt at forslaget ville kunne give politiet et væsentligt redskab, der ville kunne gøre det nemmere for dem at bekæmpe betleri. Dette skulle ifølge forslagsstillerne kunne skabe større tryghed i især de større byer, som de anså var hårdest ramt af fænomenet. Med lovforslaget ønskede forslagsstillerne yderligere at fjerne kravet om forudgående advarsel fra politiet samt at indføre mulighed for bødestraf og mulighed for en skærpet straf, hvis tiggeriet foregik i organiseret form. I lovforslaget skrev de ligeledes, hvordan de var sikre på, at denne skærpelse ville ramme de udenlandske tiggere:

“Forslagsstillerne er overbeviste om, at skærpelserne i indeværende forslag vil reducere antallet af udenlandske tiggere og dermed reducere problemet med betleri” (FT 2015).

Lovforslaget blev ikke vedtaget. Eksempelvis stemte Socialdemokratiet imod med henvisning til, at de frygtede, at loven ville ramme de danske hjemløse:

“Vi har nogle omrejsende, tilrejsende udlændinge, der bruger det at tigge som en måde at opretholde en levestandard på. Det synes jeg er ét problem [...] Men vores danske hjemløse, der bliver nødt til at tigge, fordi de ikke har til dagen og vejen, vil jeg simpelt hen ikke være med til at straffe mere” (M. Frederiksen (A) i FT 07.05.15).

Her ser vi ud over koblingen mellem problemstillingen og udenlandske tiggere også en skelnen mellem danske hjemløse og udenlandske tiggere. Samtidig er der fokus på strafskærpselsen som en løsning på problemstillingen.

I starten af 2017 skrev Frank Jensen og Jesper Christensen - henholdsvis over- og socialborgmester i København - i et åbent brev til regeringen, at Københavns kommune havde brug for hjælp til at løse problemet med *“udfordringerne med udenlandske gadesovere, der ernærer sig ved tiggeri, flaskesamling og i nogle tilfælde kriminalitet”* og *“københavnere, der generes af støj, svineri og utryghed”* (Jensen & Christensen 2017).

Her ser vi igen en kobling af problemstillingen tiggeri og udlændinge, der udover tiggeri på forskellig vis er til gene for københavnere.

Statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) udtalte i den forbindelse:

“Det, vi er vidne til, hører på ingen måder hjemme i vores samfund. Derfor vil regeringen foreslå en fordobling af straffen for tiggeri” (L. Løkke Rasmussen (V) i Berlingske 31.05.17b).

Han fastslog yderligere, at det, han kaldte *“tilrejsende romabander”*, er et alvorligt problem, som han, som *“selv er borger i København”*, mente optog mange danskere. Statsministerens udmelding kom i kølvandet på justitsministeren, der i starten af 2017 også fremsatte andre forslag, som havde til formål at sætte ind over for udenlandske tiggere. Det første værende et zoneforbud, hvilket betød, at det den 1. april 2017 blev ulovligt at etablere eller opholde sig i

lejligheder, som skaber utryghed for andre borgere (Politiken 31.05.17).

Dernæst fremsatte justitsministeren en lovændring af straffeloven § 197, der ikke har været ændret siden 1965 (FO 2018). Dette var en videreudvikling af lovforslaget fra 2015, der endeligt blev vedtaget 21. juni 2017:

“Den, der imod politiets advarsel gør sig skyldig i betleri, eller som tillader, at nogen under 18 år, der hører til hans husstand, betler, straffes med fængsel indtil 6 måneder. Under formildende omstændigheder kan straffen bortfalde. Advarsel efter denne bestemmelse har gyldighed for 5 år.

Stk. 2. Kravet om advarsel gælder ikke, når forholdet er begået i gågade, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler.

Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået et af de steder, der er nævnt i stk. 2” (Retsinformation 2018).

Lovændringen, der blev vedtaget med 78 stemmer for, har ifølge forslagsstillerne til formål at sætte ind overfor *utryghedsskabende tiggeri* (FT 2017a). Yderligere kræves der i modsætning til tidligere ikke længere en advarsel fra politiet ved førstegangsforsøelse, når tiggeriet foregår ved stationer, på gågader, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler, men det er i stedet en skærpende omstændighed, når tiggeriet pågår på disse steder. Slutteligt siger lovændringen, at straffen nu lyder på op til 14 dages ubetinget fængsel ved førstegangstilfælde frem for 7 dages betinget fængsel (ibid.).

Justitsministeren forklarede inden vedtagelsen, hvordan den nye lovændring var vigtig, da der havde været et stigende problem med udenlandske tilrejsende, der tiggede og deraf skabte gener for de omkringboende borgere. I bemærkningerne til lovforslaget blev der dermed lagt vægt på, at det er særlig generende for andre mennesker at blive udsat for tiggeri i gågader, ved stationer, i og ved supermarkeder og i offentlige transportmidler – steder, hvor tiggeri ofte forekommer – og at netop denne form for tiggeri ses som *utryghedsskabende* (FT 2017a). Justitsministeren mente yderligere, at det var nødvendigt med en indgriben over for udenlandske tilrejsende, som rejser til Danmark for at ernære sig ved “flaskesamling og tiggeri”, samt at både Danmark, men også EU måtte gribe ind i forhold til at tilpasse EU’s princip om arbejdskraftens fri bevægelighed til den nye situation.

Inden vedtagelsen i juni 2017 var der, som altid folketingsdebatter og høringer omkring lovændringen, og denne lov blev endvidere behandlet som en hastesag. Lovgivningen mod tiggeri udløste en heftig debat blandt de danske politikere, og medierne fulgte trop med en massiv mediedækning af lovbehandlingen og udsattes situation i Danmark. Eksempelvis med overskrifter som: *DF: Romaproblemer må ordnes før politikere kan holde ferie*, *Tiggende romaer skal straffes hårdere*, og *Romaer ødelægger vores byer* (JP 01.06.17b; Nordjyske 01.06.17; EB 01.06.17).

Der blev både i folketingsdebatterne og i medierne brugt meget forskellige termer omkring lovændringen, både i forhold til hvem den sigtede imod, hvad den egentlige problematik var, samt hvordan den skulle håndteres. Men i både debatter og medier blev problemstillingen koblet til udenlandske tilrejsende og særligt romaer.

Det nye i lovændringen er altså en strafskærpelse i form af bortfald af forudgående advarsel i førstegangstilfælde samt længere fængselsstraf. Samtidig introduceres begrebet utryghedsskabende, et begreb vi ser indgår som en stigende tendens i både politik og lovgivning. Utryghedsskabende bliver dels brugt i forbindelse med beskrivelser af problemstillinger og lovgivning, eksempelvis “utryghedsskabende lejre”, “utryghedsskabende adfærd i boligområder”, “utryghedsskabende kriminalitet”, “utryghedsskabende tøj” og altså med dette lovforslag også “utryghedsskabende tiggeri” (Retsinformation 2017a; Regeringen 2018; Politiken 26.02.18; FT 2018).

Ændringen af straffelovens §197 er således et eksempel i en række af lovforslag og -ændringer, der har begrebet utryghedsskabende som omdrejningspunkt. Vi finder det derfor interessant at undersøge begrebet utryghedsskabende. Da udlændinge og særligt romaer ofte nævnes i forbindelse med ovenstående lovændring, finder vi det derfor også relevant at undersøge denne kategori, da loven som udgangspunkt er lige for alle. Ovenstående lovforslag og -ændringer omhandler ofte marginaliserede befolkningsgrupper. Derfor ønsker vi at undersøge, hvorledes der i debatten retfærdiggøres for eller imod lovgivningen.

Ovenstående interesse leder os frem til følgende problemformulering:

Hvordan konstrueres kategorierne roma og utryghedsskabende i den politiske debat om stramningen af straffelovens § 197, og hvilke retfærdiggørelsesregimer trækkes der på i debatten?

1. I hvilket omfang optræder roma i sammenhæng med utryghedsskabende i debatten?
2. Hvad kendetegner konstruktionerne af kategorierne *utryghedsskabende* og *roma* i debatten?
3. Hvilke retfærdiggørelsesregimer sættes i spil i debatten?

Den politiske diskurs og lovgivningen afspejler sig i det sociale arbejde, da det sætter rammerne for, hvad der vægtes, prioriteres økonomisk og accepteres i forhold til sociale indsatser. Det sociale arbejde er afhængigt af, hvordan socialpolitikken udformes, og hvad den tager afsæt i. En afhængighed, der hænger sammen med de problemforståelser, der skabes i socialpolitikken, idet disse influerer, hvordan der skal interveneres mod sociale problemer.

Begrebsafklaring

Vi bruger begrebet udenlandske udsatte til at favne alle de betegnelser, vi ser i folketingsdebatten og medierne. Politikerne benytter ofte forskellige begreber i henvisning til udenlandske udsatte, såsom: *romaer, østeuropæiske tilrejsende, tiggere, omrejsende sigøjnergrupper, østeuropæiske bander, betlere, rumænere, romabander, udenlandske kriminelle, udlændinge, migranter*. I mangel på et ikke-værdiladet ord benytter vi betegnelsen udenlandske udsatte. Vi er bevidste om, at også denne betegnelse er værdiladet, men da det er det begreb, vi oftest ses anvendt af de organisationer, der beskæftiger sig med målgruppen. Når vi i vores analyse henviser til citater, hvor ord som hjemløs eller tigger artikuleres, benytter vi dog disse ord i behandlingen af citatet.

2. Specialets opbygning

Specialets udgøres, udover indledningen og denne indføring, af 4 kapitler, som vi kort vil præsentere i det følgende.

I kapitel 3 redegøres der for specialets videnskabsteoretiske inspiration af socialkonstruktivismen. Desuden introduceres specialets empiriske fundament, der udgøres af folketingsdebatter, artikler og andre medier, juridisk empiri samt empiri fra det sociale arbejde. Specialets metodiske afsæt præsenteres ligeledes i dette kapitel, hvorunder vores tilgang til empirien også behandles. Kapitlet omfatter ligeledes korte præsentationer af den anvendte teori og brugen heraf. Dette drejer sig om Ernesto Laclau og Chantal Mouffes diskursteorier, Luc Boltanski og Laurent Thévenots teori om retfærdiggørelsesregimer, samt Wim van Oorschots værdighedsteori. Kapitlet munder ud i en opsummerende præsentation af specialets analysestrategi.

Kapitel 4 udgør specialets analyse. Analysen indledes med en kortlægning af forekomsten af ordene utryghedsskabende tiggeri, tiggeri og roma i de anvendte folketingsdebatter og i artikler. Denne indledning til analysen har til formål at illustrere, at roma anvendes i væsentlig grad i debatten om lovændringen af straffelovens § 197. Specialets første analysedel udgøres af en diskursinspireret analyse af, hvordan man i debatten meningsudfylder konstruktionen *roma* og konstruktionen *utryghedsskabende*. I specialets anden analysedel behandles spørgsmålet om, hvilke retfærdiggørelsesregimer, der trækkes på i debatten. Denne del af analysen behandler således, hvilke regimer politikerne taler sig ind i, og hvad de taler sig væk fra i deres argumenter om lovændringen.

Kapitel 5 udgør specialets diskussion, hvor fundene fra analyserne diskuteres i en bredere samfundsmæssig kontekst. Diskussionen tager afsæt i de ændringer, der er tilføjet i loven fra 2017 i forhold til loven fra 1965. Omdrejningspunktet for diskussionen er således det utryghedsskabende og strafskærpsen. Ydermere diskuteres det, hvilke rammer lovændringen kan sætte for det sociale arbejde.

I kapitel 6 sammenfattes analysens resultater og diskussionens argumenter i en konklusion.

3. Metodiske og videnskabsteoretiske overvejelser

I dette kapitel vil vi redegøre for vores videnskabsteoretiske overvejelser, der er inspireret af socialkonstruktivismen. Ydermere præsenteres specialets empiriske fundament, der omfatter folketingsdebatter, artikler og andre medier, juridisk empiri samt empiri fra det sociale arbejde. I dette afsnit udfolder vi desuden specialets metodiske afsæt, og hvordan vi har behandlet empirien. Kapitlet indeholder ydermere en kort introduktion af den anvendte teori og brugen heraf. Dette drejer sig om Laclau og Mouffes diskurstheori, Boltanski og Thévenots teori om retfærdiggørelsesregimer samt van Oorschots værdighedsteori. Kapitlet udmunder i en opsummerende præsentation af specialets analysestrategi.

3.1 Videnskabsteoretisk inspiration

I nærværende speciale har vi ladet os inspirere af socialkonstruktivismen som videnskabsteoretisk position. Dette skyldes, at vores primære interesse for feltet er, hvorledes der i politik konstrueres kategorier, som kan være bidragende til en legitimering eller retfærdiggørelse af ny lovgivning. Vi betragter de politiske kategorier, der trækkes på i debatterne som konstruktioner og således ikke som kategorier, der er selvfølgelige og universelle. Således er vores udgangspunkt for specialet inspireret af socialkonstruktivismen, da kategorisering inden for denne orientering anses som resultatet af sociale og historiske processer. Kategorierne kunne derfor have været eller kan blive anderledes (Rasborg 2004: 349).

Ifølge Kirsten Bransholm Pedersen er det karakteristisk for socialkonstruktivismen, at: *“Vejen til værdifuld ny viden går gennem at sætte spørgsmålstejn ved eksisterende viden, der tages for givet”* (Pedersen 2012: 187). Det er gennemgående for specialet, at formålet har været at sætte spørgsmålstejn ved de diskurser og retfærdiggørelser, som lovændringen læner sig op ad. Med andre ord ønsker vi i specialet at undersøge, hvad disse konstruktioner indeholder. I specialet interesserer vi os således for de aktører, der medvirker til at udbrede og fastholde bestemte forståelser i forbindelse med loven ved at undersøge diskurserne i debatten omkring skærpelsen af loven for utryghedsskabende tiggeri. Den socialkonstruktivistiske inspiration udspiller sig derfor ved en interesse for, hvordan politikerne italesætter og problematiserer tiggeri i Danmark. For at kunne belyse dette udgøres specialets første analysedel af en diskursanalyse, hvor vi trækker på begreber fra Laclau og Mouffe. Med afsæt i Laclau og Mouffes teori har vores diskursanalyse fortrinsvis

til formål at identificere og afdække hegemoniske magtforhold i samfundet gennem *antagonismer, nodalpunkter og artikulationer* (Duedahl & Jacobsen 2010: 85). Med andre ord afdækkes selvfølgeligheder med afsæt i, at nogle udsagn helt naturligt accepteres, mens andre ikke gør. I diskursanalysen er det diskursen i sig selv, der er genstand for analyse. Dette indebærer et fokus på, hvad der er blevet sagt og hvilke mønstre vi ser i udsagnene (Jørgensen & Phillips 1999: 31). Med dette teoretiske afsæt kan vi udfolde, hvordan viden og sandhed bliver udtryk for fortolkning og konstruktion, selvom den ofte præsenteres som naturlig og universel (Duedahl & Jacobsen 2010: 85).

Det socialkonstruktivistiske afsæt muliggør, at vi kan forholde os kritisk til disse konstruktioner i og med, at de er situationelle og derfor kunne være anderledes (Pedersen 2012: 201). Vi har i specialet fokus på politikernes italesættelser og mediernes fremstilling og ikke på, hvordan "virkeligheden" "reelt" er. Vi er derfor også inspireret af socialkonstruktivismen i vores syn på viden, hvor det er karakteristisk, at viden betragtes som en social konstruktion, hvorfor der ikke findes en "*objektiv sandhed 'derude'*" (Juil & Pedersen 2012: 406f).

Socialkonstruktivismen kan anses som en reaktion mod de realistiske antagelser fra eksempelvis positivismen, om at man som forsker kan opnå sand viden om virkeligheden. Vi bærer vores forforståelser med os, og disse influerer og informerer de fænomener, vi giver os i kast med at undersøge og det, vi dermed anser som værende sandt. Vores forforståelser kan bygge på teoretiske perspektiver, på egne erfaringer eller på værdier. De er kontekstafhængige, historiske og samfundsskabte og er dermed kontingente. Virkeligheden kunne have set anderledes ud, og den vil ændre sig i fremtiden. Vores virkelighedsopfattelser konstrueres så at sige i interaktionen med andre mennesker. Videnskaben er ikke et spørgsmål om at opdage eller indsamle sand viden gennem forskningen. Forskeren medkonstruerer den virkelighed, der undersøges. Sandheden er derfor perspektivisk, hvilket vil sige, at der findes en pluralitet af sandheder omkring et givet fænomen afhængig af forskellige sandhedsopfattelser (Pedersen 2012: 188). Som Pedersen formulerer det: "*Der findes ikke et neutralt punkt, hvorfra vi som studerende og forskere kan betragte det, vi undersøger*" (Pedersen 2012: 190). Dette gør sig også gældende for vores tilgang til feltet, og vi har haft en gennemgående bevidsthed herom. Udgangspunktet for specialet er en implicit normativ ramme, der indebærer, at vi betragter kriminalisering af sociale problemer eller social udsathed samt diskrimination som problematisk. Denne implicite normative ramme

skal ikke forstås som et normativt ideal, som det ses i den kritiske teori. Der er således ikke tale om, at vi undersøger ud fra et ekspliciteret ideal om, hvad “det gode” er. Derimod udgør den normative ramme vores forforståelse for lovændringen og danner desuden udgangspunktet for at rette blikket mod netop denne. Vores udgangspunkt har været, at man med lovændringen kriminaliserer et socialt problem, hvorfor vi har fundet det interessant at undersøge, hvordan dette retfærdiggøres. Dette har den indvirkning, at vi forholder os kritisk til loven og de konstruktioner og retfærdiggørelser, den hviler på.

En velkendt videnskabsteoretisk diskussion omhandler spørgsmålet om, hvorledes man forholder sig til samfundsvidenskabelig kritik ud fra en socialkonstruktivistisk eller diskursteoretisk tilgang. Her henter vi inspiration hos Allan Dreyer Hansen, der behandler dette spørgsmål. Hansens pointe er, at der ikke er noget til hinder for at arbejde ud fra en konstruktivistisk position og samtidig placere sine analyser i en normativ ramme. I den forbindelse pointerer Hansen, at det ikke er muligt at bedrive forskning uden at forholde sig normativt i en eller anden grad (Hansen 2017). Hansen modsætter sig dermed tanken om, at man kan bedrive værdifri forskning. Han formulerer det således: *“Der er ikke tale om en neutral forsker der bare ydmygt lægger sine resultater frem til evt. offentlig debat eller irritation af praksis. Der er tale om en række aktive strategiske valg, der giver bestemte retninger på den videnskabelige praksis selv”* (Hansen 2017: 26). Det er altså et vilkår, at vi foretager beslutninger, der er værdiladet. Således skal man ikke lade sig begrænse til kun at vise kontingens, men: *“Det er helt legitimt at vælge side i kampen, at argumentere for at en diskurs er at foretrække frem for de andre”* (Hansen 2017: 26). I specialet ønsker vi ikke at udpege, hvilke diskurser, der er at foretrække, men vi lader os inspirere af Hansen og vedkender os en kritisk indgangsvinkel til loven. I relation til vores genstandsfelt kan man argumentere for at romadiskursen har en række negative konsekvenser eller implikationer, som vi afslutningsvist ønsker at udfolde i vores diskussion.

Da vi forholder os kritisk til loven og de konstruktioner og retfærdiggørelser, den hviler på, har vi i specialets anden analysedel valgt at anvende Boltanski og Thévenots teori om retfærdiggørelsesregimer til at belyse netop retfærdiggørelse og legitimering. Teorien præsenterer seks retfærdiggørelsesregimer, der hver især hviler på det, der betegnes som et ækvivalensprincip. Ækvivalensprincippet udgør en normativ standard, som mennesker trækker på i kritiske situationer, når de kritiserer eller retfærdiggør. Dette er således et teorivalg, der udfordrer vores eget normativ i og med, at denne teori muliggør at se på de

normative standarder, der er på spil i empirien, og som aktørerne i feltet selv trækker på. Det vil sige, at vi med Boltanski og Thévenot belyser de normative standarder, som politikerne trækker på, samt hvad der vægtes som væsentligt i debatten om loven. Således fokuserer specialets anden analysedel på de ækvivalensprincipper, der er i spil i debatten og dermed, hvilke moralske standarder, der politisk fremhæves som væsentlige. Vi har kombineret både Laclau og Mouffes diskurst teori samt Boltanski og Thévenots teori om retfærdiggørelsesregimer med van Oorschots værdighedsteori. Værdighedsteorien tilbyder fem værdighedskriterier, hvorudfra værdighed kan vurderes. Dette teorivalg finder vi i tråd med specialets socialkonstruktivistiske inspiration, da vi mener, at spørgsmålet om, hvorvidt man er værdig til noget eller ej, hviler på konstruktioner af, hvad der betragtes som værdigt.

3.2 Ontologi og epistemologi

Vores inspiration af socialkonstruktivismen udgøres som nævnt i en interesse for politikernes italesættelser og retfærdiggørelser i forbindelse med debattering af lovændringen, samt hvilke konstruktioner disse hviler på. Vores blik på viden er ligeledes inspireret af socialkonstruktivismen. Specialets ontologiske udgangspunkt udgøres således af, at vi betragter det værende som socialt konstrueret, hvorfor der ikke findes én sandhed. Således er det derfor heller ikke muligt epistemologisk at opnå objektiv viden om det, vi undersøger (Pedersen 2012: 190). Specialets formål er af den grund ikke at klarlægge sandheden om virkeligheden. Specialet har til formål at synliggøre og afdække, at de konstruktioner retfærdiggørelsen af lovændringen hviler på, der synes naturlige og indlysende, kunne have været anderledes (ibid.: 229f).

3.3 Empirisk fundament

Da vores interesse i dette speciale har været, hvordan politikere har retfærdiggjort og legitimeret lovændringen, samt hvilke konstruktioner, der er blevet skabt i denne proces, har vi anvendt empirisk materiale, der har kunne give dette indblik. Særligt politikernes italesættelser omkring loven har haft vores interesse. Disse har vi hovedsageligt indfanget empirisk gennem folketingsdebatter og mediedækning som artikler, tv- og radioudsendelser. Derudover har vi suppleret dette empiriske materiale med lovforslaget, samt loven og dens betænkninger. Dette har givet os et indblik i dels den endelige lovs indhold, dels de

overvejelser, der er gjort i forbindelse med lovbehandlingen, hvilket er relevant for vores analyse, idet der også her er forskellige konstruktioner og retfærdiggørelsesregimer på spil. Desuden har en oversigt over afsagte domme givet baggrundsviden om, hvordan loven anvendes og omsættes i retspraksis. Slutteligt har vi søgt kontakt med organisationer og fagpersoner, der arbejder blandt socialt udsatte som hjemløse og tiggere for at få et indblik i, hvad lovændringen betyder for det sociale arbejde.

3.3.1 Folketingsdebatter

Folketingets debatter ligger tilgængeligt for alle i transskriberede formater på Folketingets hjemmeside. I de transskriberede folketingsdebatter er alt, hvad der siges under debatten, som udgangspunkt nedskrevet. Dog foretages der en let redigering fra talesprog til skriftsprog i henhold til regler, som Folketingets Præsidium har vedtaget (Folketingstidende 2018). Vi har dog rettet få steder, hvor der har været tydelige slåfejl. Da der er tale om debatter, der foregår over flere timer, og hvor både talere og italesættelser jævnligt skifter, har vi af pladshensyn flere steder skåret dele ud af transskriptionerne - selvfølgelig under hensyn til, at pointen er bevaret. Dette er markeret med [...]. Ligeledes har vi indsat opklarende forklaringer, hvor der henvises til udtalelser tidligere i debatten. Dette er markeret [således].

Vi har afsøgt debatter, hvor lovændringen debatteres eller behandles. Vi har derfor foretaget det Annulla Linders betegner som en strategisk målrettet udvælgelse af dokumenter. Denne udvælgelse kræver en definition af og grænser for hvilke dokumenter, der skal medtages (Linders 2008: 475). Vi har afgrænset os til at søge debatter, hvor et eller flere af følgende emner debatteres: *Straffelovens kapitel 22, § 197, tiggeri, betleri, østeuropæere, utryghed, tilrejsende, romaer*.

Tilbage i 2015 blev der første gang fremsat et forslag, om ændring af straffelovens bestemmelse om betleri (FT 2015). Mens skærpelsen af straffelovens § 197, loven om utryghedsskabende tiggeri, blev vedtaget den 21. juni 2017. En lignende lovændring blev foreslået (og nedstemt) i foråret 2015, mens en tilbagerulning af lovændringen blev foreslået (og nedstemt) i efteråret 2017. Da der i forbindelse med disse forslag også har været konstruktioner og legitimeringer på spil, der har relevans for vores analyse, har vi valgt at inkludere folketingsdebatter i forbindelse med disse forslag. Vi har således afgrænset os til

folketingsdebatter i perioden fra maj 2015 til og med februar 2018, hvilket er udmundet i følgende debatter.

Anvendte Folketingsdebatter	
Dato	Debat
7/5-15	1. behandling af beslutningsforslag nr. B 135: Forslag til folketingsbeslutning om ændring af straffelovens bestemmelse om betleri.
13/1-17	1. behandling af beslutningsforslag nr. B 16: Forslag til folketingsbeslutning om EU-borgeres medvirken til dokumentation af lovligt ophold i Danmark.
5/4-17	Spm. nr. S 1008 til justitsministeren af Hans Kristian Skibby (DF): Mener ministeren – i lyset af BT's aktindsigt hos Københavns Politi, som viser, at 75 pct. af de fremstillede i Dommervagten i København i 2016 var udlændinge – at vi i Danmark gør nok for at bekæmpe udlændinges omfattende kriminalitet i Danmark?
31/5-17	Forespørgsel nr. F 58: Forespørgsel til statsministeren: Hvad kan statsministeren oplyse om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation?
2/6- 17	1. behandling af lovforslag nr. L 215: Forslag til lov om ændring af straffeloven.
14/6-17	2. behandling af lovforslag nr. L 215: Forslag til lov om ændring af straffeloven.
6/12-17	Spm. nr. S 257 til justitsministeren af Josephine Fock (ALT): Er ministeren enig i, at brugen af Udlændingekontrolsektionen i politiet til at implementere en lov, der skal ramme alle på lige basis og ikke kun målrettes udlændinge, kan medføre en risiko for, at der opstår en diskriminerende praksis?

16/1-18	1. behandling af beslutningsforslag nr. B 33: Forslag til folketingsbeslutning om tilbagerulning af lovændringen om skærpelse af straffen for tiggeri.
16/1-18	1. behandling af lovforslag nr. L 118: Forslag til lov om ændring af lov om politiets virksomhed.
18/1- 18	Forespørgsel nr. F 7: Forespørgsel til beskæftigelsesministeren: Hvad kan regeringen oplyse om regeringens planer for at imødegå de negative konsekvenser af arbejdskraftens fri bevægelighed i EU, og hvilke overvejelser gør regeringen sig i relation til en kommende optagelse af landene på Vestbalkan i EU i relation til spørgsmålet om den fri bevægelighed?

Vi har desuden kontaktet en række politikere, der har medvirket i debatten om loven. Dette for at kunne stille dels opklarende spørgsmål til legitimeringen for lovændringen dels for uddybende spørgsmål til eksempelvis paradokser og bemærkelsesværdige fund i empirien.

Vi har kontaktet Søren Pape Poulsen, da han som justitsminister står i spidsen for lovændringen samt Lars Løkke Rasmussen i kraft af hans rolle som regeringsleder. Vi har derudover kontaktet Københavns overborgmester Frank Jensen, da han sammen med socialborgmester Jesper Christensen den 30/5-17 sendte et brev til regeringen, hvor de bad om hjælp til problemer med et stigende antal udenlandske hjemløse (Jensen & Christensen 2017). Ydermere har vi kontaktet rets-, social- og integrationsordførere for partierne, der har stemt for loven. Slutteligt har vi kontaktet Mai Mercado (C), Pia Adelsten (O) og Peter Skaarup (O), da de, som nævnt, tilbage i 2015 stillede et lignende forslag, der dengang ikke blev vedtaget. Alle kontaktede har takket nej til interviews, eller henvist til medier og folketingsdebatter, hvor deres holdninger fremgår. Vi har derfor ikke foretaget interviews med disse.

3.3.2 Medier

Vi har desuden afsøgt empirisk materiale i form af artikler, der har kunne give et yderligere indblik i politikernes italesættelser i forbindelse med lovændringen. Ydermere har vi haft en interesse i, hvordan store aktører som medierne har valgt at dække vedtagelsen af loven.

Vi har målrettet afsøgt artikler i Infomedia, hvor vi har anvendt *utryghedsskabende* som primært søgeord. Dette skyldes, at vi betragter ordet utryghedsskabende som et definerende begreb for loven om utryghedsskabende tiggeri. Vi har kombineret søgningen af *utryghedsskabende* med et eller flere af følgende ord: *tigge, tigger, tiggere, tiggeri, betle, betler, betlere, betleri, roma, romaer, romalejr, romalejre, hjemløs, hjemløse, boligløs, boligløse*. Tidsmæssigt har vi afgrænset os fra perioden fra den 27. maj 2017 til den 30. juni 2017 i og med, at lovændringen blev vedtaget den 21. juni 2017, hvorfor vi har haft en forventning om, at der op til og omkring denne dato ville være særligt fokus på emnet.

Vi har oprettet abonnementer for at få adgang til centrale landsdækkende medier, mens vi har fravalgt små og lokale dagblade, vi ikke havde adgang til. Vi har oprettet abonnementer hos Information, Kristeligt Dagblad, BT, Berlingske, Jyllands-Posten og Ekstra Bladet. Denne søgning er udmundet i 267 artikler.

I forhold til politikernes italesættelser har vi oplevet, at artiklerne kun har kunne bidrage med begrænset supplerende viden, da dækningen hovedsageligt trækker på folketingsdebatterne og politikerne tilsvarende gentager deres argumenter fra debatterne. Vi har således oplevet, at vi med artiklerne har nået et mætningspunkt (Lynggaard 2015: 157). Det vil sige, at artiklerne understøtter empirien fra folketingsdebatterne, men kun bidrager marginalt med yderligere viden.

Udover artikler har vi som supplement afsøgt andre typer medier, som der henvises til i den øvrige empiri, i Mediestream. Denne søgning er derfor ikke udtømmende, men skal udelukkende betragtes som et supplement til det øvrige materiale. Denne søgning er udmundet i empirisk materiale, der omfatter et brev fra Københavns overborgmester Frank Jensen og daværende socialborgmester Jesper Christensen til Regeringen. Derudover radioudsendelser som Radio24syv og Bagklog, samt et par udsendelser fra Deadline og TV2 Nyhederne.

Vi har inddraget denne empiri, da der henvises til dette i vores hovedempiri således, at vi kan inddrage italesættelser og udsagn fra dette i forbindelse med analyserne af diskurser og retfærdiggørelser.

3.3.3 Juridisk empiri

For at få et indblik i, hvordan loven omsættes juridisk og dermed, hvad der i juridisk forstand betragtes som utryghedsskabende tiggeri, har vi søgt at få adgang til anklage- og domsudskrifter fra de retssager, der har været om utryghedsskabende tiggeri fra loven trådte i kraft 21. juni 2017 frem til empiriindsamlingens afslutning i marts 2018. Dette er udmundet i en oversigt over afsagte domme efter ikrafttrædelsen af loven, som er fremsendt af justitsministeren den 27. september 2017, og som er tilgængelig på Folketingets hjemmeside (Justitsministeriet 2017). Denne oversigt giver et indblik i, hvad der ligger til grund for at blive dømt for utryghedsskabende tiggeri. Det har ikke været muligt at få adgang til materiale over afsagte domme efter september 2017. Denne del af empirien anvendes som baggrundsviden.

Ydermere har vi hentet lovforslag, lovbehandlinger og betænkninger på retsinformation.dk, som ligeledes giver et empirisk indblik i, hvad der betragtes som utryghedsskabende. Særligt betænkningerne er interessante, da der her beskrives hvilke tanker, der ligger til grund for lovændringen med ord, der ikke nødvendigvis kommer med i den endelige lov.

3.3.4 Det sociale arbejde

Vi har slutteligt kontaktet organisationer og fagpersoner i feltet for socialt arbejde, der primært har med udenlandske udsatte at gøre. Dels for at sikre specialet en forankring i det sociale arbejde og dels for at få et indblik i, hvilke implikationer lovændringen medfører i det sociale arbejde.

Vi har taget kontakt til Mariakirken på Vesterbro, Mariatjensten, Kompasset, SAND, Gadejuristen, Månestrålerne og Projekt Udenfor. Det er dog kun Preben Brandt fra Projekt Udenfor, der har haft mulighed for at mødes med os.

Brandt er stifter af Projekt Udenfor, som er en organisation, der har lavet projekter med og blandt hjemløse siden 1996, heriblandt også udenlandske hjemløse og tiggere. Vi har afholdt

en samtale med Brandt, som vi har brugt som baggrundsviden, samt som en dialog om relevans og aktualisering af specialets omdrejningspunkt.

Vi har desuden deltaget ved paneldebatten *Hjemløse - de nye lovløse?*. Paneldebatten blev afholdt af Kirkens Korshær den 21. marts 2018 og kredsede om lovændringen og dens implikationer for den politimæssige indsats samt det sociale arbejdes felt. Panelet bestod af Socialborgmester Mia Nyegaard (B), Laura Rosenvinge (A), Charlotte Lund (Ø), Line Ervolder (C), Emil Kiørboe fra Institut for Menneskerettigheder, Vibeke Lenskjold fra Sundhedsklinikken i Røde Kors samt Jakob Søndergaard fra Udlændingekontrolsektionen i Københavns Politi. Denne debat har fungeret som baggrundsviden om problemstillinger og konflikter på feltet, men indgår ikke direkte i vores analyse. Ydermere har vi haft en kort samtale med en jurist fra Institut for Menneskerettigheder omkring pågældendes perspektiv på lovændringen, som anvendes i specialets diskussion.

Nedenstående tabel illustrerer en opsamling af specialets empiriske grundlag.

Specialets empiriske grundlag	
Folketingsdebatter	10 debatter fra perioden fra den 7. maj 2015 til den 18. januar 2018
Medier	267 artikler Brev til Regeringen fra Københavns overborgmester Frank Jensen og socialborgmester Jesper Christensen Tv- og radioudsendelser
Juridisk empiri	Oversigt over afsagte domme Lovforslag Lovbehandlinger Lovbetænkninger Høringssvar
Det sociale arbejde	Samtale med Preben Brandt fra Projekt Udenfor Paneldebatten <i>Hjemløse - de nye lovløse?</i> Samtale med jurist fra Institut for Menneskerettigheder

3.4 Transskription

Som nævnt har vi ikke selv transskriberet folketingsdebatterne, derimod har vi transskriberet radio- og tv-programmer og samtaler med fagpersoner i det omfang, vi har citeret fra dem i specialet. Vi har forsøgt at transskribere så tæt på det sagte som muligt, men har udeladt udråbsord, stammen og mindre udtalefejl, ligesom vi heller ikke har markeret pauser i talestrømmen. Disse elementer kan have betydning i en analyse, men vi mener ikke, det er af afgørende betydning i vores projekt, ligesom vi mener, det er mest hensynsfuldt i forhold til de interviewede, at deres pointer står klart uden forstyrrende udråbsord og lignende.

3.5 Dokumentanalyse

Specialets empiriske grundlag består, som nævnt i Afsnit 3.3, af nedskrevne folketingsdebatter, artikler, empiri fra andre typer medier, juridisk empiri samt samtaler og paneldebat i det sociale arbejde. Bortset fra empirien fra det sociale arbejde betragter vi specialets øvrige empiri som dokumenter. Ifølge Poul Duedahl og Michael Hviid Jacobsen forbindes dokumenter ofte med skriftligt materiale, men i takt med den teknologiske udvikling skubbes der til definitionen af, hvad vi kan betragte som et dokument. Dette skyldes, at der med den teknologiske udvikling opstår nye former for dokumentation. Dette bevirker, at også tv-udsendelser og lydoptagelser kan betragtes som dokumenter. Duedahl og Jacobsen udvider således definitionen af et dokument til at omfatte medier, hvori information kan afkodes (Duedahl & Jacobsen 2010: 37ff).

Med specialets inspiration af socialkonstruktivismen (jf. Afsnit 3.1) tager vi for givet, at dokumenter ikke giver et sandt eller upartisk billede af noget (Linders 2008: 476). Ifølge Linders bliver nogle oplevelser, fortolkninger og sociale grupper begunstiget i dokumenter, mens andre marginaliseres, fordi dokumentationsprocesser virker sammen med konfigurationer af magt og dominans. Sagt med andre ord produceres dokumenter ofte af de magtfulde. I en socialkonstruktivistisk dokumentanalyse er opgaven, ifølge Linders, at synliggøre de marginaliserede stemmer, der bliver skjult i produktionen af magt. Dette er en vanskelig opgave, idet marginaliserede grupper ikke har samme indflydelse på dokumenter (ibid.: 477). I empirien ser vi eksempelvis dette ved, at kun få artikler inddrager de udenlandske udsattes perspektiv. Vi er bevidste om, at de manglende stemmer ligeledes er en del af konstruktionen – eksempelvis tales der om, at problemet med udenlandske udsatte er et

stort problem, men tal over hvor mange udlændinge, der er tale om, udebliver fra debatten. I og med at de udenlandske udsattes perspektiv i meget begrænset omfang repræsenteres i empirien, har specialet ikke haft til hensigt at synliggøre de marginaliseredes stemmer. Specialets formål er i højere grad gennem diskursanalysen og analysen af, hvordan loven retfærdiggøres, at kaste lys over den proces, hvorigennem den udenlandske udsatte marginaliseres. Samtidig kan analysen af lovens retfærdiggørelse og legitimering give et indblik i, hvilke interesser der er på spil i denne marginalisering. Som Duedahl og Jacobsen skriver, er dokumenter *”handlingsorienterede i kraft af de ord, som deres forfattere har placeret på dem, og som har til hensigt at præge læseren ved at skabe et særligt syn på et problem, som igen legitimerer handling [...]”* (Duedahl & Jacobsen 2010: 43). Det er netop denne proces og skabelsen af et særligt syn på problemet med udenlandske udsatte, som specialets analyser af dokumenterne har til hensigt at kortlægge. Således er valget af empiri også faldet på dokumenter, da disse netop kan give et indblik i de konstruktioner, som lovens vedtagelse hviler på.

3.6 Datareduktion

Vi har som beskrevet i Afsnit 3.3 en omfattende mængde empirisk materiale, som vi gennem kodning har forsøgt at systematisere og reducere. Ifølge Søren Kristiansen kan datareduktion betegnes som det *”at datamaterialet nedbrydes eller sorteres i forskellige segmenter med en given kode eller overskrift”* (Kristiansen 2015: 484). Specialets empiriske grundlag udgøres, som beskrevet, af forskellige tekstkorporer. Disse korporer har vi hver især foretaget datareduktion af gennem kodning. Kodning defineres af Kristiansen på følgende måde:

”Udtrykket ”kodning”, som også er en form for datareduktion, beskriver den proces, hvor man identificerer og navngiver mere eller mindre afgrænsede databidder, som på en eller anden måde eksemplificerer den samme deskriptive eller teoretiske ide” (Kristiansen 2015: 484).

Kodning er således et spørgsmål om at reducere datamaterialet til mindre enheder. Denne datareduktion kan foretages både induktivt gennem en datastyret kodning eller deduktivt med afsæt i et begrebs- eller teoriapparat (Kristiansen 2015: 484f).

I datareduktionen har vi både benyttet os af en induktiv og en deduktiv tilgang. Dermed har vi inddelt empirien i kategorier, som dels er afledt af centrale tematikker, som vi finder gennemgående i empirien og dels af specialets teoretiske begrebsapparat.

I specialets analysedel om diskurser, der behandler spørgsmålet: *hvad kendetegner konstruktionerne af kategorierne utryghedsskabende og roma i debatten?*, har vi anvendt en datastyret kodning. Denne analysedel er, som nævnt, diskursanalytisk inspireret, hvorfor vi har benyttet os af en mere datastyret kodning, hvor vi har hentet særlige ord, udtryk eller vendinger, der går igen i empirien. Dette er udmundet i en kodning, der tematisk kredser omkring det utryghedsskabende og romaer. Således har disse kategorier betydet, at vi i empirien har kodet ud fra, hvornår det utryghedsskabende debatteres, indholdsudfyldes eller defineres. Kategorien roma favner steder i empirien, hvor romaers adfærd og karaktertræk artikuleres eller steder, hvor romaer sættes i modsætning til danske udsatte. Diskursanalysen nuanceres afslutningsvist med inddragelse af værdighedsteorien, hvor vi har foretaget en teoristyret kodning. Følgende tabel angiver empiriske eksempler inden for koderne utryghedsskabende og roma.

Datastyret kodning		
Kode	Operationalisering	Eksempler på citater fra empirien
Utryghedsskabende	Utryg/tryg Definitioner af utryghedsskabende Adfærd og placering	<i>“Jamen, utryg det er at det har taget det omfang som det har taget [...] hvis du går 20 år tilbage i danmark ikke, så kunne det godt være, at du stødte på en tigger, eller der var en tigger, der gik igennem S-toget eller sådan noget. Men nu er det jo overalt. Og det er jo det, der er problemet altså, og derfor synes jeg sådan set at tiggeri generelt skaber utryghed. Det gør det altså. Men man.. man</i>

		<i>forbinder ikke tiggeri med noget positivt. Det kan man selvfølgelig godt forbinde lirekassemanden, der står nede på stationen og spiller noget musik, det er ikke så slemt men..”</i> (K. K. Berth (O) i 24/7 20.09.17).
Roma	Danske overfor udenlandske udsatte Romaers adfærd Romaers karakteristika	“[...] har været et voksende problem med udlændinge, der kommer til Danmark, slår sig ned i lejre, bruger vores kirkeområder som toilet, hvor det flyder med skrald, og ernærer sig bl.a. på Strøget med, hvad der tydeligvis er organiseret tiggeri” (M. Knuth (V) i FT 16.01.18b).

I specialets analysedel om retfærdiggørelse og legitimering af loven, der behandler spørgsmålet: *Hvilke retfærdiggørelsesregimer sættes i spil i debatten?* har vi benyttet os af en teoristyret kodning. I denne del udgøres koderne af Boltanski og Thévenots retfærdiggørelsesregimer, samt værdighedsteoriens fem værdighedskriterier. Her har vi således “kodet oppefra” ved at benytte et specificeret teoriapparat (Kristiansen 2015: 485). Boltanski og Thévenots seks retfærdiggørelsesregimer er alle bygget op omkring et ækvivalensprincip. Dette gælder autenticitet i inspirationsregimet, loyalitet i det domestiske regime, offentlig anseelse i opinionsregimet, solidaritet i borgerregimet, konkurrence i markedsregimet og effektivitet i det industrielle regime (Boltanski & Thévenot 2006: 159ff). Vi har hovedsageligt fundet og derfor vægtet empiri, der taler sig ind i de sidste fire nævnte regimer. Ækvivalensprinciperne for retfærdiggørelsesregimerne har været styrende for kodningen af empirien til denne analysedel. De teoretiske kodninger er i empirien omsat således, at vi har markeret borgerregimet de steder i empirien, hvor solidaritet for fællesskabet eller særligt mangel på samme fremgår. Opinionsregimet er kodet, når loven præsenteres som et middel til at opnå offentlig anseelse. Markedsregimet er i empirien omsat til markeringer, der handler om, at individer handler opportunistisk samt steder, hvor

konkurrence behandles. Det industrielle regime knytter sig hovedsageligt til kodninger, hvor der i empirien tales om, hvordan problematikken med udenlandske udsatte løses dels professionelt og desuden effektivt. Værdighedsteorien er i kodningen omsat til at markere steder i empirien, der behandler spørgsmål om, hvorvidt der er brug for hjælp (behov), om situationen er selvforskyldt (kontrol), om personen er en af os (identitet), om personen har bidraget (gensidighed) samt om hjælpen modtages med taknemmelighed (attitude).

Følgende tabel giver et lille eksemplificeret overblik over, hvordan de teoristyrede koder er omsat i empirien.

Teoristyret kodning		
Kode	Operationalisering	Eksempler på citater fra empirien
Borgerregimet	Solidaritet Manglende solidaritet for fællesskabet - fx egoisme Udlændinge som <i>en trussel</i> mod Danmark	<i>“Men det, vi bestemt ikke har gavn af, er, når vi får såkaldt arbejdskraft til landet i form af sigøjnere, tiggere, og jeg ved ikke hvad, som udnytter de her regler efter forgodtbefindende [...]”</i> (K. K. Berth (O) i FT 18.01.18).
Opinionsregimet	Lovændringen som middel til at vinde offentlig anseelse	<i>”Jeg tror også, at den her debat har båret meget præg af, at man har ønsket at profilere sig på noget i populistisk øjemed, for man taler til nogle vælgere og nogle mennesker, som i virkeligheden slet ikke er dem, der bor i København. Man taler til et bagland eller nogle vælgere, man ønsker at få til at stemme på Venstre, som ikke bor i</i>

		<i>København, og som ikke oplever de her problemer til hverdag” (R. Lund (Ø) i FT 16.01.18b).</i>
Markedsregimet	Konkurrence Fordele ved fri bevægelighed Opportunisme	<i>“Det er ikke nødvendigvis småbeløb – det er store beløb i forhold til hjemlandenes standarder. Og der er med andre ord tale om en god forretning” (N. Khader (C) i FT 16.01.18a).</i>
Det industrielle regime	Effektivitet Professionalisme Hvordan løses problemet bedst? Proportionalitet	<i>”Men når vi kan se, at der er noget, der virker – noget, politiet er glade for, og noget, som politiet kan bruge til at løse en opgave, de ikke tidligere har kunnet løse – så er det jo bare en rigtig, rigtig god idé at give dem flere af de værktøjer, som allerede virker” (M. Knuth (V) i FT 14.06.17).</i>
Værdighedsteori Værdighedskriterier: Behov Gensidighed Identitet Kontrol Attitude	Behov: er der brug for hjælp Gensidighed: har personen bidraget Identitet: er personen en af os Kontrol: er situationen selvforskyldt Attitude: modtages hjælp med taknemmelighed	<i>“Disse mennesker [romaer] har INTET at gøre i Danmark. De søger ikke efter arbejde, har aldrig haft et arbejde og kunne ikke drømme om at arbejde” (Skaarup 2017). “Men må jeg så ikke godt spørge [...] om ikke man frygter, at politiet kan have svært ved at kende forskel på, hvem der så er rigtige tiggere, og hvem der er organiserede betlere fra udlandet. Frygter man ikke det?” (J. Mikkelsen (B) i FT 07.05.15).</i>

3.7 Analysestrategi

I nærværende speciale ønsker vi således at undersøge, hvordan kategorierne *roma* og *utryghedsskabende* konstrueres i den politiske debat om stramningen af straffelovens § 197, og hvilke retfærdiggørelsesregimer, der trækkes på i debatten. For at kunne besvare specialets problemstilling har vi empirisk valgt at anvende dokumenter - herunder har vi lagt særlig vægt på folketingsdebatter og artikler, der behandler lovændringen. Dette empiriske valg skyldes, at vi finder, at det er i materiale som dette, at konstruktionerne omkring loven og dens retfærdiggørelse fremgår tydeligst. Dette skyldes, at folketingsdebatterne og artiklerne skildrer og giver et godt indblik i politikernes italesættelser og mediernes fremstilling i forbindelse med lovændringen. Specialet rummer et omfangsrigt empirisk materiale, som vi har reduceret og kategoriseret gennem kodning. Til besvarelse af spørgsmålet *Hvad kendetegner konstruktionerne af kategorierne utryghedsskabende og roma i debatten?* har vi, med undtagelse af værdighedsteorien, datakodet empirien. Det vil sige, at vi har kodet efter temaer, som vi har fundet fremtrædende og gennemgående i empirien. Dette gælder temaerne *utryghedsskabende* og *roma*. Disse temaer understøttes af statistiske opgørelser over empirien. Til besvarelse af spørgsmålet *Hvilke retfærdiggørelsesregimer sættes i spil i debatten?* har vi foretaget en teoristyret kodning med afsæt i Boltanski og Thévenots teori om retfærdiggørelsesregimer samt van Oorschots værdighedsteori.

Da vi i vores projekt har fokus på hvilke diskurser og retfærdiggørelsesregimer, der er på spil i debatten, har vi fundet det relevant at fokusere på *hvad*, der siges snarere end *hvem*, der siger det. Mange politikere bruger de samme italesættelser, og vi har derfor forsøgt at uddrage eksempler, der understreger dette, uden at vise hver gang italesættelsen artikuleres. Vi pointerer derfor som udgangspunkt ikke politikere eller politisk tilhørsforhold på kilderne i vores analyse, dette fremgår dog i henvisningerne. Nogle citater dækker flere analyseområder, og derfor er nogle citater anvendt flere steder.

Specialet er inspireret af socialkonstruktivismen, hvilket betyder, at vi i specialet har en særlig interesse for konstruktioner og kategoriseringer. Inspirationen fra socialkonstruktivismen har desuden den betydning, at vi anskuer al viden som et resultat af konstruktionsprocesser, hvilket bevirker, at vi ligeledes betragter specialets empiriske

fundament som resultat af konstruktioner. Det er netop disse konstruktioner, vi med specialet ønsker at belyse.

Specialets analyse består af to dele, som vi ser som parallelle snarere end i forlængelse af hinanden. Det vil sige, at fundene i analysens første del ikke leder til analysen anden del, men derimod, at fundene i de to analysedele er på spil samtidig og er gensidigt forbundne. Specialets første analysedel udgøres af en diskursanalyse af de empiriske dokumenter, hvor vi undersøger, hvordan udenlandske udsatte og utryghedsskabende tiggeri konstrueres i den politiske debat. Til dette anvender vi udvalgte begreber fra Laclau og Mouffes diskursteori. Denne analysedel er centreret om, hvordan kategorierne roma og utryghedsskabende konstrueres, indholdsudfyldes og betydningsfastsættes. I analysens anden del belyser vi ved brug af Boltanski og Thévenots teori om retfærdiggørelsesregimer, hvilke normative standarder, der trækkes på i retfærdiggørelsen og kritikken af lovændringen. Dette indebærer ydermere et blik for de konstruktioner, der trækkes på i denne retfærdiggørelse. Begge analysedele suppleres med van Oorschots værdighedsteori, som vi bruger til at belyse, hvordan romaen konstrueres med en lav grad af værdighed. I starten af hver analysedel redegør vi for vores analytiske tilgang. Analyserne er tænkt som deskriptive analyser af empirien, som udfoldes i specialets diskussion.

4. Analyse

I den følgende analyse ønsker vi at belyse, hvordan kategorierne roma og utryghedsskabende konstrueres og hvilke retfærdiggørelsesregimer, der trækkes på i den politiske debat om stramningen af straffelovens § 197. I analysens indledende del belyses forekomsten af betegnelserne *utryghedsskabende tiggeri*, *tiggeri* og *roma* i den politiske debat. Formålet med denne del er at tydeliggøre, at roma er en hyppigt anvendt betegnelse i debatten om loven. Herefter analyserer vi, hvad der kendetegner konstruktionerne *roma* og *utryghedsskabende*. Denne del udgør derfor en analyse af, hvordan roma og det utryghedsskabende tilskrives mening og betydning. I denne del anvender vi Laclau og Mouffes diskursteorier. I specialets sidste analysedel ønsker vi at belyse hvilke retfærdiggørelsesregimer, der sættes i spil i den politiske debat ud fra Boltanski og Thévenots teori om retfærdiggørelsesregimer. Denne del udgør derfor en analyse af, hvilke moralske standarder der trækkes på i debatten, når loven retfærdiggøres eller kritiseres. Analyserne suppleres med analyser af udenlandske udsattes værdighed med afsæt i van Oorschots værdighedsteori.

4.1 Forekomsten af utryghedsskabende og roma

Vi har bemærket i vores gennemlæsning af empirien, at romaer ofte omtales i forbindelse med loven. Dette er udmundet i en interesse for, hvor ofte utryghedsskabende tiggeri og roma anvendes i både folketingsdebatterne og i artiklerne, samt hvor ofte andre betegnelser end roma anvendes. I dette afsnit ønsker vi derfor at belyse forekomsten af ordene utryghedsskabende tiggeri, tiggeri, roma, udlænding, udenlandsk, østeuro (med variationer) og migrant. Med optællingerne får vi et billede af hvilke betegnelser, der er mest anvendt i forbindelse med loven. Derudover belyser vi i dette afsnit, hvor ofte utryghedsskabende tiggeri og roma optræder sammen. Dette gør sig kun gældende for artiklerne, da det er for omfattende at kortlægge, hvor ofte sammenfald finder sted i debatterne. Formålet med følgende afsnit er derfor at tydeliggøre, at utryghedsskabende tiggeri og roma forekommer sammen.

Vi har som nævnt i Afsnit 3.3.2 anvendt utryghedsskabende som primært søgeord for vores Infomedia søgning. Dette skyldes, at utryghedsskabende er et definerende begreb for loven om utryghedsskabende tiggeri. Denne søgning udmundede i 267 artikler. Ud af disse 267 artikler behandler de 162 af dem specifikt utryghedsskabende tiggeri. Derefter har vi søgt

efter roma og markeret de artikler, ordet optræder. På denne måde har det være muligt at afdække i hvor stor en andel af artiklerne, ordene optræder sammen. Ydermere har vi optalt, hvor ofte utryghedsskabende tiggeri, tiggeri og roma nævnes i både artikler og folketingsdebatter - det vil sige antal hits. Vi har optalt utryghedsskabende tiggeri, idet der med loven er tale om en strafskærpelse for utryghedsskabende tiggeri. Ydermere har vi optalt tiggeri, fordi utryghedsskabende tiggeri kan være en omfattende betegnelse, der derfor anvendes mindre hyppigt. For at sætte anvendelsen af roma i perspektiv har vi, som nævnt, desuden undersøgt, hvor ofte ordene udlænding, udenlandsk, østeuro og migrant optræder i både artikler og folketingsdebatter. I artiklerne har vi desuden undersøgt i hvor stor en andel af artiklerne, at ovenstående ord optræder sammen med utryghedsskabende tiggeri.

Folketingsdebatter

I folketingsdebatterne har vi optalt antal hits. Det vil sige, at vi har optalt, hvor mange gange henholdsvis utryghedsskabende tiggeri og roma anvendes af politikerne. I de 10 anvendte debatter nævnes utryghedsskabende tiggeri 64 gange, tiggeri nævnes 260 gange, mens roma nævnes 127 gange. På trods af, at loven om utryghedsskabende tiggeri er det, der debatteres, er roma alligevel et mere anvendt ord, hvilket indikerer, at roma anvendes tungtvejende i debatten. Nedenstående tabel sætter anvendelsen af roma i perspektiv og det ses, at roma er den hyppigst anvendte betegnelse.

Antal hits i folketingsdebatter						
Utryghedsskabende tiggeri	Tiggeri	Roma	Udlænding	Udenlandsk	Østeuro	Migrant
64	260	127	67	116	31	2

Artikler

I de 162 artikler, der behandler utryghedsskabende tiggeri gør samme tendens sig gældende. I disse artikler optræder utryghedsskabende tiggeri 227 gange, mens roma nævnes 663 gange. Desuden forekommer tiggeri 585. Roma anvendes således hyppigere end tiggeri, som er det,

loven omhandler. Desuden viser følgende tabel, at roma anvendes langt hyppigere end de øvrige betegnelser.

Antal hits i artikler						
Utryghedsskabende tiggeri	Tiggeri	Roma	Udlænding	Udenlandsk	Østeuro	Migrant
227	585	663	73	184	66	23

Utryghedsskabende tiggeri og roma

Vi har desuden undersøgt i hvor stor en andel af artiklerne, der behandler utryghedsskabende tiggeri, roma også optræder. Ud af de 162 artikler indeholder 120 af artiklerne også ordet roma. Det vil sige, at utryghedsskabende tiggeri og roma optræder sammen i 74 procent af artiklerne.

Følgende tabel angiver andelen af artikler, hvor de øvrige betegnelser optræder sammen med utryghedsskabende tiggeri. Som det fremgår af tabellen gør den samme tendens sig gældende som med antallet af hits. Roma optræder i langt højere grad sammen med utryghedsskabende tiggeri end de øvrige betegnelser.

Procentsatser – utryghedsskabende tiggeri og øvrige betegnelser					
Utryghedsskabende tiggeri	Roma	Udlænding	Udenlandsk	Østeuro	Migrant
100	74	27	36	24	7

Vi finder desuden, at roma anvendes hyppigt i artiklernes overskrifter. I 70 ud af de 162 artikler indgår roma i overskriften. Dette svarer til 43 procent. Til sammenligning har kun en artikel en titel, der inkluderer utryghedsskabende tiggeri.

Ud fra ovenstående optælling, ses det således, at utryghedsskabende tiggeri og ordet roma i høj grad forekommer sammen i artiklerne, samt at roma er den mest anvendte betegnelse i folketingsdebatterne. Således ses en tendens til, at debatten omkring utryghedsskabende tiggeri i høj grad bliver en debat omhandlende romaer. Vi vil derfor i det følgende afsnit se nærmere på de medieskabte og politiske konstruktioner af roma og utryghedsskabende.

4.2 Konstruktionerne af roma og utryghedsskabende

I denne første del af analysen, vil vi med udgangspunkt i udvalgte begreber fra Laclau og Mouffes diskursteori, belyse, hvordan henholdsvis konstruktionen *roma* og konstruktionen *utryghedsskabende* skabes, og hvordan disse kategorier indholdsudfyldes og betydningsfastsættes.

Vores genstandsfelt for denne analysedel er derfor konstruktionerne af *roma* og *utryghedsskabende* i relation til skærpelsen af loven om utryghedsskabende tiggeri, som vi ser i de politiske retfærdiggørelser og i den offentlige debat. I første del af analysen vil vi fremskrive, hvordan man i debatten om skærpelsen af straffelovens § 197 meningsudfylder henholdsvis konstruktionen *roma* og konstruktionen *utryghedsskabende*. Vi ser i bemærkningerne til lovforslaget, at skærpelsen er direkte afledt af, at man fra politisk side ønsker at undgå, at særligt udlændinge kommer til landet for at tigge da: "*lovforslaget først og fremmest vil indgå som endnu et redskab, der primært vil blive rettet mod udenlandske tiggere og udenlandske hjemløse*" (Retsinformation 2017b). Desuden ser vi, at det gennemgående og centrale omdrejningspunkt i debatten for og imod skærpelsen af loven er begrebet utryghedsskabende. Derfor ønsker vi at belyse, hvordan udenlandske udsatte og utryghedsskabende tiggeri konstrueres i den politiske debat.

4.2.1 Diskursteori

I analysen af de politiske konstruktioner og retfærdiggørelser, der gør sig gældende i forhold til skærpelsen af straffeloven, vil vi i første omgang indkredse de diskurser, der er på spil omkring utryghedsskabende tiggeri. Vi lader os her inspirere af diskursteoretikerne Laclau og Mouffe. Udgangspunktet for deres diskursteori er, at det sociale skal forstås som diskursivt konstrueret (Jørgensen & Phillips 1999: 34). Den overordnede tankegang er, at diskurser ikke

er stabile eller kan fastlåses. Der eksisterer altid et overskud af mening, der ikke kan betydningsfastlægges. Dette resulterer i konstante sociale kampe om at indholdsudfylde og tilskrive forskellige diskurser betydning, og det er netop gennem disse kampe, konflikter og forhandlinger i det sociale rum, at forskellige betydningsstrukturer kan fastlægges og udfordres (ibid.: 35). Formålet med diskursanalysen er som Jørgensen og Phillips skriver:

”at kortlægge de processer, hvori vi kæmper om, hvordan tegnenes betydning skal fastlægges, og hvor nogle betydnings-fikseringer bliver så konventionaliserede, at vi opfatter dem som naturlige” (Jørgensen & Phillips 1999: 36).

Et andet formål med en diskursanalyse er ifølge Jørgensen og Phillips:

”at afdække, hvilke myter om samfundet som objektiv realitet, der impliceres i tale og andre handlinger. Man kan se på, hvordan nogle myter kommer til at fremstå som objektivt sande og andre som umulige. Og man kan analysere, hvordan myter som flydende betegnelser indholdsudfyldes forskelligt af forskellige aktører i en kamp om at gøre netop deres billede af "samfundet" gældende” (Jørgensen & Phillips 1999: 52).

Med andre ord er det diskursanalysens formål, at undersøge de processer, hvori betydninger fastlægges og bliver naturlige eller betragtes som sandheder. Det er dette formål, denne analysedel skal søge at opfylde. Vi ønsker at se på, hvordan konstruktionerne roma og utryghedsskabende kan ses som en kamp om betydningsfastsættelse og indholdsudfyldelse fra forskellige politikere og medier. Man kan argumentere for, at diskursen kan være med til at forme debatten, således at diskursen omkring roma og utryghedsskabende konstituerer den sociale verden (Jørgensen & Phillips 1999: 74).

Mange af de begreber, vi finder frugtbare i denne analysedel, er begreber, vi henter fra Laclau og Mouffes diskursteori. Nogle af de grundlæggende begreber, vi finder anvendelige, vil vi redegøre for nedenfor. Dette drejer sig om begreberne *diskurs*, *artikulation*, *nodalpunkt*, *element*, *antagonisme* og *hegemoni*.

Laclau og Mouffe definerer selv begreberne *diskurs* og *artikulation* i deres hovedværk *Hegemony and Socialist Strategy* fra 1985:

”we will call articulation any practice establishing a relation among elements such that their identity is modified as a result of the articulatory practice. The structured totality resulting from the articulatory practice, we will call discourse. The differential positions, insofar as they appear articulated within a discourse, we will call moments. By contrast, we will call element any difference that is not discursively articulated” (Laclau & Mouffe 1985: 105).

Artikulation er altså enhver praksis, der etablerer en relation til elementer på en sådan måde, at deres position modificeres som et resultat af den artikulatoriske praksis. Definitionen af diskurs er ifølge Jørgensen og Phillips en struktureret totalitet, som er et resultat af artikulatorisk praksis, som *”en fastlåsning af tegnene i et relationelt net”* (Jørgensen & Phillips 1999: 39). Ifølge Laclau og Mouffe defineres *diskurs* som en *”struktureret totalitet af differentielle positioner”* (Hansen 2012: 259). Vi forstår altså begrebet diskurs som en sammenhængende kæde af ytringer og italesættelser eksempelvis i debatter, avisindlæg, tv-programmer eller almindelig samtale. Laclau og Mouffe ser al mening som diskursivt konstrueret, det vil også sige, at billeder, tegn, handlinger og andet også har betydning for diskursen. Vores fokus er dog alene på den sproglige praksis, som den kommer til udtryk i folketingsdebatter og medier. Diskursens struktur er dog aldrig total eller endeligt fastlåst, andre betydningsmuligheder kan altid udfordre og ændre diskursens struktur.

Et andet begreb vi henter fra diskursteorien er begrebet *nodalpunkt*. Nodalpunktet beskrives af Laclau og Mouffe i følgende citat:

”Any discourse is constituted as an attempt to dominate the field of discursivity, to arrest the flow of differences, to construct a centre. We will call the privileged discursive points of this partial fixation, nodal points” (Laclau & Mouffe 1985: 112).

Nodalpunkter er således nogle privilegerede tegn, som er delvist fikserede. Forskellige diskurser etableres ved udkrystaliseringen af betydning omkring nodalpunkterne. Nodalpunktet er det punkt, de andre punkter ordner sig omkring og dermed tildeles deres betydning i relation til nodalpunktet (Jørgensen & Phillips 1999: 37). I dette speciale udgør roma og utryghedsskabende nodalpunkterne, som vi i følgende analyse vil belyse, hvordan tilskrives betydning.

De ord, der gennem enten direkte eller implicit artikulation er med til at skabe betydning kaldes *elementer*. Ifølge Laclau og Mouffe kan artikulation defineres på denne måde: “*en sammenhæng af forskellige elementer, hvorved disse elementer modificeres*” (Hansen 2004: 392). Her får en særlig kombination af elementer mening og betydning inden for et bestemt område alt efter, hvordan og hvad man artikulerer. Igen er det væsentligt for meningstilskrivelsen i hvilken sammenhæng elementet artikuleres. Et element kan således få en helt forskellig mening alt efter konteksten, og man kan derfor ikke tale om, at et element har en iboende kerne eller essens (Laclau & Mouffe 2002: 52). Dette lægger sig op ad vores socialkonstruktivistiske inspiration, der udspringer af den samme tanke om, at alt er konstrueret af praksis og tale og ikke har en naturlig iboende kerne.

De elementer, der tilskriver betydning til nodalpunktet kan ifølge Laclau og Mouffe knyttes sammen i en såkaldt *ækvivalenskæde*. Denne kæde skal ses som en sammenhæng af elementer, der tilskriver betydning og mening til nodalpunktet (Laclau & Mouffe 2002: 81, 274). En ækvivalenskæde er dermed en kæde af elementer, der betydningsfastsættes i deres sammenkædning til nodalpunktet og hermed i denne analyse skaber en fælles betydning til eksempelvis begrebet roma. Da der altid vil kunne opstå nye elementer, der tilskriver betydning til et nodalpunkt, vil en ækvivalenskæde aldrig kunne lukkes om nodalpunktet. På samme måde som betydningen af de enkelte elementer er i konstant forhandling, er det nodalpunkt, som de tilskriver mening, det derfor også. En diskursanalyse kan derfor ikke andet end ses som: “*En kontingent artikulation af elementer, der reproducerer eller udfordrer de gældende diskurser i det uendelige spil om at definere verden*” (Jørgensen & Phillips 1999: 62). De elementer, vi finder, der tilskriver betydning til roma og utryghedsskabende, præsenteres i forbindelse med analysen af disse nodalpunkter.

Hos Laclau og Mouffe er det de politiske artikulationer, altså den sproglige praksis, som er politisk ladet, der er afgørende for, hvordan vi tænker og handler og dermed også for, hvordan vores samfund konstrueres. Det er de politiske processer, der betinger, hvordan vi tænker, føler og handler. Alle sociale praksisser er altså, ifølge Laclau og Mouffe, diskursive, og dermed ses alle fænomener i samfundet som et resultat af diskursive processer (Jørgensen & Phillips 1999: 45f).

Ved at se på hvilke muligheder, der lukkes ude i det sociale, kan man se hvilke sociale konsekvenser, der følger af de konkrete diskursive struktureringer. For at forstå vores

samfund, og da vi ikke kan stille spørgsmålstejn til alting hele tiden, handler vi inden for de struktureringer, der nu engang findes, hvilket bevirker en vis kontinuitet i det sociale (Jørgensen & Phillips 1999: 50).

Et begreb vi finder særligt anvendeligt i analysens afsnit om betydningsfastsættelsen af roma er begrebet *antagonisme*. Antagonisme er diskursteoriens begreb for konflikt og opstår i situationer, hvor forskellige positioner gensidigt forhindrer eller udelukker hinanden (Jørgensen & Phillips 1999: 60). Vi kan i diskursen omkring roma se, at forskellige elementer tilskriver betydning til nodalpunktet roma, som står i modsætning til danskere. Antagonismen kan altså her bruges til at analysere, at når danske udsatte italesættes som en gruppe, der er fredelige og lovlige, så siger det dermed, at mennesker, der ikke tilhører denne gruppe ikke er fredelige og lovlige. Laclau og Mouffe definerer begrebet antagonisme som de modsætninger eller kontradiktioner, der fremkommer i artikulationen. De forklarer det således: *“I tilfældet med kontradiktion, er det fordi A fuldt ud er A; at være ikke-A er en modsætning - og derfor en umulighed”* (Laclau & Mouffe 2002: 78). Man kan altså sige, at “ikke-A” er med til at beskrive, hvad der er “A”.

Ydermere anvender vi begrebet *hegemoni*, som et et begreb Laclau og Mouffe låner fra fra Antonio Gramsci. Begrebet dækker over, at en bestemt virkelighedsopfattelse fremtræder som den mest naturlige. Der er tale om hegemoni, når en diskurs dominerer på et område, hvor der ellers er konflikt (Jørgensen & Phillips 1999: 61). I forbindelse med hegemoni tilføjer filosofen Jacques Derrida begrebet dekonstruktion, der dækker over opløsningen af hegemoniske diskurser, hvilket betyder, at der i forbindelse med hegemoni altid vil være konflikt. Dekonstruktion handler således om at vise, at hegemoni er kontingent. Dette vil sige *“at elementerne kunne have været knyttet sammen på en anden måde”* (Jørgensen & Phillips 1999: 61). Her anses naturligheder og den givne indretning af virkeligheden som afledt af politiske processer, der har konsekvenser for det sociale (ibid.).

Med inspiration fra Laclau og Mouffe vil vi i denne analysedel belyse diskurserne i debatten om lovændringen. Dette vil vi gøre gennem en analyse af, hvordan elementer gennem artikulation og antagonismer betydningstilskriver nodalpunkterne roma og utryghedsskabende, og hvordan der herigennem skabes hegemoni om den udenlandske udsatte og det utryghedsskabende tiggeri. Til denne analysedel har vi som nævnt i Afsnit 3.6 foretaget et datastyret kodning af empirien. Elementerne er temaer, der har vist sig

gennemgående inden for de datastyrede koder. Elementerne udgør således temaer, vi ser, der går igen i empirien, og som derfor tilskriver mening til nodalpunkterne.

4.2.2 Konstruktion af roma

I det følgende vil vi ud fra Laclau og Mouffes diskursteori gennem udsagn i folketingsdebatter samt indlæg i aviser og andre medier fremdrage de elementer, der artikuleres og dermed tilskriver mening til nodalpunktet *roma*.

Når vi har valgt at undersøge konstruktionen roma frem for eksempelvis udenlandske tiggere eller andre betegnelser, som beskrevet i Afsnit 4.1, skyldes det, at konstruktionen roma i vores empiri langt oftest er det begreb, der bruges til at italesætte udenlandske udsatte. Flere af politikerne giver drypvist udtryk for, at de er klar over, at alle henholdsvis rumænere, østeuropæere, udenlandske kriminelle eller socialt udsatte udlændinge ikke kan betegnes romaer. Alligevel ser vi i empirien, at der oftest ikke skelnes mellem eksempelvis nationalitet og etnicitet, når der tales om utryghedsskabende tiggeri:

“Det er jo dem [romaer], vi taler om. Lad os nu kalde tingene ved deres rette navn, uden at vi alle sammen skal konkurrere om, hvem der kan blive mest forarget, for så kan det blive en meget, meget lang dag” (M. Henriksen (O) i FT 02.06.17).

En politiker fortæller selv, hvordan roma er blevet det begreb, der bruges i debatten:

“Romaer er blevet sådan et de facto-begreb for rumænske hjemløse, der lever i gaden” (M. Knuth (V) i DR2 10.06.17),

og konfronteret med, at det ikke er alle, som omtales, der kan betegnes som romaer, svares:

“Der siger jeg, lad os kalde en skovl for en skovl og en spade for en spade” (M. Knuth (V) i DR2 10.06.17).

I flere tilfælde gives der altså udtryk for, at forsøg på at nuancere de omtalte menneskers etniske eller nationale baggrund blot er udtryk for pedanteri.

På samme måde giver flere politikere udtryk for, at alle romaer ikke kan skæres over én kam i forhold til problemstillinger og adfærd, men igen ser vi i empirien, at der i praksis som regel ikke skelnes:

“Det var en af de grupper af udlændinge, der havde slået sig ned i, hvad der af nogle populært bliver kaldt for en romalejr. Kort efter kunne jeg læse i Berlingske, hvordan nogle af disse grupper brugte kirkeområder og vores parker som toilet, alt imens de erhvervede sig ved organiseret tiggeri, kriminalitet og flaskesamling” (M. Knuth (V) i FT 16.01.18b).

Igen bliver roma den generelle betegnelse for alle udlændinge, der samler flasker, tigger, klunser, optræder og sover offentligt eller begår kriminalitet. Samlet finder vi det derfor mest relevant, at undersøge konstruktionen *roma*.

I denne analysedel anvendes der i høj grad artikuleringer fra politikere, der er fortalere for lovskærpelsen. Dette skyldes dels, at disse i størst grad har været repræsenteret i forbindelse med konstruktionen af henholdsvis roma og utryghedsskabende i vores empiri, dels har vi også valgt at tillægge deres udsagn stor betydning. Da vores empiri hovedsageligt er konstrueret gennem folketingsdebatter og avisartikler, der behandler problemstillinger og -forståelser relateret til tiggeri, kan det ikke overraske, at mange italesættelser måske ikke rummer så mange flatterende konstruktioner af roma. Men vi havde forventet at finde en modstand fra nogle af de partier, der er imod lovstramningen, og at de dermed ville skabe en anden ækvivalenskæde, der tilskriver betydning til konstruktionen roma. Man kunne forestille sig en positiv konstruktion af roma i forhold til eksempelvis “spændende eller eksotisk romakultur” eller “gevinsten for det danske pantsystem”. Vi oplever dog i højere grad, at modstanderne af loven forsøger at tale sig væk fra en konstruktion af roma ved at dekonstruere dels forståelsen af problematikkerne og dels konstruktionen af de personer, der tales om. Modstanden retter sig altså mere mod løsningen end mod en egentlig konstruktion af roma. Når modstandspartierne direkte italesætter romaer som en del af problemet, oplever vi, at de ofte taler sig ind i de samme konstruktioner, som fortalere for loven.

Følgende fem elementer tilskriver i vores analyse betydning til nodalpunktet roma: *uhygiejnske, aggressive, kriminelle, ufortagsomme og industribetlere*. De er udvalgt på baggrund af temaer, som vi finder er gennemgående i vores empiri, når særkender og karakteristika ved romaer italesættes, altså når konstruktionen roma artikuleres. Der er som

beskrevet lagt mest vægt på udsagn fra fortalene for lovstramningen, men også modstandere af loven, taler sig ind i flere elementer af denne diskurs.

Uhygiejniske

Et element, der tilskriver mening til nodalpunktet roma, er spørgsmålet om hygiejniske forhold eller mangel på samme. Noget der flere gange artikuleres i debatten er romaers efterladenskaber i det offentlige rum:

“Ved kirken havde en større menneskemængde slået lejr, og overalt flød det med flasker og skrald. [...] Kort efter kunne jeg læse i Berlingske, hvordan nogle af disse grupper brugte kirkeområder og vores parker som toilet, alt imens de erhvervede sig ved organiseret tiggeri, kriminalitet og flaskesamling” (M. Knuth (V) i FT 16.01.18b),

og det udtrykkes ligeledes:

“Det er noget rod, at vi har romaer, som tigger aggressivt, stjæler og bruger gaderne som toilet (S. Pape Poulsen (C) i BT 02.06.17).

Det italesættes desuden, at problemet er stigende, idet der:

“har været et voksende problem med udlændinge, der kommer til Danmark, slår sig ned i lejre, bruger vores kirkeområder som toilet, hvor det flyder med skrald, og ernærer sig bl.a. på Strøget med, hvad der tydeligvis er organiseret tiggeri” (M. Knuth (V) i FT 16.01.18b).

Her artikuleres det som et omfattende og stigende problem, at romaer på uhygiejnisk vis efterlader skrald og menneskelig afføring på offentlige områder som parker, gader og kirker. Det artikuleres ikke som om, det er en adfærd, der er kendetegnende for danske socialt udsatte:

“Hvis danske hjemløse – og det gør de jo så heldigvis ikke – besluttede sig for at opføre sig som nogle af de her kriminelle udenlandske hjemløse og slå lejr og besudle

danske kirker og være truende over for befolkningen generelt, skal de vel straffes lige så hårdt?” (M. Knuth (V) i FT 02.06.17).

Det uhygiejniske artikuleres altså her som en adfærd, der kan tilskrives romaer. Det, at danske udsatte beslutter sig for ikke at have denne adfærd, kan ses som en antagonisme, der netop tilskriver det som et intentionelt valg for romaer at besudle danske kirker, og ikke som noget der gøres af mangel på andre muligheder. Uden for folketingssalen artikuleres dette anliggende også:

“Ved sidstnævnte [kirke] er personalet blevet vaccineret mod smitsom leverbetændelse, fordi de hver morgen skal fjerne de menneskelige efterladenskaber fra disse romaer” (Skaarup 2017).

Her er det ifølge artikulationen nødvendigt at vaccinere kirkens personale, så de ikke bliver syge af romaernes efterladenskaber.

Romaer artikuleres i ovenstående som nogle, der har taget et aktivt valg om at svine og besørge offentligt, hvorved de udgør en trussel mod kirkepersonalets sundhed. Elementet *uhygiejniske* bliver således en del af den ækvivalenskæde, der tilskriver betydning til konstruktionen roma.

Aggressive

Et andet element, der tilskriver betydning til nodalpunktet *roma* er elementet *aggressive*. Vi ser flere steder i både folketingsdebatter og i artikler og radioprogrammer, at romaers adfærd italesættes som anderledes end danske udsattes. Et eksempel på dette artikuleres i nedenstående citat:

“For dels står der jo i bemærkningerne, at det retter sig mod det, der handler om, at det er en styrket indsats mod udenlandske tilrejsende, dels gælder loven for alle. Men det drejer sig om det utryghedsskabende tiggeri. Der står meget klart i lovforslaget. Det er bare en anden adfærd, end hvad vi har set indtil nu. Det er jo ikke den gamle traditionelle danske hjemløse, der har en kop stående foran sig, der skaber problemerne i de store byer” (T. Bramsen (A) i FT 02.06.17).

Det pointeres her at “den gamle traditionelle danske hjemløse” er kendetegnet ved en fredelig adfærd, hvor han har en kop stående foran sig, hvilket ikke skaber problemer. Sætter vi således romaen i et antagonistisk forhold til denne gamle traditionelle, danske hjemløse, kan vi udlede, at romaen har en anden adfærd, der anses som problematisk. Også på P1 italesættes det, at der er forskel på, hvordan romaen og danskeren tigger:

“Jamen det kom af nogle store forsamlinger af mennesker, primært romaer, som fyldte meget i gadebilledet, du kan sige, jamen er det så rettet mod dem? Nej, men det er på grund af dem, at det kommer. Fordi, at vi ikke har skullet tage stilling til det før, det har ikke været et problem. Ham der, der kommer hen i S-toget og siger ”undskyld kan du undvære en daler?” Og det var ikke et problem, og det er søde og venlige og udmærkede mennesker. Og så kommer der nogen, som har en anden adfærd, og så er det på baggrund af det, at du laver denne her lovgivning” (J. Ellemann-Jensen (V) i P1 27.01.18).

Her artikuleres det, at romaer fylder meget i gadebilledet i modsætning til den danske tigger, der ikke anses som værende et problem. De danske udsatte karakteriseres som værende søde og venlige og udmærkede mennesker. Sætter vi igen disse artikulationer i et antagonistisk forhold til romaen, kan det udledes, at romaer ikke er søde og venlige eller udmærkede mennesker eller i hvert fald, at deres adfærd er problematisk, da romaer ikke er kendetegnet som søde og rare mennesker.

Det pointeres også flere steder, at romaen har en uacceptabel adfærd. I Politiken artikuleres romaens adfærd således:

“Vi oplever udlændinge, som slår lejr på vores gader og stræder. Tigger aggressivt. Optræder såkaldte beskyttelsespenge fra vores hjemløse og gør os utrygge” (L. Løkke Rasmussen (V) i Politiken 31.05.17).

Her understreges romaens særligt aggressive tiggemåde, som adskiller sig fra de danske hjemløse. Det fremføres, hvordan romaer ”tigger aggressivt” og tilmed opkræver beskyttelsespenge fra “vores” hjemløse. Også i BT artikuleres romaens adfærd:

”Det er noget rod, at vi har romaer, som tigger aggressivt [...]” (S. Pape Poulsen (C) i BT 01.06.17).

Igen pointeres det altså, at romaer ”tigger aggressivt”. I nedenstående påpeges det aggressive tiggeri ligeledes som kendetegnende romaernes adfærd:

”Jeg vil egentlig hellere gå den anden vej, hvor vi mere målrettet prøver at finde ud af, hvad det er for nogle folk, der kommer, og hvad det er, de render og laver her. Altså, man gør det her med hensyn til de her lejre i parker, og man kigger på det, der foregår i gaderne, også det her aggressive tiggeri, og jeg synes, at vi skal prøve at finde nogle løsninger dér. For jeg er jo fuldstændig enig med spørgeren i, at det nogle gange er helt vildt, hvad man oplever af folk, i hvert fald hvis man går rundt i landets hovedstad. Det kan godt ske, at de siger, at de er turister, men vi kan i hvert fald se på deres ageren, at det er det eneste, de ikke er” (S. Pape Poulsen (C) i FT 05.04.17).

Igen hentydes der til en afvigende adfærd, når det artikuleres, at vi må finde ud af ”hvad det er for nogle folk, der kommer her” - altså nogle der kommer hertil udefra- og ”hvad de render og laver” - altså en afvigende adfærd. Det påpeges desuden direkte, at disse udefrakommende har en anden adfærd end danske tiggere, da ”det, der foregår i gaderne” er ”det aggressive tiggeri”. En anden interessant artikulation er sondringen mellem romaer og turister. Ved at se på romaernes ”ageren” kan justitsministeren altså udlede, at romaer ikke er turister i landet.

Andre påpeger også romaernes adfærd i folketingsdebatterne og artikulerer problemet med romaer således:

”Udlændinge, som rejser hertil, slår lejr på vores gader og stræder, tigger aggressivt og opkræver såkaldte beskyttelsespenge fra vores hjemløse, gør os utrygge” (M. Frederiksen (A) i FT 31.05.17).

Igen pointeres romaens uacceptable adfærd, der er kendetegnet ved aggressivt tiggeri, som skaber utryghed. Også i en anden sammenhæng fremhæves romaers adfærd i folketingsdebatten:

“I Dansk Folkeparti mener vi ikke, at opholdsdirektivet bør give ubemidlede romaer adgang til at campere ulovligt i landets parker, true hjemløse, anmassende tigge penge af forbipasserende, stjæle m.v.” (M. Henriksen (O) i FT 02.06.17).

Romaerne fremstilles her igen som truende, og det artikuleres desuden, at deres tiggeri foregår på en anmassende måde. Også i Vesterbrobladet påpeges romaernes adfærd:

“Lad os hjælpe vores egne hjemløse frem for at importere nye, som ovenikøbet har den frækhed at tyrannisere danske hjemløse og butiksejere” (P. Skaarup (O) i VB 28.06.17).

Her artikuleres romaerne som frække og som nogle, der tyranniserer både danske hjemløse og butiksejere. Samme karakteriserer desuden romaernes adfærd i citatet fra en folketingsdebat nedenfor:

“Det, der er problemet, og det, der skaber utryghed, er, at nogle af dem, der betler, og det er specielt de østeuropæiske kriminelle, er meget pågående og meget intimiderende og tager ikke nødvendigvis et nej for et nej” (P. Skaarup (O) i FT 07.05.15).

Det artikuleres her, at romaer er meget pågående og meget intimiderende, og de accepterer ikke et nej, når de tigger. I Berlingske Tidende kan vi læse en tilsvarende udlægning af romaerne:

“At vi kun lukker gæster ind i vores samfund, som behandler vores byer og land med respekt [...] [Det] er ikke tilfældet for det stigende antal romaer, som de seneste uger har besat parker og gader i København. Romaerne har magtet at sætte et nyt lavmål for, hvor uciviliseret man kan opføre sig. Uden nogen skam i livet bruger de vores kirkeområder som toilet, de stjæler, de afpresser danske hjemløse for penge, de slår lejr præcis, hvor de har lyst. Kort sagt, de er en skamplet på Danmarks hovedstad” (M. Knuth i Berlingske 27.05.17).

I dette indlæg artikuleres det, at romaer i modsætning til andre gæster, der lukkes ind i landet, er respektløse. Romaer har ifølge artikulationen “sat et helt nyt lavmål for, hvor uciviliseret man kan opføre sig”, og de fremstilles som “uden skam i livet”, hvilket igen påpeger romaernes uacceptable og problematiske adfærd.

Med dette afsnit har vi således fremskrevet, at romaens adfærd artikuleres som aggressiv og truende. Romaens adfærd er desuden karakteriseret ved at være pågående, intimiderende, respektløs, fræk og tyranniserende, og når romaen tigger, artikuleres det som “aggressivt tiggeri” eller det artikuleres, at romaer tigger på en “anmassende måde”. Vi har således fremskrevet, at elementet *aggressive* er en del af den ækvivalenskæde, der tilskriver betydning til nodalpunktet *roma*.

Kriminelle

Et andet element, vi finder tilskriver betydning til romaer, er elementet *kriminelle*, og i dette afsnit vil vi således fremskrive elementet, der karakteriserer romaer som værende kriminelle. Flere steder artikuleres romaer som en kriminel gruppe, der er årsag til skærpelsen af loven. Selve indførelsen af loven begrundes også i nedenstående citat:

”To ting: Grunden til, at vi overhovedet har indført loven om tiggeri og den her lov, er jo, at der har været et problem med tilrejsende kriminelle, der har levet i lejre og har tigget – det er jo virkeligheden. Så laver vi en lov, og den lov gælder for alle, for alle mennesker er lige for loven, og den gælder også de danske hjemløse” (S. Pape Poulsen (C) i FT 16.01.18a).

Her fremfører justitsministeren, at virkeligheden er, at vi er plaget af ”kriminelle tilrejsende”. Han påpeger i samme ombæring, at loven også gælder for ”danske hjemløse”, som stilles i et antagonistisk forhold til de tilrejsende kriminelle. Således kategoriseres tiggere på to forskellige måder, som enten ”tilrejsende kriminelle” eller som ”danske hjemløse”.

Flere steder i den politiske debat fremgår det desuden, at “de tilrejsende kriminelle” sidestilles med det at være roma, og ofte ækvivaleres “roma” endvidere med “udenlandske kriminelle” eller “organiserede tiggere” fra Østeuropa:

”Jeg synes, det er fint, at Liberal Alliance vil gå efter de organiserede tiggere, der kommer fra Østeuropa, bl.a. romaer, der kommer til Danmark og laver mange

kriminalitetsformer samtidig. [...] Tværtimod er det jo et forsøg på at hjælpe de borgere og de butiksejere, der har meget store problemer specielt i sommermånederne med netop det organiserede tiggeri og den organiserede form, som det har. Det drejer sig ikke om de danske tiggere, der måske i ny og næ igennem tiderne har tigget efter en busbillet eller noget” (P. Skaarup (O) i FT 07.05.15).

Her artikuleres det, at danske tiggere er karakteriseret ved en mild form for tiggeri, hvor man kun tigger efter småpenge til en busbillet eller lignende. Det fremgår desuden, at danske tiggere kun tigger ”i ny og næ”, hvilket kan sættes i et antagonistisk forhold til romaer, der er en del af det “organiserede” tiggeri, og som desuden laver mange andre typer af kriminalitet samtidig. Her må man således forstå, at romaer i modsætning til danske tiggere altså er mere kriminelle, da deres tiggeri er mere massivt og desuden organiseret af kriminelle netværk.

”Men der er danske hjemløse, som bliver omfattet af det her, og jeg må sige, at jeg synes, det er utrolig pinligt, at Socialdemokratiet kan gå med på det her. Jeg håber med fru Trine Bramsens bemærkninger, at man ved den første danske hjemløse, som ikke har gjort noget, som ikke generer nogen andet end bare at være til stede med sin fattigdom og tigge, og som kommer i fængsel, ruller det her tilbage” (L. Bech Poulsen (F) i FT 14.06.17).

Her artikuleres den danske hjemløse igen som én, der ikke har gjort noget, som “ikke generer nogen” og bare er ”til stede med sin fattigdom”. Ved at sætte den danske hjemløse i et antagonistisk forhold til romaen, kan man udlede, at romaen altså har gjort noget andet end at være til stede med sin fattigdom og dermed er til gene for os. Vi ser en gennemgående tendens til, at politikerne stiller danske udsatte op overfor gruppen af udlændinge, særligt romaer og pointerer, at de to grupper er kendetegnet ved meget forskellige typer af adfærd:

”Det, jeg anfægter, er, at en del af det her lovforslag jo også betyder en øget kriminalisering af den danske vagabond, landevejsridder, som sætter sig ned på en S-togsstation og beder om penge til et måltid mad, en pakke cigaretter, en kop kaffe, hvad ved jeg. De bliver også omfattet af det her lovforslag. Og det er derfor, jeg spørger, om ordføreren synes, det er hensigtsmæssigt, at vi på den måde rammer den del af vores befolkning, som altid har været der, og som vi, vil jeg påstå, har accepteret som en del af vores samfund. For der er også en fornuft i, at vi har en

mangfoldighed, der gør, at det har vi plads til i det danske samfund” (C. M. Maier (Å) i FT 02.06.17).

Vi ser flere steder, at politikere artikulere et romantiseret eller idylliseret billede af den danske landevejsridder eller vagabond, som altid har eksisteret, og som anses som en del af vores samfund og dermed skal forsøges skånet for skærpsen af straffeloven. Her anses den danske udsatte altså som en slags accepteret afviger, som vi med lovforslaget ikke bør ramme. Det fremføres endvidere, at det er fornuftigt at have mangfoldighed, når en dansk udsat sætter sig ned på en togstation og beder om penge til mad, kaffe eller cigaretter. Det interessante er her, at den danske udsatte artikuleres som accepteret, og tiggeriet tilskrives en grad af uskyldighed, til trods for at tiggeri i forvejen er ulovligt. Dette står i et antagonistisk forhold til den uønskede eller ikke-accepterede roma, som man ønsker at kriminalisere yderligere.

“For der er en kæmpe forskel på de mennesker, der sidder på gaden og tigger. Det ikke den samme indsats, der skal til over for en udlænding, der kan være organiseret af kriminelle bander i Danmark og sendt på gaden, som der skal til over for nogle danskere, som alene er endt på gaden på grund af rent sociale problemer. Der hjælper det jo ikke at udstede højere bøder til socialt udsatte mennesker, som i forvejen ikke er i stand til at betale dem [...] Så hvis jeg skal levere min første kritik af det her forslag, er det, at man i stedet for ramme det, man gerne vil ramme, i virkeligheden får skærpet en straf, som rammer to meget forskellige grupper. Jeg siger det, fordi jeg er enig i, at vi har behov for at kigge på den første gruppe, de udenlandske kriminelle, dem, der bliver organiseret af kriminelle bander, og hvad vi kan gøre ved dem. Men spørgsmålet er jo, om vi kan finde en måde at gøre noget ved dem på, uden også at ramme dem, som jeg formoder det er utilsigtet fra forslagsstillernes side at ville ramme, nemlig dem, hvor det alene er dybe sociale problemer, der er baggrunden” (Ole Hækkerup (A) i FT 07.05.15).

Her sættes der et tydeligt skel mellem de udenlandske, der er organiseret af kriminelle bander og de danskere, som er endt på gaden udelukkende på grund af “rent sociale problemer” eller “dybe sociale problemer”. Denne modstilling indikerer, at danske udsatte tigger af nød mens de udenlandske er en del af et organiseret kriminelt netværk, som det er vigtigt at sætte ind overfor.

“Men må jeg så ikke godt spørge [...] om ikke man frygter, at politiet kan have svært ved at kende forskel på, hvem der så er rigtige tiggere, og hvem der er organiserede betlere fra udlandet. Frygter man ikke det?” (J. Mikkelsen (B) i FT 07.05.15).

Her ser vi igen en interessant modstilling mellem de danske og de udenlandske tiggere. Danske tiggere artikuleres som værende de ”rigtige tiggere”, som står i modsætning til de udenlandske tiggere, der artikuleres som ”organiserede betlere”. Igen ser vi fokus på den ”organiserede betler” som værende dem, politiet skal rette deres blik mod, da de angiveligt må være dem, der anses som de mest kriminelle. Danskerne, de rigtige tiggere, skal politiet altså ikke umiddelbart sætte ind overfor. I modsætning hertil må vi altså udlede, at de organiserede betlere er kriminelle, der kræver en skærpet politimæssig indsats. I en artikel i Ekstra Bladet artikuleres romaer ligeledes som kriminelle:

“Romaerne er et kæmpe problem [...] Romaerne tigger, svindler, stjæler, sviner og besørger over alt” (P. Skaarup i EB 01.06.17).

Romaer er her karakteriseret ved en kriminel adfærd idet, de “tigger, svindler, stjæler, sviner og besørger overalt”. I sin grundlovstale af 2017 artikulerer han også, at tilstedeværelsen af romaer i Danmark har resulteret i et stort antal indbrud:

“Hvis man ser på statistikkerne, så opdager man hurtigt, at antallet af indbrud er stort – og der er TO hovedårsager: Schengen-samarbejdet og de åbne grænser. Og indlemmelsen af de østeuropæiske lande i EU [...] De [romaer] er her KUN for at begå kriminalitet” (Skaarup 2017).

Her slås artikulationen af, at romaer er kriminelle, helt fast. Det understreges tydeligt, at romaer kun rejser her til landet for at begå kriminalitet. Romaer ækvivaleres med indbrudstve og det understreges ydermere, at de intet har at gøre i vores land, da de ikke bidrager med andet end øget kriminalitet:

“For mig at se har romaerne intet at gøre i Danmark. Hvad har de egentlig at bidrage med? Intet. Tværtimod skaber de ekstrem stor utryghed. Senest er det kommet frem, at nogle af de kriminelle romaer kræver beskyttelsespenge af danske hjemløse.

Det er altså ikke kun borgerne, turisterne og de forretningsdrivende i byerne, der bliver chikaneret og til tider bestjålet. Romaernes hærgen rammer nu også nogle af de mest sårbare i vort samfund - de hjemløse” (P. Skaarup (O) i EB 01.06.17).

I artiklen artikuleres det, hvordan de kriminelle romaer chikanerer og stjæler fra både borgere, turister og forretningsdrivende. Han artikulerer desuden, at deres ”hærgen” ligeledes rammer danske hjemløse, som betegnes som “de mest sårbare” ved at opkræve beskyttelsespenge fra dem. Elementet *kriminelle* bliver således et led i ækvivalenskæden, der tilskriver betydning til nodalpunktet *roma*.

Uforetagsomme

Et andet sted, hvor nodalpunktet *roma* tilskrives mening er, når talen falder på socialt udsatte danskeres måder at ernære sig via interaktion med andre i det offentlige rum. Her forklarer to politikere, hvordan de ser på salg af Hus Forbi²:

“Vi har et system, hvor danske hjemløse har et erhverv ved at sælge »Hus Forbi«, og det er et rigtig, rigtig fint system“ (M. Knuth (V) i FT 02.06.17),

og:

“Og du tigger jo ikke, hvis du sælger Hus Forbi, men så sælger du noget” (L. Bech Poulsen (F) i FT 14.06.17).

Fra begge sider af folketingssalen, ses eksempelvis salg af Hus Forbi som et erhverv, hvor der sælges en vare. Dette bakkes yderligere op:

“Det [Hus Forbi] er køb og salg, det er ikke tiggeri. Der er også nogle, der yder et stykke arbejde og får penge for det. Det er heller ikke ulovligt” (S. Pape Poulsen (C) i FT 02.06.17).

Her beskrives det også, hvordan andre, udover salg af Hus Forbi, tilbyder ikke nærmere specificeret arbejde for betaling, hvilket ifølge artikuleringen ikke er ulovligt tiggeri. Det at

² For at blive sælger af Hus Forbi, kræves der tilknytning til Danmark og danske sprogkunderskaber (Hus Forbi 2018).

udføre arbejde i forbindelse med det, der kunne opfattes som tiggeri, hæfter flere politikere sig ved:

“De [danske landevejsriddere] går jo ikke rundt og tigger. De kommer typisk hen og tilbyder, at de kan fikse en dør eller kan de tage dine knive og gøre dem skarpe eller et eller andet, eller danske hjemløse, som jo netop har organiseret sig” (M. Knuth (V) i FT 02.06.17),

og i 24syv Morgen:

Berth (O): “men man forbinder ikke tiggeri med noget positivt. Det kan man selvfølgelig godt forbinde lirekassemanden, der står nede på stationen og spiller noget musik, det er ikke så slemt men..

Vært : Men det er heller ikke tiggeri fordi han gør jo noget for pengene.

Berth (O): Lige nøjagtigt.

(24/7 20.09.17).

Her understreges det, at danskere, der kunne opfattes som tiggere, ikke skal opfattes sådan, men i stedet som udførere af et stykke arbejde, der foregår på markedsvilkår. Fremstillingen af den danske udsatte som en, der udfører et erhverv, kommer her til at stå som en antagonisme, der fremstiller romaen som en, der ikke arbejder for de penge, han modtager.

Når det kommer til udenlandske tiggere, flaskesamlere og lignende, er vi ikke stødt på samme opfattelse af salg af en vare eller ydelse med erhvervsmæssig værdi:

“Altså, det billede, jeg har, er romaer, der bl.a. sidder op ad kirker og drikker eller tigger, og mig bekendt ligner det ikke nogen, der sidder og søger arbejde” (M. Knuth (V) i FT 13.01.17).

Her artikuleres det igen, at romaer ikke ligner nogen, der søger arbejde. Og her slås det fast:

“Disse mennesker [romaer] har INTET at gøre i Danmark. De søger ikke efter arbejde, har aldrig haft et arbejde og kunne ikke drømme om at arbejde” (Skaarup 2017).

Ikke nok med at romaer ikke søger arbejde, romaer har ifølge Skaarup aldrig arbejdet og kunne slet ikke drømme om det. Dette står i modsætning til de danske udsatte, der artikuleres som nogle, der i nogen grad påtager sig og udfører arbejde. Denne opfattelse af danske udsatte bliver således en antagonisme, der tilskriver mening til roma som dovne eller uvillige til at arbejde.

Samlet ser vi en artikulering af elementet *uforetagsomme* som et element i ækvivalenskæden, der tilskriver mening til roma som uvillige til at arbejde og derfor i nogen grad selvforskyldte i deres situation.

Industribetlere

Når det kommer til spørgsmålet om udsattes reelle behov for hjælp, ser vi også, at der tilskrives mening til konstruktionen roma. Dette sker blandt andet gennem artikulering af danske udsattes situation:

“Men vores danske hjemløse, der bliver nødt til at tigge, fordi de ikke har til dagen og vejen, vil jeg simpelt hen ikke være med til at straffe mere“ (M. Frederiksen (A) i FT 07.05.15).

Her artikuleres det, at danske udsatte er nødt til at tigge og derfor ikke skal straffes. Og i en anden debat spørges der:

“Har Venstre ingen problemer med, at der [...] bliver udstedt flere bøder til tiggere, også dem, som ikke er organiseret, f.eks. danske hjemløse, der tigger for at få noget til dagen og vejen, altså ganske enkelt for at overleve?” (J. Mikkelsen (B) i FT 07.05.15).

Her artikuleres det, at danske hjemløse tigger for at overleve. Begge artikuleringer kan som antagonisme tilskrive mening til konstruktionen roma, altså at romaer ikke tigger, fordi de er nødt til det eller for at overleve. Dette er også vist i afsnit 4.2.2, hvor romaers tiggeri beskrives som et valg. Her uddybes forskellen på danske og udenlandske tiggere:

“Det kan vi fra radikal side ikke støtte, for det vil også ramme ganske almindelige tiggere, som ikke gør det, fordi de er organiserede og kommer fra udlandet her til landet for at lukrere på danskernes godhjertethed, som det jo ofte er udtryk for, når man giver penge til en tigger på gaden” (J. Mikkelsen (B) i FT 07.05.15).

Artikulationen “almindelige tiggere” dækker over nogle, der ikke kommer fra udlandet og ikke er organiserede (som vi behandler i afsnit 4.2.3). Som antagonisme til dette står de udenlandske organiserede, der bedriver ualmindeligt tiggeri:

“Vi risikerer, at det også rammer de mennesker, som ikke er af den type, vi risikerer, at vi rammer hjemløse eller andre, der lever i fattigdom og faktisk tigger, fordi det er nødvendigt for at få råd til dagen og vejen“ (J. Mikkelsen (B) i FT 07.05.15).

Her artikuleres det, der i talerens optik er almindeligt tiggeri, altså tiggeri der bunder i hjemløshed, fattigdom og nødvendighed. Her artikuleres den danske udsattes tiggeri igen som en antagonisme, der tilskriver mening til romaer som nogle, der ikke tigger af nødvendighed, men tværtimod bedriver organiseret tiggeri.

Det, at romaer ikke ses som nogen, der tigger af nødvendighed, kan også hænge sammen med opfattelsen af, hvor fattige de er, eller ikke er:

“For mange af de her mennesker [romaer] har jo nemlig mange penge på sig. Det har vist sig, når man virkelig er gået til stålet i den politimæssige indsats. De gange, man har afsløret de her netværk, har det vist sig, at de er rigtig godt ved muffen. Det er jo realiteterne“ (P. Skaarup (O) i FT 07.05.15).

Her artikuleres det, at romaer har mange penge på sig og er godt ved muffen. Andre politikere mener også, at der er forskel på danske og udenlandske hjemløse:

“Der er ofte heller ikke tale om hjemløse i samme forstand som de danske hjemløse, som kommunen kan tilbyde en seng, men om mennesker, der har et hjem - det ligger blot ikke i København, men i et andet land” (Jensen & Christensen 2017).

Der er altså ikke tale om, at romaers behov for en seng er at sidestille med danske udsattes. Ligesom der i 24syv Morgen konstateres:

“Berth (O): Nej, se det er jo en misforståelse, for mange af de her mennesker er jo ikke ludfattige.

Vært: Hvor ved du det fra?

Berth (O): Altså, det har vi jo set. Jeg kan ikke huske om det var TV2, der var på besøg i de her sigøjnerlandsbyer, og de så da ud til ikke at mangle noget. Altså, der stod da en mand, der havde i hvert fald 40 kg for meget på vægten der, som havde ernæret sig ved tiggeri i Danmark, han kunne da godt tåle en slankekur”

(24/7 20.09.17).

Her ses en rumænsk³ mands overvægt som tegn på, at romaer som gruppe ikke kan betegnes som fattige. Andre stiller også spørgsmålstejn ved graden af romaers fattigdom:

“Ordføreren udstiller nogle af de her grupper, f.eks. romaer, kriminelle udlændinge, som nogle stakler, der ikke har råd til at tage toget hjem igen. Helt ærlig, de her mennesker er kommet hertil fra den anden ende af Europa eller endnu længere væk. Hvis de er kommet hertil, kan de vel også komme herfra igen” (M. Knuth (V) i FT 13.01.17).

Her menes der ikke, at der er tale om stakler, der eksempelvis ikke har råd til at tage et tog væk fra Danmark. En partifælle er også skeptisk over for billedet af tiggende romaer som fattige:

“Så vil jeg nok også sige, at hvis det er sådan, at betlerne kun er de fattigste, så vil jeg give justitsministeren ret. Men jeg er bange for, at det er et vrangbillede. Jeg vil påstå, at der i dag efterhånden er en betlerindustri [...] Okay, det kan godt være, der er et par værdigt trængende imellem, men jeg tror, der er mange industribetlere imellem, og der er mange, der kommer fra udlandet, fordi der her er et marked for betlere, der ikke er mættet” (Karsten Nonbo (V) i FT 07.05.15).

³ Programmet er på besøg i Rumænien (TV2 11.06.17)

Der er i deres optik ikke tale om tiggeri på baggrund af fattigdom, men derimod en betlerindustri, hvor romaer fungerer som industribetlere. Elementet *industribetleri* tilskriver dermed mening til konstruktionen roma, som nogle, der ikke er fattige, eller har reelt behov for hjælp, og som blot har gjort tiggeri til en industri.

Opsummering

I ovenstående analyse har vi ved hjælp af Laclau og Mouffes diskursbegreber vist, hvordan konstruktionen roma tilskrives mening i debatten om lovsværpelsen. Elementerne uhygiejniske, aggressive, kriminelle, uforetagsomme og industribetlere danner tilsammen en ækvivalenskæde, der tilskriver mening til nodalpunktet roma. Konstruktionen roma får dermed betydningen; mennesker, der har uhygiejnisk opførsel, aggressiv og truende adfærd, er kriminelle og dovne. Samtidig er de uvillige til at arbejde, og gør ikke nok for at ændre på deres forhold. Dermed har de en grad af kontrol over deres situation - en situation der måske slet ikke er så slem, idet de hverken er hjemløse eller fattige, og dermed ikke har et reelt behov for hjælp, men blot har gjort tiggeri til en industri.

4.2.3 Konstruktion af utryghedsskabende

Vi finder det interessant, at undersøge nodalpunktet *utryghedsskabende*, da dette netop indgår i underoverskriften til lovsværpelsen. Samtidig findes der ikke en klart defineret afklaring i loven af, hvad dette begreb præcist dækker over. Vi har derfor rettet vores blik mod de folketingsdebatter, der kredser om at afklare, hvori det utryghedsskabende består. I forsøget på at betydningstilskrive nodalpunktet utryghedsskabende ser vi særligt fem elementer, som vi vil fremskrive i nærværende analysedel. Disse elementer udgør: *omfang*, *organisering*, *adfærd*, *forstyrrelse af offentlig orden*, samt *lokalitet*. Vi har udvalgt udtalelser, hvor det utryghedsskabende italesættes og beskrives, og ud fra disse tematiseret og inddelt i de fem elementer, der tilsammen tilskriver betydning til konstruktionen. Som i konstruktionen af roma er disse elementer fundet ud fra de artikuleringer, som vi har fundet fremherskende i empirien. Vi har igen fokus på politikere, der taler for lovændringen, da disse artikulerer utryghedsskabende eksplicit og oftest. Vi har som i foregående analyse ikke fundet italesættelser, hvor modstandere af lovændringen artikulerer konstruktionen utryghedsskabende med en anden eksempelvis positiv betydning. Som i konstruktionen roma ser vi også her, at modstanderne snarere italesætter en dekonstruktion af begrebet eller retter

modstanden mod selve lovændringen. Oftest taler de sig ind i fortalernes diskurs om konstruktionen utryghedsskabende.

Omfang

Det særligt utryghedsskabende artikuleres flere gange i debatten som værende det, at der kommer flere tilrejsende til landet, og det pointeres flere gange i debatten, at de kommer i "romabander" eller i "grupperinger" og er "mange samlet". Det artikuleres desuden, at politiet orienterer om markante stigninger i antallet af anmeldelser fra borgere, der føler sig utrygge over det stigende antal romaer i gadebilledet. I radioprogrammet 24syv Morgen, pointeres det tydeligt, at det er *omfanget* af tiggeri, der skaber utryghed:

"Jamen, utryg det er, at det har taget det omfang, som det har taget [...] hvis du går 20 år tilbage i Danmark, så kunne det godt være, at du stødte på en tigger, eller der var en tigger, der gik igennem S-toget eller sådan noget. Men nu er det jo overalt. Og det er jo det, der er problemet altså" (K. K. Berth (O) i 24/7 20.09.17).

Også i folketingsdebatten artikuleres dét, at de udenlandske tiggere ofte er forsamlet og dermed genererer utryghed i befolkningen:

"Det handler om de personer, der slår sig ned i teltelejre, presenninglejre eller lignende på rekreative områder, under broer eller andre steder i vores samfund, og som dermed skaber stor utryghed, ofte fordi de er mange forsamlet på ét sted" (T. Bramsen (A) i FT 16.01.18a).

Det der skaber utryghed er således, at man er mange forsamlet på et sted. Stigning i antal af tilrejsende fremhæves også af Venstre. De ser dette som en del af problemet omkring det utryghedsskabende tiggeri, og dermed artikuleres behovet for at skabe tryghed i Danmark. Denne tryghed kan genskabes ved at nedbringe antallet af udenlandske udsatte ved at udvise dem. Her artikuleres det desuden, at anmeldelserne til politiet er steget, hvilket også indikerer et behov for tiltag, der kan genskabe trygheden:

"Det her handler om at skabe tryghed i de danske byer, og det er fakta, at der har været en voldsom stigning af hertil rejsende udenlandske hjemløse, og at antallet af anmeldelser om kriminalitet er steget eksplosivt de seneste par år. Derfor gav vi

tidligere i år politiet ekstra værktøjer til bedre at kunne rydde lejre, og vi hævede straffen for tiggeri. Det har ført til over 100 sigtelser. Politiet har ryddet et utal af lejre, og de har sågar udvist et større antal personer. Mener ordføreren også, at det er symbolpolitik, eller har det skabt mere tryghed i de danske gader?” (M. Knuth (V) i FT 14.06.17).

Sammenkædning af utryghed og omfanget af tilrejsende romaer kan desuden underbygges af artikulationen nedenfor. Her understreges det, at utrygheden i befolkningen har nået et uacceptabelt højt niveau:

“Der har jo været en flodbølge af læserindlæg fra folk, der føler sig virkelig, virkelig utrygge på grund af den voldsomme stigning i antallet af kriminelle romaer, der har været i København i år” (M. Knuth (V) i FT 02.06.17).

Igen knyttes utrygheden altså til det, der omtales som en voldsom stigning af problemet og artikuleres som en “flodbølge af læserindlæg”, og vidner om, at den generelle befolkning føler sig “virkelig, virkelig utrygge”. Vi kan se, at der fra politisk side er hegemoni omkring, at der er et stort og stigende problem med udenlandske tiggeri. Vi ser dermed, at elementet *omfang* tilskriver betydning til nodalpunktet utryghedsskabende. Desuden ser vi i debatten, at der tales om omfanget af romaer, hvorimod omfanget af de danske tiggere ikke fremhæves i debatten. Det er altså kun omfanget af romaer, der får betydning og problematiseres, og dermed bliver det utryghedsskabende i omfang netop romaer. På den vis tilskriver elementet omfang også betydning til nodalpunktet roma.

Organisering

Et andet element, der tilskriver betydning til nodalpunktet utryghedsskabende, er *organisering*. Tiggeriet sker angiveligt i et organiseret netværk af bagmænd, som organiserer store dele af tiggeriet. Det artikuleres blandt andet, at disse bagmænd organiserer busture til Danmark:

“For realiteterne er – det kan vi se på de få sager, der så har været – at man oplever, at der arrangeres busture for organiserede betlere og tiggere, der fragtes til Danmark, specielt fra Rumænien, for at tigge, specielt i sommermånederne. Man oplever så også, som jeg har sagt før, at de her mere eller mindre organiserede

østeuropæere ikke bare tigger, men også snyder med trickspil, og indbrud og røverier er nogle af de her bander også involveret i. Det skaber altså noget utryghed” (P. Skaarup (O) i FT 07.05.15).

Her fremhæves det organiserede som et element, der tilskriver betydning til nodalpunktet utryghedsskabende. Det at være organiseret betler eller tigger ækvivaleres altså med det at snyde, lave indbrud og røveri. I en anden debat mener taleren desuden, at udenlandske organiseredes tiggeres bagmænd også skal sættes i forbindelse med andre gerninger:

“man [har] kunnet læse, hvordan disse grupper ofte er organiseret i kriminelle netværk, hvor de penge, som bliver skaffet gennem tiggeri og flaskepant, går til bagmænd i hjemlandet. I disse netværk bliver kvinder og børn udnyttet og tvunget til at tigge. Mændene stjæler pantflasker fra lokale beværtninger. Vi har sågar set eksempler på, at almindelige hjemløse bliver opkrævet beskyttelsespenge for at få lov til at sove på gaden. Det er forkasteligt [...] Det er en forretning, hvor udsatte bliver udnyttet, og hvor almindelige borgere ikke føler sig trygge på offentlige stræder og pladser” (N. Khader (C) i FT 16.01.18a).

Udenlandsk organiseret tiggeri knyttes her i artikulationen sammen med kriminalitet som tvang af kvinder og børn og opkrævning af beskyttelsespenge fra danske udsatte. Samtidig ækvivaleres det at udnytte andre udsatte som et led i en organiseret kriminalitet med de “almindelige borgeres” følelse af utryghed i det offentlige rum.

“Jamen selvfølgelig har vi plads til danske hjemløse i samfundet, og jeg er så utrolig glad for, at de danske hjemløse netop har organiseret sig ved at få en ekstra indtægt gennem at sælge f.eks. bladet Hus Forbi” (M. Knuth (V) i FT 02.06.17).

Vi ser her, at det at organisere sig forbindes med noget positivt, når det artikuleres sammen med danske hjemløse, der netop har organiseret sig ved at sælge Hus Forbi. Her udtrykker taleren sin begejstring ved at artikulere, at han er utrolig glad for, at de har organiseret sig, hvilket står i et antagonistisk forhold til romaers organisering, som artikuleres som utryghedsskabende.

“det [organiseret tiggeri] er i høj grad er et problem i København og andre storbyer. Men [...] den stakkels danske landevejsridder osv. De går jo ikke rundt og tigger. De kommer typisk hen og tilbyder, at de kan fikse [...] et eller andet, eller danske hjemløse, som jo netop har organiseret sig. Bl.a. [...] har de organiseret sig ved at kunne indsamle penge gennem f.eks. at sælge Hus Forbi” (M. Knuth (V) i FT 02.06.17).

Igen ser vi, hvordan det at organisere sig som dansk hjemløs anses som positivt. Dette er igen i et antagonistisk forhold til, når romaen organiserer sig, hvilket artikuleres som utryghedsskabende.

Vi kan således se, at elementet organisering artikuleres af flere politiske aktører, og dermed tilskriver betydning til nodalpunktet utryghedsskabende. Samtidig ser vi, at organisering tilskriver betydning til utryghedsskabende, når det ækvivaleres med romaer, hvilket ikke er tilfældet, når danske udsatte organiserer sig. Det utryghedsskabende i elementet organisering bliver dermed det, at udsatte romaer organiserer sig, og dermed tilskriver elementet organisering også betydning til nodalpunktet roma.

Adfærd

I de indledende diskussioner i Folketinget omkring førstebehandlingen af lovforslaget om skærpelsen af utryghedsskabende tiggeri står artikulationen omkring den utryghedsskabende adfærd meget centralt. De fleste politikere var her enige om, at det utryghedsskabende tiggeri byggede på en antagelse om, at det var *adfærden*, der var afgørende for, hvornår tiggeriet kunne kategoriseres som utryghedsskabende. Det pointeres, at det utryghedsskabende tiggeri er kendetegnet ved at have en aggressiv karakter, og at andre dermed vil føle sig generet heraf. Det artikuleres blandt andet således:

“Definitionen af det utryghedsskabende er jo den samme, som vi engang har behandlet i forhold til det her med lejre – altså for betleri: når det har en aggressiv karakter, når der er nogle, der føler sig generet af det, når der forekommer anmeldelser og man vurderer karakteren af betleriet, og hvordan det er foregået, og det vil jo selvfølgelig altid i sidste ende være domstolenes vurdering med en beskrivelse af forholdene. Men det står altså meget klart, at det er den

utryghedsskabende og dermed ikke den passive form for betleri” (J. Fock (Å) i FT 16.01.18b).

Denne “aggressive karakter” anføres som værende utryghedsskabende, og det fremføres samtidig, at dette beror på den enkeltes oplevelse af at være generet af adfærden. Desuden pointeres det, at det i sidste ende er domstolenes vurdering af, om adfærden er utryghedsskabende, der er den afgørende.

I nedenstående ækvivaleres den utryghedsskabende adfærd med råben, skrigen og druk, hvilket angiveligt giver anledning til utryghedsfølelser i den brede befolkning.

“2 dage senere [...] var romaerne tilbage igen, hvor de sad og tiggede, drak, råbte og skreg, og jeg forstår godt, at folk føler sig utrygge ved det” (M. Knuth (V) i FT 02.06.17).

Her betydningsfastsættes det utryghedsskabende altså som nogle kriterier, der hviler på en vurdering; det at drikke (vi formoder der menes alkohol), er ikke per definition utryghedsskabende men ses ofte i Danmark i parker og på gaden om sommeren. På samme måde kan det være en vurderingssag, hvornår menneskelige ytringer defineres som råb og skrig, samt hvornår dette er utryghedsskabende, eksempelvis kan man forestille sig en fodboldkamp, hvor råben og skrigen kan opfattes som en naturlig del af spillet. Ud fra dette kan det altså ses, at noget defineres som utrygt, når nogen oplever det som utrygt. I konstruktionen af roma bliver det kædet sammen med den aggressive karakter, som kendetegner det utryghedsskabende tiggeri. Også interaktionen påpeges som problematisk:

“Det, der er problemet, og det, der skaber utryghed, er, at nogle af dem, der betler, og det er specielt de østeuropæiske kriminelle, er meget pågående og meget intimiderende og tager ikke nødvendigvis et nej for et nej” (P. Skaarup (O) i FT 07.05.15).

Her artikuleres det, at den utryghedsskabende adfærd generelt er kendetegnet ved en meget pågående og intimiderende adfærd, og hvor man eksempelvis ikke respekterer et nej.

Vi ser således, at et andet centralt element i betydningstilskrivelsen af det utryghedsskabende er elementet *adfærd*. Det er altså karakteriseringen af adfærden, der afgør om tiggeriet anses som utryghedsskabende. Vi ser samtidig, at den adfærd der tilskriver betydning til utryghedsskabende er den adfærd, der knyttes til romaen generelt (jf. afsnit 4.2.2). Igen bliver der ækvivalens mellem elementerne, og således tilskriver den utryghedsskabende adfærd også mening til nodalpunktet *roma*.

Forstyrrelse af offentlig orden

Et fjerde element, der tilskriver betydning til nodalpunktet utryghedsskabende, er forstyrrelse af offentlig orden.

“Disse grupper har bosat sig i lejre i parker og på pladser, hvor det offentlige rum bliver deres domæne. Det sker til gene for omgivelserne i form af støj, uro, uhygiejniske forhold og ikke mindst forstyrrelse af den offentlige orden. Det skal vi have sat en stopper for. Danskere skal kunne færdes trygt i det offentlige rum” (N. Khader (C) i FT 16.01.18a).

Her fremhæves det som utryghedsskabende, når grupper af romaer gør “det offentlige rum” til “deres domæne”. Her ses det som særligt utrygt, at den offentlige orden forstyrres af blandt andet uhygiejniske forhold og dermed forhindrer danskerne i at kunne færdes trygt. Også andre artikulerer krænkelsen af offentlig orden som særligt utryghedsskabende:

“Det har altså nogle store konsekvenser i forhold til utryghed for de andre mennesker, der bruger de her rekreative områder. Jeg er blevet kontaktet af flere borgere, der ikke tør komme i deres lokale park, fordi der er etableret lejre; fordi de kan se, at der inde i buskene bor mennesker, at der er presenninglejre; og fordi det jo også har nogle hygiejnemæssige konsekvenser. Når en offentlig park bliver brugt som toilet, og når der bliver smidt affald gennem længere perioder, så har det altså konsekvenser. Det er derfor, vi støtter det her” (T. Bramsen (A) i FT 16.01.18a).

Her artikuleres det, hvordan det opleves som utrygt, når man opsætter telte og sover under presenninger. Det anses endvidere som utrygt at anvende offentlige steder som toilet. Flere steder i debatten anføres det desuden, hvordan det anses som særligt utrygt, at borgere har oplevet, at deres private baggårde er blevet benyttet som toilet. Det artikuleres altså, at denne

krænkelser af den offentlige orden samt udbredelsen af en særligt pauver hygiejne udgør en sundhedsrisiko.

“De udenlandske tiggere overnatter og slår lejr i baggårde og i rekreative områder, og jeg vil sige, at det gjorde rigtig stort indtryk på mig, da jeg for noget tid siden blev kontaktet af en mor, der igennem længere tid havde oplevet en gruppering af udenlandske tiggere, der holdt til ved det lokale supermarked, og de overnattede så i pågældendes gårdhave, en baggård, og det skabte stor utryghed. Bl.a. turde hun ikke stille sin cykel ind i gården, når hun kom hjem om aftenen, men hvad der gjorde udslaget for hende, var den dag, hvor hendes lille barn kom op fra gårdens sandkasse smurt ind i menneskeafføring” (T. Bramsen (A) i FT 16.01.18b).

Den dårlige eller manglende hygiejne er også omdrejningspunktet for justitsministeren, som pointerer, at dette netop generer utryghed i befolkningen:

“Jeg tror, det er rigtig vigtigt, at vi opstiller nogle objektive kriterier for, hvad utryghedsskabende er, men jeg tror også, at mange i debatten – nu kan jeg jo bevæge mig sådan lidt ud i det – selvfølgelig var påvirket af, at vi så nogle steder, især i København, hvor det var meget voldsomt; man så offentlige pladser, der stort set blev brugt som toilet. Det var virkelig utrygt for folk” (S. Pape Poulsen (C) i FT 16.01.18b).

Igen kan man se, at disse artikuleringer om *forstyrrelse af offentlig orden*, hvori politikerne artikulerer både uhygiejnisk adfærd, dét at sove i det fri samt dét at forstyrre det rolige gadebillede flere gange fremhæves i kampen om at tilskrive betydning til det utryghedsskabende.

Lokalitet

Debatten omkring definitionen af det utryghedsskabende og kampen om at betydningsfastsætte dette nodalpunkt bevæger sig senere væk fra de ovenstående mere individuelle fortolkninger omkring, hvornår en adfærd synes at opleves som utryghedsskabende. I stedet ser vi med skærpelsen af straffeloven en betydningsfastsættelse af det utryghedsskabende hen imod nogle artikuleringer af nogle mere objektivt definerede

kriterier. I skærpelsen af straffeloven fremhæves således følgende lokaliteter, som i sig selv betragtes som særligt utryghedsskabende steder at bedrive betleri.

“Til det må jeg bare sige, at det fremgår meget tydeligt af lovforslaget, hvornår tiggeri betragtes som utryghedsskabende: Det gør det, når det foregår i gågader, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler. Det fremgår endda soleklart af lovforslagets bemærkninger, at det er, uanset om tiggeriet i det konkrete tilfælde har skabt utryghed. Sådanne objektive kriterier giver politiet, anklagemyndigheden, domstolene de bedste rammer for anvendelse af loven, og det medvirker til at undgå utilsigtede konsekvenser ved håndhævelsen“ (S. Pape Poulsen (C) i FT 16.01.18b).

Her fremhæves det, at det utryghedsskabende består i, at tiggeriet foregår på nogle klart definerede steder “i gågader, ved stationer, i eller ved supermarkeder eller i offentlige transportmidler”. Denne udlægning af det utryghedsskabende artikuleres endvidere “soleklart” som nogle “objektive kriterier”, der giver politiet helt klare retningslinjer samt “de bedste rammer for anvendelse af loven”, således at man undgår “utilsigtede konsekvenser ved håndhævelsen” af loven.

“Der artikuleres i debatten at det er særligt utryghedsskabende, såfremt tiggeriet pågår på bestemte lokaliteter. Det artikuleres som utrygt at møde en tigger i s-toget. Igen er det utryghedsskabende at de tager ophold og forstyrrer gadebilledet” (M. Frederiksen (A) i FT 31.05.17).

og

“Man er bange for at sende sine børn på gaden om aftenen, fordi tunneler ved søen bliver brugt til at sove i“ (P. Skaarup (O) i JP 01.06.17a).

Det er altså utryghedsskabende i sig selv, at udsatte sover under tunneler, slår lejr og samler flasker. Det utryghedsskabende betydningsfastsættes sammen med det, at udsatte tager ophold i parker, i gågader, i offentlig transportmidler, på stationer, i supermarkeder og så videre.

“Vi har jo lavet en lovgivning – de af os, der har lavet den – hvor vi ud fra objektive kriterier har vurderet, hvornår det er utryghedsskabende, og det er, hvis man tigger på bestemte steder. Derfor er det ikke en hvilken som helst hjemløs på et hvilket som helst sted. Det er, hvis man gør det bestemte steder. Så kan man være enig eller uenig i det og synes, det er for meget, og at det burde være menneskeligt utryghedsskabende osv. Nu har vi bare defineret nogle objektive kriterier, og derfra skal loven håndhæves, og det gør det jo noget nemmere at håndhæve loven; det må vi dog sige” (S. Pape Poulsen (C) i FT 16.01.18b).

Til det, at det utryghedsskabende tiggeri knytter sig til bestemte lokaliteter rejses en kritik af, at man dermed kan komme til at ramme de danske tiggere. I et spørgsmål, der går på, hvorvidt danske hjemløse, der beder om nogle mønter i s-toget også risikerer at ramme danske hjemløse, udtrykkes det:

“I den perfekte verden ville vi indrette reglerne, så der var strengere straffe for udenlandske statsborgere end for danske hjemløse. Men det forhindrer internationale konventioner og EU-reglerne, som et flertal i Folketinget går op i, siger Martin Henriksen. Han mener dog, at danske hjemløse i praksis vil slippe billigere end udenlandske tiggere. I den virkelige verden vil snusfornuftige politifolk foretage en vurdering af, hvor der er størst behov for at sætte ind. Lur mig, om ikke de mener, at der er størst behov for at sætte ind, hvor folk har en meget generende adfærd i forhold til folk i tog eller på Strøget i København, siger Martin Henriksen” (Berlingske 02.06.17).

Disse geografisk definerede steder fremhæves i debatten om lovens vedtagelse og retfærdiggørelse som værende det nye. På disse udvalgte steder skal det per definition anses som særligt utryghedsskabende at skulle forholde sig til en tigger, uanset om denne tiggers adfærd kan karakteriseres som utryghedsskabende. Samtidig artikuleres det, at det er op til “fornuftige politifolk” at vurdere hvor og hvilken adfærd, der skal sættes ind overfor. Vi ser altså, at elementet lokalitet tilskrives betydning til nodalpunktet utryghedsskabende.

Opsummering

I ovenstående analyse har vi ved hjælp af Laclau og Mouffes diskursbegreber vist, hvordan konstruktionen utryghedsskabende tilskrives mening i debatten om lovændringen. Elementerne *omfang, organisering, adfærd, forstyrrelse af offentlig orden* og *lokalitet* danner tilsammen en ækvivalenskæde, der tilskriver mening til nodalpunktet utryghedsskabende. Konstruktionen utryghedsskabende får dermed betydningen, at der er tale om et voldsomt og stadigt stigende antal tilrejsende mennesker, som er en del af et organiseret netværk samt har en aggressiv og uhygiejnisk adfærd, der forstyrrer den offentlige orden. Desuden er tiggeri konstrueret som særlig utryghedsskabende, når det foregår på bestemte lokaliteter.

4.2.4 Sammenknytning af ækvivalenskæder

Som nævnt i indledningen til denne analysedel virker mange politikere til at have en bevidsthed om, at eksempelvis roma og rumæner ikke nødvendigvis kan sammenstilles, ligesom der også er fokus på, at en lovændring ikke må være diskriminerende over for bestemte befolkningsgrupper. Der er derfor også i udgangspunktet et ønske om at adskille diskursen om roma fra diskursen om utryghedsskabende. Dog ser vi i ovenstående analyse, at når de forsøger at definere, hvad der kendetegner det utryghedsskabende giver dette hovedsageligt konnotationer til det at være roma. Dette optræder dels, når den utryghedsskabende adfærd bliver lig med "romaadfærd", og dels når det utryghedsskabende kun ses som utryghedsskabende, når adfærden knyttes til romaer - en sammenkædning vi vil uddybe i det følgende.

Vi ser en sammenhæng, når omfanget af det det, der italesættes som problemet, ækvivaleres med omfanget af romaer i Danmark. Herudover ser vi, at det organiserede betydningsfastsættes diametralt forskelligt alt efter, om der henvises til danske udsatte eller romaer. Hvor det er positivt at danske hjemløse og danske tiggere organiserer sig, artikuleres det modsat, at det er utryghedsskabende, når romaer organiserer sig. I forhold til adfærden, ser vi, at den adfærd, der tilskriver betydning til utryghed, er meget lig den adfærd, der artikuleres som værende karakteristisk for romaen generelt - eksempelvis uhygiejnisk opførsel og aggressiv adfærd. Forstyrrelse af offentlig orden fremhæves ligeledes som et element, der tilskriver betydning til det utryghedsskabende. Her ser vi samtidig, at det beskrives som om, det udelukkende er romaer, der krænker den offentlige orden med deres aggressive og truende adfærd samt deres manglende hygiejne, hvorimod eksempelvis danske

gadesovere ikke nævnes i den forbindelse. Det sidste element, der tilskriver betydning til utryghed er lokalitet. Her artikuleres det, hvordan det er utryghedsskabende at tigge på særlige lokaliteter, der er formuleret eksplicit i loven. Det interessante er her, at det fremføres, at det jo ikke er en hvilken som helst hjemløs. Det artikuleres her, at man har tiltro til, at politiet godt kan skelne mellem, hvem de skal gå efter på disse lokaliteter, og hvem de ikke skal gå efter. Den danske hjemløse, der tigger en skilling i s-toget, er eksempelvis ikke utryghedsskabende, og det fremføres her mere eller mindre implicit, at det er romaerne, der udgør det utryghedsskabende på de angivne lokaliteter.

Ud fra ovenstående analyse kan vi derfor knytte de to ækvivalenskæder sammen, der tilskriver mening til de to nodalpunkter roma og utryghedsskabende. Vi har vist, hvordan nodalpunkterne på den måde kan ses som elementer i hinandens ækvivalenskæder, som gensidigt tilskriver hinanden mening i det, man kunne kalde *utryghedsskabende roma*.

4.2.5 Nedskrivning af værdighed

I ovenstående analyse har vi fremskrevet, hvordan henholdsvis nodalpunktet utryghedsskabende og roma betydningsfastsættes i den politiske debat. I det følgende vil vi belyse disse fund med van Oorschots værdighedsteori, der indeholder fem værdighedskriterier, hvorudfra værdighed kan vurderes. Formålet hermed er at synliggøre, at konstruktionerne og diskurserne i debatten er væsentlige, da de har indvirkning på, hvordan den udenlandske udsatte betragtes som mere eller mindre værdig. Dermed konstrueres det også, hvorvidt den udenlandske udsatte vurderes som værdig eller ej. Som følgende vil vise, finder vi, at der i debatten sker en nedskrivning af udenlandske udsattes værdighed, hvilket igen kan være med til at legitimere lovændringen.

Van Oorschots værdighedsteori indeholder som nævnt fem værdighedskriterier, hvor *kontrol* udgør det første. Dette knytter sig til, hvorvidt en persons situation er selvforskyldt. Jo mere uforskyldt en situation er, des større værdighed. Det andet kriterium er *behov*. Betydningen af dette kriterium er, at værdighed hænger sammen med graden af behov. Jo mere reelt behov for hjælp, man har og jo større behovet er, des større værdighed. Van Oorschots tredje kriterium betegnes *identitet*. Identitet knytter sig til graden af identifikation og samhørighed. Kan vi identificere os med vedkommende og betragter vi den anden som en af os eller tæt på os, des mere værdig vil personen være. *Attitude* udgør værdighedsteoriens fjerde kriterium.

Dette kriterium handler om føjelighed og taknemmelighed og den attitude hjælp modtages med. Jo mere føjelighed og taknemmelighed, der udvises, des mere værdig er man. Værdighedsteoriens sidste kriterium betegnes *gensidighed*. Her opnås størst værdighed ved at bidrage til samfundet (van Oorschot 2000; Larsen 2015: 164).

Ifølge van Oorschots værdighedsteori påvirker opfattelsen af graden af kontrol over egen situation, hvor værdig man anses for at være og dermed i hvor høj grad man fortjener at modtage hjælp. Jævnfør afsnit 4.2.2, hvor det fremskrives, at romaer er uforetagsomme, kan romaer ses som uværdige, da de i modsætning til danske udsatte ikke selv gør noget for at ændre på deres situation - eksempelvis ved at finde et arbejde. I modsætning til romaen artikuleres det, at danske udsatte er ramt af “dybe sociale problemer” og “tigger for at kunne overleve”, og dermed ikke selv kan gøre for, at de er endt i den situation, de er. Det italesættes, at romaen derimod har en form for kontrol over sin situation, som ikke udnyttes, og dermed er romaens problem selvforskyldt. Endeligt artikuleres det, at romaer selv har valgt at tage hele vejen til Danmark, hvilket de jo blot kunne lade være med. I tilknytning hertil artikuleres det, at hvis de selv kan komme hertil, kan de også selv rejse hjem igen. Vi kan derved se, at romaer anses som mindre værdige til at modtage hjælp, da deres situation artikuleres som selvforskyldt.

I henhold til van Oorschots værdighedsteori er graden af behovet for hjælp tillige afgørende for, om mennesker anses for at være værdigt trængende til at modtage hjælp. Som fremskrevet i analysen, kan romaer ikke anses som værdige til at modtage hjælp, da de ses som ikke-fattige, ikke-hjemløse, der ikke tigger ud fra en nødvendighed, og dermed ikke har reelt behov for hjælp. I modsætning hertil artikuleres det, at den danske tigger, som blot “er til stede med sin fattigdom” og dermed har reelt behov for hjælp. Romaen fremstilles derimod som industribetler, der kalkuleret vælger at gøre forretning ved at tigge i Danmark, hvilket tilskriver romaen en lav grad af værdighed.

I analysen ses det gennem ækvivalenskæden, hvordan romaer konstrueres som værende væsentligt anderledes end danske udsatte og/eller danskere generelt. På en række parametre kan vi som danskere således ikke identificere os med romaen. Romaen anses for at være anderledes end danskeren, idet romaen er mere uhygiejnisk, aggressiv, kriminel og uforetagsom. Ud fra vores mangel på identifikation med romaen, kan vi således konstatere, at romaen ikke anses som værdig til at modtage hjælp.

I forhold til kriteriet attitude fremstilles romaen som både anmassende og aggressiv. Han opfører sig respektløst og tager ikke et nej for et nej. Disse konstruktioner kan bidrage til, at romaen ikke anses som værdig, idet romaens attitude ikke er hverken føjelig eller taknemmelig. Romaer konstrueres ikke med en venlig og taknemmelig attitude, ligesom de danske tiggere, men artikuleres snarere som krævende og urimelige, når de fremstilles gennem “anmassende og aggressivt tiggeri”.

I forhold til kriteriet om gensidighed ser vi det direkte artikuleret, at romaen ikke bidrager med “noget som helst” andet end at begå kriminalitet og skabe utryghed i det danske samfund. Det fremføres, at de aldrig har arbejdet og aldrig kunne drømme om at arbejde. Dermed tydeliggøres det i den politiske debat, at de ikke bidrager til fællesskabet og dermed tilskrives en lav grad af værdighed.

Således ses det ved brug af van Oorschots værdighedsteori, at den udenlandske udsattes værdighed nedskrives i konstruktionen af roma, hvor elementerne i ækvivalenskæden, der skaber betydning til konstruktionen roma viser, at romaen ikke anses for værdig til at modtage hjælp. Diskursen om romaer og italesættelserne om den udenlandske udsatte kan således få afgørende betydning for, hvordan romaer anses og dermed behandles. Dette kan ses som en måde at forsøge at legitimere lovskaerpelsen på.

4.2.6 Delkonklusion

Diskurs og italesættelser kan og vil aldrig være enstemmige, men vi har i analysen vist hvilke konstruktioner, der har vundet hegemoni, og uden at kunne konkludere, at disse konstruktioner hænger direkte sammen med vedtagelsen af lovstramningen, kan vi konstatere, at loven blev vedtaget, og at det senere forslag om en tilbagerulning blev nedstemt. Med baggrund i dette og med vores analyse, der kæder nodalpunkterne roma og utryghedsskabende sammen, har vi vist den diskurs, vi mener har vundet hegemoni i den politiske debat omkring skarpelsen af straffelovens § 197.

Utryghedsskabende konstrueres som situationer eller adfærd, der har konnotationer til situationer eller adfærd, der tilskrives *romaer*. Denne adfærd er særlig utryghedsskabende på bestemte steder, eller hvis der er tale om mennesker, der anses som organiserede. Dette er

dog kun tilfældet, hvis det er romaer, der befinder sig de pågældende steder, eller hvis romaer organiserer sig. Det konstrueres som et stort og stigende problem med tilrejsende mennesker, hvis opførsel forstyrrer den offentlige orden eksempelvis med uhygiejnisk og aggressiv adfærd. Dette er en adfærd, der lægger sig ind under den adfærd, der tildeler mening til konstruktionen roma. Roma bliver på denne måde konstrueret som en kategori af mennesker, der udover at være kriminelle opfører sig aggressivt og truende og har uhygiejnisk adfærd. De fremstilles som uvillige til at arbejde og har i stedet valgt at gøre tiggeri til en levevej.

Som afslutning på analysen har vi forsøgt at supplere diskursanalysen gennem van Oorschots værdighedskriterier. Her kan vi konkludere, at romaen generelt i diskursen konstrueres som ikke værdigt trængende. Først fremskrives det, at romaer har kontrol over deres egen situation. De har selv valgt at rejse hertil, og de vælger at tigge fremfor at tage sig et arbejde. Vi ser, at romaen konstrueres med en højere grad af kontrol, hvilket tilskriver mindre værdighed. Desuden har romaer ikke et reelt behov for hjælp, idet de hverken er fattige eller hjemløse. I forhold til kriteriet identitet ser vi, at romaer tilskrives en lav grad af værdighed, idet vi ikke kan identificere os med gruppen. De ligner os ikke, hvilket resulterer i en lav grad af genkendelighed og identifikation. Herudover fremstilles romaers attitude som respektløs og anmassende. Dette står i kontrast til den attitude, som anses som værdig, nemlig den taknemmelige og føjelige attitude. Endeligt artikuleres det, at romaen ikke bidrager til vores samfund og dermed ikke kan anses som værdig til at modtage vores hjælp. Ved at sætte værdighedskriterierne i spil, ser vi således, at romaer - ud over at blive konstrueret som utryghedsskabende - ved samtlige værdighedskriterier tilskrives en meget lav grad af værdighed.

4.3 Retfærdiggørelsesregimer i debatten

I denne analysedel vil vi benytte Boltanski og Thévenots retfærdiggørelsesregimer til en analyse af hvilke moralske standarder, der optræder i empirien. I dele af analysen bliver teorien om retfærdiggørelsesregimer desuden suppleret med van Oorschots værdighedsteori. Med denne teori vil vi belyse, hvem politikerne anser som værdige, og hvem der deraf ikke skal rammes af loven.

Boltanski og Thévenots teori om retfærdiggørelsesregimer anvendes i en analyse af, hvilke regimer og hermed moralske standarder, der trækkes på i debatten om loven for at kritisere

eller retfærdiggøre og legitimere lovændringen. Denne analysedel behandler spørgsmålet *Hvilke retfærdiggørelsesregimer sættes i spil i debatten?*. Formålet med denne del af analysen er at undersøge, hvilke moralske standarder der er i spil i debatten om lovændringen. Gennem brug af retfærdiggørelsesregimerne ønsker vi således at foretage en deskriptiv fremstilling af, hvad der vægtes i retfærdiggørelserne og kritikken af lovændringen, samt hvilke konstruktioner, der trækkes på i disse. Som beskrevet i afsnit 3.7 ser vi specialets to analyser, som forekommende samtidig, hvilket bevirker, at fundene fra specialets første analysedel, hvor det utryghedsskabende danner konnotationer til roma, også er på spil i retfærdiggørelserne. Med denne del af analysen kan vi belyse pluraliteten i debatten, mens de anvendte regimer kan give et billede af, hvad man fra politisk side opfatter som væsentligt i løsningen af sociale problemer i Danmark og dermed hvilke rammer, man finder væsentlige at sætte for det sociale arbejde.

Den pragmatiske sociologi

Sociologerne bag teorien om retfærdiggørelsesregimer, Boltanski og Thévenot, er teoretiske hovedfigurer i den pragmatiske sociologi. Pragmatismen henviser til, at udgangspunktet for forskning er aktørers praksis samt deres begrundelser for egen praksis (Nielsen 20014: 11f). Det vil sige, at der med pragmatisk sociologi er tale om en sociologi, hvor aktørerne og deres udtalelser og handlinger er det centrale. Således er det væsentlige for Boltanski og Thévenot, begrundelserne for handling, som de handlende selv giver.

Den pragmatiske sociologi er et opgør med den kritiske teori, som problematiseres ved ikke at anerkende menneskets evne til at skelne mellem det legitime og illegitime. Boltanski beskriver hovedproblemet ved den kritiske teori som følger:

"Hovedproblemet for den kritiske sociologi er dens manglende evne til at forstå de kritiske operationer, som aktører udfører. En sociologi, der vil undersøge de kritiske operationer, som aktørerne udfører – en kritikkens sociologi, hvor kritikken er den specifikke undersøgelsesgenstand – må derfor opgive (om ikke andet så for en stund) den kritiske indstilling for i det hele taget at kunne genkende de normative principper, der ligger til grund for almindelige menneskers kritiske aktivitet. Hvis vi vil tage aktørerne alvorligt, når de fordømmer social uretfærdighed, kritiserer magtforhold eller afslører deres fjenders skjulte dagsorden, må vi tænke dem som mennesker, der

besidder en evne til at skelne mellem legitime og illegitime måder at fremsætte kritik og begrundelser på. Det er præcis denne kompetence, der kendetegner den almindelige retfærdighedssans, som folk trækker på i deres indbyrdes konflikter” (Boltanski 2011: 49).

Således har Boltanski og Thévenot den handlende aktør i fokus og målet for dem er at beskrive aktørers sans for uretfærdighed og herigennem at konstruere modeller for, hvad aktøren skal evne for at kunne klare sig i de kritiske situationer, der opstår i hverdagslivet. En del af deres arbejde har været at finde de normative principper, der ligger til grund for aktørers kritiske aktivitet (Boltanski 2011: 49). Disse normative principper betragtes af Boltanski og Thévenot som værende allerede og altid virksomme i det sociale, hvorfor deres teori kan anskues som en systematisering af allerede eksisterende normative målestokke (Nielsen 2014: 12). En antagelse i nærværende speciale er, at politikere i udgangspunktet fører politik med henblik på at skabe de optimale betingelser for et bedre samfund. Hvad der er det bedste og vigtigste i et samfund, er der derimod ikke altid enighed om. Formålet med at anvende Boltanski og Thévenots retfærdiggørelsesregimer er således at belyse, hvad der vægtes hos politikerne i spørgsmålet om, hvordan et socialt problem som stigningen af udenlandske udsatte betragtes og søges løst.

Retfærdiggørelsesregimer

Boltanski og Thévenot præsenterer i *On Justification* (2006) de normative principper i form af seks retfærdiggørelsesregimer, som de har fundet gennem et studium af politisk filosofi og empiriske undersøgelser. Disse seks regimer betegnes inspirationsregimet, det domestiske regime, opinionsregimet, borgerregimet, markedsregimet og det industrielle regime (Boltanski & Thévenot 2006). Boltanski og Thévenot anvender betegnelsen *regime* med reference til klassiske politiske filosofier, hvor en legitim orden, der hviler på et retfærdighedsprincip forsøges skitseret. Modsat de klassiske politiske filosoffer mener Boltanski og Thévenot dog ikke, at den sociale orden hviler på et enkelt princip. Boltanski og Thévenot mener derimod, at der eksisterer flere retfærdiggørelsesregimer på samme tid og i det samme sociale rum i moderne samfund (Boltanski 2008: 17).

Hvert regime er baseret på et ækvivalensprincip, hvilket er en målestok eller standard, som handlinger, ting og personer vurderes ud fra (Boltanski 2008: 18f; Sørensen 2015: 32).

Ækvivalensprincippet inden for hvert regime anvendes til at bedømme et individs storhed. Hvis et individ lever op til ækvivalensprincippet inden for et givet regime, vil personen derfor betragtes som stor, mens der tilsvarende vil være tale om at være lille, hvis ækvivalensprincippet ikke efterleves.

I empirien har vi fundet, at primært fire regimer vægtes og trækkes på. Dette drejer sig om borgerregimet, markedsregimet, det industrielle regime og opinionsregimet, som i korte træk opsummeres i det følgende. Regimerne udfoldes mere uddybende, undervejs som de anvendes i analysen.

Ækvivalensprincippet i borgerregimet knytter sig til solidaritet for kollektive interesser (Boltanski & Thévenot 2006: 185). Storhed er derfor forbundet ved at have det kollektive for øje og repræsentere en kollektiv instans (Boltanski 2011: 60). Individet skal sætte egoistiske egeninteresser i parentes og handle på vegne af helheden (Nielsen 2014: 17). I empirien ses borgerregimet tydeligst repræsenteret i situationer, hvor der trækkes omvendt på regimet – det vil sige i situationer, hvor udenlandske udsatte beskrives som mennesker, der ikke evner at sætte deres egeninteresser i parentes og derfor ikke handler som repræsentanter for en dansk helhed.

I markedsregimet udgøres ækvivalensprincippet af konkurrence. Inden for dette regime betragtes mennesket som en rationel aktør, der drives af begær. Da mennesker begærer det samme, indgår de i konkurrenceforhold til hinanden. Derfor anses det som en kvalitet at kunne handle opportunistisk og gribe chancer på markedet. Storhed er derfor forbundet med konkurrenceorientering og opportunisme (Boltanski & Thévenot 2006: 196). Markedsregimet er repræsenteret i forbindelse med EU's princip om arbejdskraftens fri bevægelighed, der er et tilbagevendende tema i debatten om lovændringen.

I det industrielle regime er ækvivalensprincippet effektivitet. I det industrielle regime er det i morgen, der tæller, hvorfor bedømmelser baseres på optimering af samfundet og gode resultater. Storhed knyttes til ekspertise, specialister og professionelle (Boltanski & Thévenot 2006: 206). Dette regime ser vi særligt anvendt i empirien i forbindelse med vurderingen af lovens effektivitet i forhold til det problem, der ønskes løst. Det vil sige, at dette regime bringes i spil i debatten, når der foretages vurderinger af, hvorvidt loven kan afhjælpe problemet med udenlandske udsatte.

I opinionsregimet er ækvivalensprincippet, at succes afhænger af den offentlige mening, hvorfor det knytter sig til anerkendelse (Boltanski & Thévenot 2006: 179). Det vil sige, at storhed udelukkende afhænger af andres meninger (Boltanski 2011: 59). Mennesket tilskrives værdi og måles ud fra synlighed, succes og gennemslagskraft. Retfærdiggørelse sker gennem den offentlige anseelse og kravet er, at ens sag skal lykkes i offentlighedens øjne (Sørensen 2015: 44, Boltanski & Thévenot 2006: 179). Debatten knyttes i hovedtræk til dette regime under sammenhænge, hvor debatten om udenlandske tiggere i Danmark forbindes med at være et spørgsmål om at vinde offentlighedens anseelse.

Bedømmelser i kritiske situationer

Retfærdiggørelsesregimerne udgør bedømmelsesstandarder, som aktører støtter sig til, når de tillægger sociale fænomener moralsk værdi (Nielsen 2014: 10). Retfærdiggørelsesregimerne skal således forstås som almenyldige principper, som mennesker argumenterer på baggrund af i debatter og kritiske situationer. Med kritiske situationer menes situationer, der er præget af usikkerhed, hvor flere retfærdighedsprincipper aktiveres i den samme situation (Held 2011: 27). I nærværende opgave betragter vi debatterne, hvorunder lovændringen diskuteres, som kritiske situationer. Netop disse offentlige debatter er regimerne, ifølge Boltanski, velegnede til at belyse:

”Den model, der præsenteres i De la justification, er særlig velegnet til at beskrive tvister, der er rettet mod et krav om retfærdighed i den offentlige arena, dvs. situationer, hvor personer, der står ansigt til ansigt, udveksler kritik og retfærdiggørelse [...]” (Boltanski 2008: 23).

Således sættes retfærdiggørelsesregimerne i spil i kritiske situationer, hvor en aktør enten retfærdiggør eller kritiserer tingenes tilstand ved at mobilisere et eller flere ækvivalensprincipper (Held 2011: 32). I nærværende analysedel betragter vi derfor debatterne som kritiske situationer, hvor de politiske aktører fremsætter forskellige argumentationer i debatten om skærpelsen af loven om utryghedsskabende tiggeri. Argumentationer, der både taler for og imod lovændringen. Således er fokus på, hvilke regimer politikerne taler sig ind i, og hvad de taler sig væk fra i deres argumenter om lovændringen. Den følgende analyse er således drevet af, hvordan loven henholdsvis

retfærdiggøres og kritiseres. Som vi har beskrevet i afsnit 3.6 har vi til denne analysedel foretaget en begrebs- eller teoristyret kodning, hvor ækvivalensprincipperne i teorien om retfærdiggørelsesregimerne har været styrende. Inden for disse koder finder vi, at tre temaer er dominerende. Vi ser således, at regimerne kommer til udtryk inden for tematikkerne: den fri bevægelighed, den effektive løsning og populisme. Det følgende vil derfor være en analyse af, hvilke værdier og dermed hvilke regimer, der lægges vægt på i argumenterne for eller imod lovskaerpelsen, der knytter sig til disse tematikker.

4.3.1 Den fri bevægelighed

Et overordnet tema for debatten omkring skaerpelsen af loven er den fri bevægelighed inden for EU. EU-borgere har mulighed for at bevæge sig frit rundt i EU for at søge arbejde, og kan derfor have lovligt ophold i eksempelvis Danmark med henvisning til at være arbejdssøgende (EC 2018). Når den fri bevægelighed bringes på banen i debatten om strafskaerpelsen er det særligt som et kontekstuel forhold. Vi ser i debatten, at de udenlandske udsatte italesættes som negative konsekvenser ved den fri bevægelighed og som egennyttige mennesker, der ikke bidrager til det danske samfund. Således fremhæves tematikken om den fri bevægelighed i denne analyse, idet at flere partier påtænker loven som et middel til at løse de negative konsekvenser. Dette skal forstås således, at loven betragtes som middel til, at Danmark skal fremstå mindre attraktivt for udenlandske udsatte og samtidig give Danmark en mulighed for at straffe det, der opfattes som udlændinges udnyttelse af den danske velstand.

Det interessante ved denne del af debatten er, at der trækkes på forskellige retfærdiggørelsesregimer alt efter, hvilke elementer ved den fri bevægelighed, samtalen falder på. Således eksemplificerer denne tematik, hvordan flere regimer kan være på spil samtidig, og hvordan den enkelte aktør kan trække på flere regimer i den samme situation (Boltanski 2008: 17; Sørensen 2015: 43).

Vi ser i empirien, at der i forbindelse med denne tematik veksles mellem markedsregimet og borgerregimet. I borgerregimet udgør solidaritet regimets ækvivalensprincip, og solidaritet er således den normative målestok (Nielsen 2015: 156). Det solidariske skal forstås som det desingulariserede – med andre ord det eller den, der ikke står alene: *”dét, der formår at sætte sin snævre egennytte i parentes for i stedet at hæve sig op på et kollektivt niveau og tænke på almenvellet og på det fælles bedste”* (Nielsen 2015: 156). Borgerregimet er dermed karakteriseret ved, at det bygger på en sontring mellem enkeltdele og helheder, hvor kun

helhederne tillægges positiv værdi. Boltanski beskriver det særegne ved borgerregimet som følger:

”Det særegne ved borgerverdenen er, at den betoner vigtigheden af væsener, der ikke er individuelle, men kollektive. Individuelle mennesker opfattes kun som relevante og værdige, hvis de tilhører en gruppe eller er repræsentanter for en kollektiv instans” (Boltanski 2011: 60).

Således vægtes fællesskabet højere end den enkeltes interesser. Mennesket kan ud fra dette regime handle på to stadier: et stadie af egoistisk egeninteresse og et stadie, hvor individet sætter sig selv i parentes og handler på vegne af helheden, og derved udtrykker solidaritet (Nielsen 2014: 17). Med andre ord er storhed forbundet med solidaritet og det at udtrykke et politisk kollektivs interesser (Held 2011: 26).

I kontrast til borgerregimet, der som beskrevet fokuserer på solidaritet, udgør mennesket i markedsregimet en rationel aktør, der drives af begær. Da mennesker har begær efter at besidde det samme, er relationen mellem mennesker konkurrencepræget. Således indgår mennesker i relation med hinanden som forretningsmænd, hvor de agerer både købere, sælgere og ikke mindst konkurrenter. I markedsregimet betragtes købmandsskabet som en latent egenskab ved mennesket, der er dybere forankret end menneskets sociale bevidsthed (Sørensen 2015: 44f; Nielsen 2014: 16). Boltanski beskriver markedsregimet som følger:

”I markedsverdenen er de vigtige personer købere og sælgere. De er ærværdige, når de er rige. Deres største kvalitet er at være opportunistiske, når det gælder om at gribe en chance på markedet, ikke at lade sig hæmme af nogen personlige relationer og at kunne styre deres følelser. De forbindes med hinanden gennem konkurrencerelationer” (Boltanski 2011: 62).

Således er de mennesker, der anses som store, konkurrenceorienterede, opportunistiske og i stand til at købe og sælge goder med velstand som mål (Sørensen 2015: 44f; Held 2011: 26). Konkurrence udgør derfor markedsregimets ækvivalensprincip (Nielsen 2014: 16).

Vi finder i empirien, at politikerne betragter den fri bevægelighed og de åbne grænser som positivt, når der tales om arbejdskraft, uddannelse samt at øge den danske konkurrenceevne, mens holdningen er en helt anden, når det gælder sociale problemer som tiggeri, som den fri

bevægelighed ligeledes kan medføre. Netop de negative konsekvenser ved den fri bevægelighed, der knytter sig til de sociale problemers fri bevægelighed, bliver som tidligere nævnt en begrundelse for loven. I denne forbindelse ser vi, at markedsregimet aktiveres i karakteristikkene af den udenlandske udsatte, mens vurderingen af den udenlandske udsatte trækker på borgerregimets ækvivalensprincip om solidaritet.

Et middel mod tiggeri og triste menneskeskæbner

Vi finder i empirien, at flere partier taler om fordelene ved den fri bevægelighed inden for EU. Disse fordele knyttes hovedsageligt til konkurrence, handel, arbejdskraft og uddannelse. Således pointeres det, at den fri bevægelighed er positiv og nødvendig for dansk velstand og konkurrenceevne. Argumenter, der trækker på markedsregimet og dets ordnende princip. Følgende udtalelse eksemplificerer denne tilgang til den fri bevægelighed:

“Vi har brug for, at danske virksomheder kan konkurrere, og det kræver også, at der er arbejdskraft til rådighed for dem. Det er sådan set det, som vores velstand baserer sig på, altså at danske virksomheder kan konkurrere” (Rasmus Jarlov (C) i FT 18.01.18).

Således fremhæves konkurrence som en positiv konsekvens ved den fri bevægelighed, hvilket trækker på markedsregimet. I politikernes fremhævelser af fordelene ved den fri bevægelighed, modstiller de samtidig, hvad der ikke er hensigten med den fri bevægelighed. Således bliver argumenterne for at indføre loven, at den fri bevægelighed medfører, at der kommer mennesker til Danmark, som ikke ønskes i landet. Eksempelvis pointeres det i følgende udtalelse, at formålet med den fri bevægelighed ikke er, at udenlandske tiggere skal opholde sig i Danmark:

“Lad mig gøre det klart, at meningen med den fri bevægelighed aldrig har været eksport af tiggeri og triste menneskeskæbner” (T. Bramsen (A) i FT 02.06.17).

I overensstemmelse hermed understreges det, at et formål med loven er at dæmme op for de negative følger ved den fri bevægelighed, mens arbejdskraften er ønsket:

“Vi har slået hårdt ned på tiggeri, og vi er mere end villige til at tage flere skridt, der kan skræmme sociale klienter væk fra Danmark uden at skræmme arbejdskraften væk” (Rasmus Jarlov (C) i FT 18.01.18).

Således pointeres det, at formålet med den fri bevægelighed ikke er fri bevægelighed for sociale problemer. Ligeledes udtrykkes det, at formålet med straffen for utryghedsskabende tiggeri er, at loven skal tage hånd om den udfordring:

“at der jo altså er nogle mennesker, der misbruger den fri bevægelighed til at komme til Danmark uden at have et sted at bo og uden at have et arbejde, og som i stedet for slår lejr diverse offentlige steder og skaber utryghed. [...] Så den fri bevægelighed handler naturligvis om fri bevægelighed for arbejdskraft og ikke for alt muligt andet, og det princip værner regeringen om” (J. E. Jørgensen (V) i FT 18.01.18).

Det vægtes desuden, at formålet med den fri bevægelighed er bevægelighed for arbejde og uddannelse, men ikke for sociale problemer:

“Fri bevægelighed skal bruges til at finde arbejde og uddanne sig, ikke til at man kan bevæge sig rundt og tigge, ikke til at man kan bevæge sig rundt og – i forhold til dem, der måtte gøre det – begå kriminalitet” (M. Frederiksen (A) i FT 31.05.17).

Politikerne betragter således den fri bevægelighed og de åbne grænser for EU-borgere som positivt, når der tales om arbejdskraft, uddannelse samt at øge den danske konkurrenceevne. Dette anses som formålet og fordelene ved den fri bevægelighed. Der kan argumenteres for, at der i disse argumentationer trækkes på markedsregimet, der som nævnt har konkurrence som det højere ordnende princip (Nielsen 2014: 16). Det betragtes som en kvalitet at være opportunistisk, at kunne gribe chancer på markedet og ikke lade sig begrænse af personlige relationer (Boltanski 2011: 62). Egoisme er derfor velset inden for dette regime i og med, at det er en drivkraft for den sociale orden og derfor i overensstemmelse med at være en stor person. Karakteristika der således er velsete, når der i debatten tales om de muligheder, den fri bevægelighed medfører. Når mennesker rejser til Danmark for at arbejde eller uddanne sig, betragtes det som formålet med den fri bevægelighed og ligeledes som det, den danske velstand baserer sig på. I denne henseende kan der derfor argumenteres for, at de tilrejsende

betragtes som opportunistiske mennesker, der griber de muligheder, der byder sig – hvilket i denne henseende betragtes som til gavn for den danske konkurrenceevne.

Anderledes forholder politikerne sig, som beskrevet, når udenlandske tiggere tager til Danmark. Her er der ikke længere tale om, at de tilrejsende griber de chancer, de har. I forhold til disse grupper er det ikke længere velset at være drevet af et begær for at besidde, hvad andre har – at begære den danske velstand. Tværtimod er disse mennesker egoistiske i en forstand, hvor de udnytter reglerne efter forgodtbefindende. I vurderingen af de udenlandske udsatte skifter politikerne regime til borgerregimet ved at pege på, at de udenlandske udsatte ikke er solidariske med det danske samfund. Dette eksemplificeres i følgende udtalelser:

“Men det, vi bestemt ikke har gavn af, er, når vi får såkaldt arbejdskraft til landet i form af sigøjnere, tiggere, og jeg ved ikke hvad, som udnytter de her regler efter forgodtbefindende [...]” (K. K. Berth (O) i FT 18.01.18).

Hvilket uddybes med:

“Dertil kommer endda, at personer, bl.a. romaer, udnytter reglerne om arbejdskraftens fri bevægelighed til at tage ophold i Danmark, hvor de hutler sig frem med tiggeri, kriminalitet osv.” (K. K. Berth (O) i FT 18.01.18).

I denne henseende bliver der tale om en udnyttelse af reglerne og situationer, der ikke er til gavn for Danmark. Vi finder, at der i forbindelse med det, der betragtes som de negative følger ved den fri bevægelighed sker et skift i det regime, som politikerne trækker på. I denne henseende er det negativt at være egoistisk, hvilket indikerer, at der i disse situationer trækkes på borgerregimet. Som tidligere nævnt er det karakteristiske for borgerregimet, at mennesker bør give afkald på egne særinteresser og i stedet engagere sig i det fælles bedste (Held 2011: 26). Anvendelsen af et ord som forgodtbefindende indikerer, at de tilrejsende tiggere betragtes som usolidariske og dermed som en trussel mod det danske samfund og de danske værdier, hvorfor den fri bevægelighed med disse følger betragtes som problematisk. Dermed bliver synet på den udenlandske udsatte, at han er lille og uden “worth”. Således tegner debatten et billede af, at politikerne er begejstrede for den fri bevægelighed, når det danske

samfund har noget at vinde, mens de sociale problemer, der kan medfølge, ikke vækker begejstring.

De opportunistiske tiggere og den gode forretning

Ovenstående pointe understøttes af, at politikerne i flere tilfælde beskriver de udenlandske udsatte som netop opportunistiske. Men i en negativ forstand, fordi den opportune adfærd ikke kommer Danmark til gavn. I denne sammenhæng fremhæves det i debatten, at det er problematisk, at de udenlandske udsatte har gode forretningsbetingelser i Danmark, og det ses derfor som en løsning at hindre disse.

De udenlandske udsatte betragtes som opportuniste gennem påpegning af, at det er en god forretning for dem at tage til Danmark, idet de kan opnå langt mere i Danmark, end de kan i deres hjemland:

“Det er ikke nødvendigvis småbeløb – det er store beløb i forhold til hjemlandenes standarder. Og der er med andre ord tale om en god forretning” (N. Khader (C) i FT 16.01.18a).

I overensstemmelse hermed vurderes det, at strafferammen i lovændringen vil bevirke, at det ikke vil være muligt for de tilrejsende at ”drive erhverv”, hvilket skal motivere dem til at tage hjem:

“hvis vi så kan løse problemet med, at de tigger, og måske også motivere dem til at tage hjem, fordi de i en periode på 14 dage ikke kan drive erhverv på forskellig vis, jamen så synes jeg da, at 14 dages fængsel er en ganske udmærket straf, som i høj grad er proportionel” (M. Knuth (V) i FT 02.06.17).

Derudover vil loven gøre det mindre attraktivt for udenlandske udsatte at rejse til Danmark og dermed ødelægge den gode forretning:

“Lovforslaget vil nemlig gøre det markant nemmere for politiet at udvise lovbrydere, og det vil gøre det markant mindre attraktivt at rejse hele vejen fra f. eks. Rumænien til Danmark for at leve af tiggeri” (M. Knuth (V) i Politiken 22.06.17).

Således fremhæves det, at de udenlandske tiggere ikke har behov for at være her. Som vi har beskrevet i afsnit 4.2.5 er graden af behov, ifølge van Oorschots værdighedstetori, afgørende for, om man anses som værdig til at modtage hjælp. Ud fra ovenstående kan de udenlandske tiggere derfor ikke anses som værdige til at modtage hjælp, da de i realiteten ses som ikke-fattige men opportunistiske. På den måde taler politikerne også ind i elementet *industribetlere*, der, som beskrevet i afsnit 4.2.2, tilskriver mening til konstruktionen roma, som nogle, der ikke er fattige eller har reelt behov for hjælp, men som nogle, der har gjort tiggeri til en industri.

I disse politikeres optik er grunden til, at udlændinge søger mod Danmark, at det her er muligt at tjene væsentligt flere penge end i hjemlandet. Der er med andre ord tale om at optimere sin indtjening, hvilket har værdi i markedsregimet. Således kunne der argumenteres for, at de tilrejsende udsatte ud fra dette regime skulle betragtes som store personer. Men når politikerne ikke ser, at det kommer Danmark til gavn, bliver det i stedet betragtet som en trussel mod det danske samfund, og politikernes vurdering af de udenlandske udsatte bliver foretaget ud fra borgerregimets ækvivalensprincip, hvor den udenlandske udsatte er usolidarisk og derfor er lille. Desuden ses det, at problematikken med udenlandske udsatte knyttes til den gode forretning, hvorfor et argument for loven bliver at gøre handelsbetingelserne ringere og mindske de udenlandske udsattes incitament for at komme til Danmark. Vi skal som samfund ikke favne de udenlandske udsatte, fordi de ikke har et reelt behov for hjælp, men derimod udnytter den fri bevægelighed til at drive god forretning i Danmark.

Opsummering

I debatten om skærpelsen af loven trækkes der ofte på markedsregimet med en selvfølgelig retfærdiggørelse af markedet. Men som vi har vist i denne analysedel, er det kun, når talen falder på de fordele Danmark og den danske konkurrenceevne kan have ved den fri bevægelighed, at det har værdi. Flere politikere peger på, hvordan de udenlandske udsatte opportunistisk udnytter velstanden i Danmark, hvilket muliggøres af den fri bevægelighed i EU. Dette opfattes som problematisk, og som noget man med loven ønsker at dæmme op for. Vi ser i forbindelse med denne tematik, hvordan der eksisterer to forskellige opfattelser af at være konkurrenceorienteret, drevet af begær og udnytte markedet til egen fordel. Individuer med denne karakter er velsete, når det handler om at styrke den danske konkurrenceevne og velstand – her er både konkurrence og marked i høj kurs. I denne henseende trækker

politikerne særligt på markedsregimet. Lignende beskrivelse anvendes om de udenlandske opportunistiske tiggere. Men i denne henseende betragtes disse karakteristika som negative og politikere argumenterer sig på den måde over i borgerregimet og trækker på mangel på solidaritet for det danske fællesskab, samt at de udenlandske udsatte ikke har reelt behov for hjælp og deraf bliver konstrueret som værende *lille*. I disse tilfælde tales der om en udnyttelse eller misbrug af reglerne til egen fordel. Beskrivelser, der læner sig op ad borgerregimet, hvor det at handle egoistisk betragtes som usolidarisk og som en trussel mod de kollektive interesser og den sociale sammenhængskraft. Således gives der her et indtryk af, at der fra politisk side er en interesse i at være en del af et større fællesskab i EU, når der tales om fordele, mens det danske samfund lukker sig om sig selv, når den fri bevægelighed medfører, at man skal forholde sig til sociale problemer. Et argument for loven bliver således, at handelsbetingelserne i Danmark skal forringes for de udenlandske tiggere, så Danmark herigennem kan mindske ulemperne ved den fri bevægelighed.

4.3.2 Den gode løsning

Vi vil i denne del af analysen fremskrive den pointe, at på trods af uenigheder omkring, hvordan man løser problemet omkring utryghedsskabende tiggeri, trækker de fleste argumentationer for løsninger på det industrielle regime. Alle kan være enige om, at utryghed i samfundet er problematisk, men ikke alle kan være enige om, hvordan man griber denne problemstilling an.

Boltanski og Thévenot karakteriserer det industrielle regime som det regime, hvor man sikrer, at de metoder og tiltag, der sættes i anvendelse skal kunne optimere vores samfund og generere gode resultater. Løsningerne skal være realistiske og operationelle og gerne bygge på professionel viden og rationelle logikker. I dette regime ser man det som værdigt at være i stand til at benytte de bedst mulige midler til at skabe økonomisk effektive resultater (Boltanski og Thévenot 2006: 203ff). Effektivitet og produktivitet udgør således det industrielle regimes ækvivalensprincip (Nielsen 2014: 16). Boltanski beskriver det industrielle regime som følger:

"I en industriel verden er det eksperterne, der er de store personer. De ord, der bruges til at beskrive deres personlige kvaliteter, kan også bruges til at kvalificere ting. De kaldes ærværdige, når de er effektive, produktive, operationelle. De anvender

redskaber, metoder, kriterier, planer, figurer, grafer osv. Deres relationer kan kaldes harmoniske, når de er organiserede, målelige, funktionelle, standardiserede” (Boltanski 2011: 62).

De subjekter man anser som *store* eller værdige er dermed specialister og professionelle, og menneskers særlige kvalifikationer, kompetencer og ansvarsområder tillægges stor værdi. De fremtrædende objekter i det industrielle regime bygger på anvendelsen af metoder, mål og strategier samt planer og standarder. De professionelle aktører besidder en række kompetencer til at organisere, analysere og intervenere på de indsatser, der skal få tandhjulene i det samfundsmæssige maskineri til at køre rundt. Idealet for den sociale orden i det industrielle regime er således, at alle ressourcer anvendes optimalt (Boltanski & Thévenot 2006: 204).

Samfundet anses derfor som en ”organiseret maskine”, hvor de enkelte dele af maskinen udgør forskellige organer, der er i stand til at udføre forskellige funktioner. Præcis som andre mekanismer kan samfundet derfor også kureres for sociale patologier (Boltanski & Thévenot 2006: 119).

I nærværende speciale kan vi anse den problemstilling, som i den politiske og offentlige debat generelt kaldes for ”utryghedsskabende tiggeri”, som den patologi, man i samfundet ønsker at intervenere imod eller kurere. Kampen sættes ifølge Boltanski og Thévenot ind mod “*parasites*”, “*do-nothings*” and “*thieves*” (Boltanski & Thévenot 2006: 120). Den førte politik, der skal løse ovenstående problem kaldes for “*the science of production*” (Boltanski & Thévenot 2006: 122). Det at styre samfundet sidestilles med en videnskab, og samfundet skal styres på samme måde, som vi styrer en moderne virksomhed.

Vi vil nu vende os mod nogle af de argumentationer, der har været fremherskende i den politiske debat henholdsvis for og imod skærpelsen af loven.

Kriminalisering løser problemet

Regeringen, Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet har stemt for lovforslaget om at ændre straffeloven med en skærpelse af straffen for utryghedsskabende tiggeri. Strafskærpelsen indebærer, at man, såfremt man tigger på bestemte lokationer, ikke længere kan nøjes med en advarsel i førstegangstilfælde. Nu idømmes man minimum 14 dages ubetinget fængsel uden

forudgående advarsel. I debatten om tilbagerulning af loven forsvares loven på følgende måde:

”Jeg plejer ikke at være stolt over en lov, som straffer hårdere, men i et eller andet omfang vil jeg sige at jeg er stolt over den her lov, fordi den har bidraget til at løse et problem, som jeg ikke synes vi skal se i de danske gader. Muligheden for at rydde de såkaldt utryghedsskabende lejre eksisterede allerede, og det var tidligere på året blevet gennemført. Og den her lov om utryghedsskabende tiggeri bidrog så yderligere til at løse det overordnede problem. Siden loven blev indført, har den bidraget til at straffe og imødegå det utryghedsskabende tiggeri, som nogle byer, bl.a. København, oplevede. Det vidner både de 20 tiltalte og 18 dømte personer om. Således oplever vi, i hvert fald så vidt jeg kan se, ikke længere i samme omfang problemet med kriminelle, der slår lejre ved kirker, tigger, laver kriminalitet eller, som vi også kunne læse om, kræver beskyttelsespenge af danske hjemløse” (M. Knuth (V) i FT 16.01.18b).

I dette tilfælde tales der ind i det industrielle regime og loven retfærdiggøres med henvisning til dens effektivitet. Loven har virket efter hensigten og løst en stor del af problemet med utryghedsskabende tiggeri. Samtidig indikerer udtalelsen, at kriminalisering opfattes som den effektive løsning på problemet, idet straf fremhæves som et virksomt indgreb til at mindske problemets omfang. De fremhævede antal tiltalte og dømte ses i denne optik således som positive resultater af en succesfuld indsats som følge af loven. Denne lov, hvor tiggeri kriminaliseres og straffes med fængsel, vurderes således at have skabt en positiv fremgang og nedbragt omfanget af det utryghedsskabende tiggeri.

I andenbehandlingen til selve lovforslaget retfærdiggøres lovændringen med henvisning til, at politiet som aktører på gadeplan har efterlyst nogle effektive værktøjer til at løse problemet omkring utryghedsskabende tiggeri. Igen fremhæves det, at loven har virket og skabt en positiv effekt, da politiet nu er i stand til at løse deres opgaver med disse nye og forbedrede værktøjer.

”Ordføreren siger, at de her ting ikke virker, men vi har jo netop kunnet se, at de nye værktøjer, politiet har fået, virker. De har ikke løst hele problemet, og derfor ønsker vi at forøge de værktøjer og styrke dem. Men når vi kan se, at der er noget, der virker – noget, politiet er glade for, og noget, som politiet kan bruge til at løse en opgave, de

ikke tidligere har kunnet løse – så er det jo bare en rigtig, rigtig god idé at give dem flere af de værktøjer, som allerede virker” (M. Knuth (V) i FT 14.06.17).

Også i dette tilfælde tales der ind i en forståelse af, at kriminalisering er løsningen på problemet med utryghedsskabende tiggeri, idet politiet fremhæves som en aktør, der skal løse opgaven. Samtidig signaleres det, at politiet har nogle kvalifikationer til at løse problemet effektivt, som skal styrkes. Der trækkes dermed også i denne situation på det industrielle regime gennem betoning af, at de nye værktøjer virker, og samtidig fremhæves politiet som *store*. Dette ses ved, at politiet fremhæves som en aktør, der har kvalifikationer og kompetencer til at løse opgaven – kvalifikationer, der kan styrkes ved at give dem yderligere værktøjer. Således fremhæves politiet som den professionelle aktør, der kan intervenere og løse problemet.

Et andet fremtrædende argument fra debatten i Folketinget er argumentet om, at loven kan have en afskrækkende effekt for potentielle tilrejsende. Et argument der pointeres således:

“Jeg tror og håber også, at det her kan være med til at have et afskrækkende signal over for de mennesker, der i andre lande kunne være tiltrukket af at søge mod Danmark og etablere lejre, eventuelt ernære sig gennem tiggeri eller begå kriminalitet. Der tror jeg og håber på, at det her i hvert fald er et skridt i den rigtige retning, fordi signalet i sig selv vil være afskrækkende” (P. Kofod Poulsen (O) i FT 16.01.18a).

Landets justitsminister bakker op om dette argument og forsvarer loven mod en eventuel tilbagerulning på følgende måde:

”Med lovændringen, som forslagsstillerne ønsker rullet tilbage, sendte vi et klart signal til både potentielle tilrejsende og alle andre om, at utryghedsskabende tiggeri ikke accepteres hertillands” (S. Pape Poulsen (C) i FT 16.01.18b).

Det fremhæves dermed, at et af lovens formål er at sende et signal, som skal afskrække udenlandske udsatte fra at rejse til Danmark. Således betragtes det som et effektivt greb at sende et klart signal til potentielle tilrejsende. Samtidig indikeres en problemforståelse, der indbefatter, at problemet er, at udenlandske udsatte er i Danmark og ikke de udenlandske

udsattes situation. Dette ses ved, at det fremhæves som en løsning at sende et signal, der skal afholde udenlandske udsatte i at rejse til Danmark for at tigge. Kriminalisering fremhæves dermed igen som løsningen, der i dette tilfælde skal holde de udenlandske udsatte ude af Danmark.

Dansk Folkeparti ønsker som tilhængere af loven ligeledes ikke, at de udenlandske udsatte skal være i Danmark, men forholder sig alligevel kritisk til lovens reelle effektivitet. Det fremhæves, at loven ikke løser hele problematikken omkring det utryghedsskabende tiggeri, da loven først vil være optimal og sikre landet en effektiv løsning på problemet, hvis man i et større omfang ville kunne udvise de pågældende tiggere:

“Dertil kommer endda, at personer, bl.a. romaer, udnytter reglerne om arbejdskraftens fri bevægelighed til at tage ophold i Danmark, hvor de hutler sig frem med tiggeri, kriminalitet osv. De mennesker kan vi heller ikke komme af med, selv om regeringen, da man indførte loven om utryghedsskabende tiggeri, netop lagde vægt på, at indførelsen af en fængselsstraf ville betyde, at vi kunne udvise de pågældende”
(K. K. Berth (O) i FT 18.01.18).

Også her fremhæves de udenlandske tiggere tilstedeværelse i Danmark som problemet, hvorfor den effektive løsning på problemet er, at ”komme af med” disse mennesker. De udenlandske udsatte skal mødes med fængselsstraf og skal derefter udvises af Danmark, hvorfor kriminalisering igen fremhæves som løsning.

Vi ser dermed, at der lægges vægt på, at en hensigt med loven er at holde de udenlandske udsatte ude af Danmark. Dette kan med afsæt i van Oorschots værdighedskriterium om identitet indikere, at de udenlandske udsatte betragtes som uværdige. Identitetskriteriet indebærer, at værdighed knyttes sammen med identifikation og samhørighed. Det vil sige, at jo mere den anden betragtes som os, des mere værdig (Larsen 2015: 164). Vægtningen af, at de udenlandske udsatte ikke skal være i Danmark indikerer, at de ikke betragtes som en del af, hvad der fra lovens fortalere bliver betragtet som, os. Politikerne ønsker ikke at have de udenlandske udsatte i landet, hvilket understreger, at der ikke opleves at være samhørighed med dem, hvorfor de hverken betragtes som værdige til at opholde sig i Danmark eller til at modtage hjælp fra Danmark. Vi finder derfor, at manglende identifikation og samhørighed med den udenlandske udsatte bliver et led i retfærdiggørelsen af kriminaliseringen.

Vi ser således, at lovens fortalere fremhæver kriminalisering af de udenlandske tiggere som den effektive løsning på problemet. Dels ved at styrke politiets ressourcer og desuden ved at fremhæve straf og dermed sende et afskrækkende signal. Trods dette ser vi, at der i debatten er bred enighed om, at det ikke er den danske hjemløse, der skal kriminaliseres, hvilket er i tråd med specialets forrige analyse, hvor det utryghedsskabende tiggeri forbindes med den utryghedsskabende roma. At man ikke ønsker at ramme den danske hjemløse indikerer med afsæt i van Oorschots identitetskriterium for værdighed ligeledes, at de danske hjemløse betragtes som en del af os, hvorfor de er værdige og ikke ønskes ramt. Dog bliver det med loven et vilkår, at danske hjemløse også kan rammes, da diskriminerende lovgivning ikke er lovligt. Justitsministeren bliver under førstebehandlingen af lovændringen spurgt, om loven kan ramme danske hjemløse, hvortil Pape Poulsen svarer:

”Ja, det kan det godt. Det ville jeg selvfølgelig synes var ærgerligt, for det er jo ikke derfor, vi indfører det” (S. Pape Poulsen (C) i FT 02.06.17).

I tilknytning hertil udtales det i forbindelse med et spørgsmål om, hvorvidt politiet kan have fået det indtryk, at loven er målrettet og fokuseret mod udlændinge:

”Jeg har ikke på noget tidspunkt lagt skjul på, at hvis jeg kunne bestemme, havde jeg gerne set, at man kunne lovgive mod, at folk, der kommer hertil, tiggede, og at vi ikke skulle ramme den danske hjemløse på gaden. Men jeg har lige så tydeligt sagt, at det kan vi ikke, og at loven derfor gælder for alle. Jeg synes i hvert fald, at jeg har udtalt mig meget klart i den her sag” (S. Pape Poulsen (C) i FT 06.12.17).

Justitsministeren lægger således ikke skjul på, at lovens formål er at løse et problem med udenlandske tiggere, men at det ikke er muligt lovgivningsmæssigt at gå direkte efter denne gruppe. Således fremstår kriminalisering som den effektive løsning mod udenlandske tiggere, mens det indikeres, at den danske hjemløse ikke er problem, som man direkte ønsker at straffe. Dette kan derfor ses i tråd med specialets første analyse, hvor utryghedsskabende tiggeri netop forbindes med at være udenlandsk eller roma.

Uproportional kriminalisering kan generere utryghed

Blandt modstandere af loven lyder der en lang række argumenter for at loven er ineffektiv og dermed ikke er den rette løsning på problemet med utryghedsskabende tiggeri. Hos Enhedslisten er man bekymret for at loven vil have den modsatte effekt af, hvad der er tilsigtet. Kriminalisering problematiseres som løsning, og der udtrykkes bekymring for, om loven i stedet vil generere mere utryghed, da dem, der før sad fredeligt på gaden og tiggede, nu vil blive nødt til at begå grovere kriminalitet:

”I Enhedslisten tror vi simpelthen ikke på, at der er nogen, der vælger at sætte sig på gaden og tigge, fordi de får et superfedt liv ud af det. Strengere straffe og en mere konsekvent håndhævelse af straffelovens bestemmelser om betleri vil efter vores mening føre til mere marginalisering, og det vil være en yderligere kriminalisering af en i forvejen udsat og udstødt gruppe. Og det vil med al sandsynlighed gøre problemerne større og ikke mindre” (P. Skipper (Ø) i FT 07.05.15).

Med dette argument trækkes der på en række sociale organisationer, som har fremsat forskellige høringssvar til Folketinget. Mange af disse organisationer hævder, at loven i bedste fald ingen effekt vil have og i værste fald vil gøre situationen værre for både de udsatte tiggere og for befolkningen i al almindelighed. Dette skyldes, at loven sandsynligvis vil bevirke, at tiggere vil forsøge at skaffe sig penge via anden og værre typer af kriminalitet. Desuden vil rydningen af de utryghedsskabende lejre måske føre til, at de udsatte mennesker vil rykke ind i private baggårde og på den måde generere mere utryghed i den brede befolkning (Retsudvalget 2017). Ved at trække på viden fra eksperter og sociale aktører på området tales der ind i det industrielle regime, hvor dem med den specifikke viden og de bedste kompetencer på området anses som de mest værdige subjekter.

I tilknytning hertil pointeres lovens irrationelle logik, der knytter sig til princippet om proportionalitet. Der argumenteres for, at det er problematisk at straffe tiggeri med fængsel, og der rettes en kritik imod den konsekvens af loven, der resulterer i, at man vil straffe tiggeri hårdere end nogle typer af vold:

”Det her lovforslag handler om, at vi kriminaliserer helt almindeligt tiggeri og smider folk 14 dage i fængsel, hvis de sidder foran en station og stikker koppen frem for at bede om en femmer til en kop varm kaffe. Det synes jeg er uproportionelt og dybt

problematisk. [...] Men jeg må sige, at jeg desperat prøver at få den her debat til at handle om det, som lovforslaget rent faktisk går ud på, nemlig en fuldstændig uproportional tilgang til tiggeri, hvor man nu ligestiller tiggeri med visse former for vold” (R. Lund (Ø) i FT 14.06.17).

Ved at trække på retfærdiggørelser fra det industrielle regime, angribes lovens manglende logik og rationalitet. Det giver ikke mening, at vi med denne lov straffer en fredelig tigger hårdere end en person, der eksempelvis udøver vold. Dette er i industriens regime ikke logisk konsistent og vidner om en defekt i det politiske maskineri.

Enhedslisten aktiverer således det industrielle regime i problematiseringen af kriminalisering som en løsning på problemet med udenlandske udsatte i Danmark. I denne problematisering ses en anden problemforståelse end den, der fremsættes af lovens fortalere. Enhedslisten fremhæver de udenlandske udsatte som en udsat gruppe, som gennem kriminalisering kan presses til begå grovere lovovertrædelser.

Optimal ressourceudnyttelse?

Et andet centralt omdrejningspunkt i debatten omkring loven handler om, hvorvidt vi udnytter de økonomiske ressourcer optimalt. I denne henseende er der uenighed om, hvad politiets ressourcer skal prioriteres til og hvordan det årlige beløb, der skal finansiere loven, udnyttes bedst. Et kritikpunkt præsenteres som følger:

”Jeg synes ellers, at politiet har nok at lave for tiden. Og i stedet for, at politiet nu skal bruge tid på at anholde folk og få dem dømt ved domstolene til 14 dages fængsel, fordi de stikker koppen eller hånden frem for at tjene en mønt til at kunne købe en kop kaffe, synes jeg hellere, vi skulle bruge politiets ressourcer på rent faktisk at bekæmpe den kriminalitet, der er” (R. Lund (Ø) i FT 14.06.17).

Her går argumentationen på, at politiets ressourcer kan administreres bedre og mere effektivt. I selve lovforslaget er der afsat 8 mio. kr. om året til finansieringen af loven. Her går diskussionen således på, om vi som samfund kan bruge pengene mere effektivt og fornuftigt ved for eksempel at udvikle det sociale arbejde på området og tilbyde mere hjælp i form af for eksempel flere herberger eller til etablering af flere offentlige toiletter. I ovenstående

udtalelse pointeres det, at det hverken er rationelt eller optimalt, at bruge flere af politiets ressourcer på at anholde tiggere, da politiet er hårdt pressede i forvejen. Også Alternativet mener, at de 8 millioner kroner kan bruges bedre, hvilket Engel-Schmidt (V) stiller sig kritisk overfor ved at påpege, at man ikke kommer langt med 8 mio. kr. på sociale indsatsområder:

”Jeg synes jo, det er rigtig interessant, når Alternativets politik sådan bliver specificeret. Så man vil altså løse sociale problemer, man vil redde romabørnene, man vil sørge for en social indsats, og man vil bygge et herberg for 8 mio. kr. Kan ordføreren forklare lidt om, hvor mange personer man regner med at de 8 mio. kr. kan hjælpe med den store vifte af indsatsområder, man har præsenteret her i Folketinget?” (J. Engel-Schmidt (V) i FT 14.06.17).

Lovens fortalere pointerer, at de 8 mio. kr. i rækker langt til sociale indsatser. Således fremhæves forslag om sociale indsatser som useriøse eller urealistiske, og dermed anses de ikke som legitime. I denne optik er det ikke økonomisk rentabelt for vores samfund at åbne op for sociale indsatser, og dermed er de 8 mio. kr. bedre og mere effektivt brugt på en skærpelse af loven.

Spørgsmålet om den gode løsning bliver altså også en argumentation for den optimale ressourceudnyttelse. Vi ser således også, at det er det industrielle regime, der aktiveres, da det netop er karakteristisk for denne regime, at:

”Det sociale objektiveres eller videnskabeliggøres i forsøg på at kvantificere og måle, hvordan og hvorvidt den planlagte optimering fører til realisering af den optimale ressourceudnyttelse” (Nielsen 2014: 15f).

Politikerne har fokus på, at alle ressourcer udnyttes optimalt og vores samfund dermed styres på en effektiv måde. Der er således enighed om spørgsmålet om effektivitet, mens der ikke er enighed om, hvordan dette opnås. Ovenfor indikeres det, at vi ikke har råd til at forsørge fattige mennesker i Europa, mens økonomien rækker til at håndhæve loven og sætte udenlandske udsatte i fængsel. Dette anfægtes af lovens modstandere, da det i deres optik netop taler imod den optimale ressourceudnyttelse, da problemerne ville være bedre løst gennem sociale indsatser.

Opsummering

I dette afsnit ser vi således, at konflikten omkring den gode eller den fornuftige løsning på problemet udkæmpes inden for det samme regime, det industrielle regime, hvor de forskellige politiske aktører fra flere sider kæmper om, hvad der kan retfærdiggøres, som det mest effektive eller det mest produktive tiltag til gavn for samfundet generelt. I grove træk kan vi sammenfatte, at tilhængerne af loven søger at legitimere og retfærdiggøre loven med en argumentation om, at kriminalisering og strengere straffe er den mest effektive løsning på problemet. Modstandere af loven derimod forsøger at fremdrive, at disse straffende tiltag ikke har nogen positiv eller gavnlig effekt, og ser dermed en optimering af de sociale indsatser som den gode og mest produktive løsning.

4.3.3 Populisme – at vinde den brede befolknings gunst

Som fremskrevet i ovenstående afsnit vægtes det industrielle regime bredt som normativ standard, når det gælder løsningen af problemet med udenlandske udsatte i Danmark. Interventionerne skal være effektive. I retfærdiggørelsen og kritikken af loven finder vi desuden, at populisme er et tilbagevendende tema. Også i denne tematik vægtes det industrielle regime – særligt i forbindelse med kritik af loven.

Boltanski og Thévenot skelner mellem to former for kritik: den *reformistiske* kritik og den *radikale* kritik. Med den reformistiske kritik er der tale om en kritik inden for én verden. Kritikken knytter sig til, hvorvidt et regime er anvendt korrekt. Kritikken opstår, når der konstateres fejl og mangler. Princippet eller regimet anfægtes ikke, men kritikken retter sig mod, at der inddrages væsener fra andre regimer. Det vil sige, at der kan være overført storhed fra en anden verden (Boltanski 2011: 63f; Albertsen 2008: 69). Modsat den reformistiske kritik kommer den radikale kritik udefra. Her knytter kritikken sig til, hvilket regime, der er det rette i en konkret situation. Det vil sige, at kritikken støtter sig til en anden verden, hvorfor der er tale om, at forskellige regimer står over for hinanden. Med den radikale kritik hævdes det, at et andet regime bør gælde, og man ønsker således at udskifte ækvivalensprincippet med et andet (ibid.).

Vi vil i denne del af analysen fremskrive, hvordan der i kritikken af loven rettes det, som Boltanski og Thévenot betegner som *radikal* kritik, idet der inden for denne tematik særligt er tale om, at det for aktørerne ikke handler om at legitimere egne retfærdiggørelser i forhold til

loven, men om at delegitimere andres ved at knytte deres argumenter til et illegitimt regime. Dette gør sig især gældende for lovændringens modstandspartier Enhedslisten, Radikale Venstre, SF og Alternativet (FT 2017b).

Vi finder i empirien, at opinionsregimet sættes i spil i forbindelse med denne tematik. Det er karakteristisk for opinionsregimet, at det er baseret på anerkendelse. Det vil sige, at storhed udelukkende afhænger af andres meninger. Storhed hænger således sammen med offentlig anseelse (Boltanski 2008: 18; Boltanski 2011: 59). Kendte og berømte mennesker tilskrives værdi, og den enkelte måles ud fra synlighed, succes og gennemslagskraft. Retfærdiggørelse sker gennem den offentlige mening og kravet er, at ens sag skal lykkes i offentlighedens øjne (Sørensen 2015: 44). Det interessante, når der trækkes på dette regime i debatten om lovændringen er, at regimet sættes i spil, når andres udtalelser om loven forsøges delegitimeret og således ikke i forbindelse med egne retfærdiggørelser. Det er karakteristisk for debatten i forhold til spørgsmålet om populisme, at opinionsregimet stilles over for det industrielle regime. Det industrielle regime er som nævnt kendetegnet ved et fokus på effektivitet. I dette regime handler det om rationel organisering af tid og tekniske virkemidler med henblik på fremtiden. Det er viden, der er i centrum og eksperten, specialisten og produktivitet tilskrives værdi (Sørensen 2015: 45). Således er storhed forbundet med ekspertise og professionalisme (Held 2011: 26; Boltanski 2011: 62). I kritikken af loven fremstilles opinionsregimet således som illegitimt, mens det industrielle regime fremhæves som det regime, der bør gøre sig gældende.

At høste stemmer til kommunalvalget

En kritik af loven knytter sig til lovens manglende produktivitet, idet loven forbindes med ren symbolpolitik. I denne forbindelse forfægtes det, at der allerede findes en gældende lov på området, der kan imødegå problemer omkring tiggeri, tyveri eller vold.

”Når jeg nævner ordet symbolpolitik, er det i den sammenhæng [...] at den løsning, der anvises, jo ikke løser det problem, der er. Det, der er kriminelt, og det, der bliver gjort, som er kriminelt, er jo kriminelt i forvejen. Det er i forvejen kriminelt at stjæle eller være voldelig over for andre” (P. Schnoor (Å) i FT 14.06.17).

Gennem betoning af en allerede eksisterende lov argumenteres der her for, at loven er ren symbolpolitik. Ud fra det industrielle regimes fordringer om effektivitet og produktivitet angribes lovens irrealer hensigter og manglende virkning. Samtidig indikeres det ved brug af ordet symbolpolitik, at et illegitimt regime er i spil. Dette fremhæves også i andenbehandlingen af lovforslaget, hvor loven præsenteres som en symbolløsning, der er drevet af et forestående kommunalvalg:

”Nu nærmer vi os et kommunalvalg, og så er det hurtigt lige at lave sådan en lille strafskærpelse, og så kan man måske – i hvert fald på kort sigt inden valgdagen – bilde folk ind, at det har løst det problem, som er meget større og meget mere strukturelt, og som der kunne findes en løsning på, hvis man tog ned til Bruxelles og talte med de mennesker, der er ansvarlige, i stedet for at lave symbolløsninger heroppe” (Z. Stampe (B) i FT 02.06.17).

I forlængelse heraf udtales det:

”Jeg søgte lige på hr. Marcus Knuths navn ved at skrive ordene Knuth og romaer, og kunne så se ord som romaplage, romabesættelse, chikanerer, udnytter, terroriserer danskere. Det er den retorik, man har brugt som optakten til et kommunalvalg. Jeg vil bare sige, at hvis det var sådan et stort problem, hvor man skulle bruge så store ord, kan jeg bare ikke forstå, hvorfor den indsats først for alvor er blevet igangsat de sidste 3 måneder. Måske er det, fordi der er et kommunalvalg lige rundt om hjørnet, og hr. Marcus Knuth også er opstillet til det valg” (Z. Stampe (B) i FT 02.06.17).

Med ovenstående udtalelser tales debatten om loven ind i opinionsregimet gennem en kobling til kommunalvalget, og dermed knyttes debatten indirekte til et spørgsmål om at vinde stemmer. Det ses i denne sammenhæng, at opinionsregimet betragtes som illegitimt i og med, at forslagsstillerne klandres for, at debatten er udtryk for, at de forsøger at opnå situationel storhed ved at foreslå en løsning på en problemstilling, der rør sig i befolkningen. Kriminalisering, som er den løsning loven fremsætter, fremstilles således som en illegitim løsning, der har populistisk karakter. Med andre ord trækkes debatten i en retning, hvor omdrejningspunktet bliver, at der er tale om en sag, som imødekommer den offentlige mening for at sikre egen succes. Samtidig fremhæves retorikken op til kommunalvalget og

det indikeres, at konstruktionerne (jf. afsnit 4.2) snarere handler om at høste stemmer til kommunalvalget end et egentligt romaproblem.

Det effektive alternativ til populismen

I påpegningen af opinionsregimet som illegitimt regime for debatten fremhæves det industrielle regime, som det regime, der bør gælde. I denne forbindelse lægges der vægt på, at der bør være fokus på viden og ekspertise og det problematiseres, at dette element udebliver fra debatten. Dette ses eksempelvis i følgende udtalelse:

”Man kunne have skærpet lovforslaget på en anden måde. Justitsministeriets jurister ved jo godt, at man ikke kan kriminalisere en vis gruppe af tiggere, så derfor kriminaliserer man alle tiggere. Det er blevet gjort soleklart. På trods af den ekstremt korte høringsfrist har vi alligevel fået nogle rigtig gode høringssvar fra en række organisationer, som ved mere om det her end alle os herinde. SAND, foreningen for hjemløse, Rådet for Socialt Udsatte, Retspolitisk Forening, Det Kriminalpræventive Råd og Institut for Menneskerettigheder afviser alle sammen forslaget. Flere af dem siger, at der er en problemstilling, men at det her ikke løser det; det er den forkerte fremgangsmåde, og man kriminaliserer fattigdom” (L. Bech Poulsen (F) i FT 14.06.17).

I tilknytning hertil vurderes den gode og rationelle løsning på problemet med utryghedsskabende tiggeri at være betinget af inddragelsen af de rette eksperter og professionelle organisationer, der arbejder med målgruppen, og som dermed har den rette ekspertise på området:

”Det påpeges nemlig i flere høringssvar, at dette lovforslag slet ikke anviser en løsning på de konkrete problemer. SAND, de hjemløse landsorganisation, anerkender, at der er problemer på gaden, f.eks. med konflikter og vold mellem de hjemløse, men de tror ikke, at forslaget vil afhjælpe det generelle problem. Jeg citerer: Vi tror heller ikke, det vil afhjælpe problemet lokalt. Tværtimod tror vi, at det vil skabe endnu større problemer for udenlandske hjemløse, der i forvejen er hårdt pressede, og derved øge konfliktniveauet på gadeplan. Det ser vi da i Alternativet som et stort problem. Lovforslaget vil øge konfliktniveauet på gadeplan. Er det det, som regeringen og flere

partier ønsker? Alternativet ser derfor et behov for helt andre løsninger på udfordringen med de udenlandske hjemløse. I stedet for at straffe folk for at være fattige, som det er blevet nævnt før her i dag, straffe dem for at være fattige og desperate, ønsker vi at sikre dem bedst mulig hjælp og støtte. For hvis vi hjælper dem, afhjælper vi jo også udfordringerne. Derfor har vi foreslået flere tiltag, der fokuserer på sociale indsatser og på en mere langsigtet politisk løsning. Vi foreslår f.eks. for det første, at man styrker det sociale arbejde, som vi allerede ved virker” (P. Schnoor (Å) i FT 14.06.17).

I disse udtalelser efterlyses det, at organisationer med ekspertise og viden inddrages i debatten om lovændringen. Således bringes specialisterne og deres viden i centrum, hvilket er karakteristisk for det industrielle regime. Således pointeres det, at det er gennem professionalisme, at problemet løses bedst.

Et spørgsmål om at signalere handlekraft over for befolkningen

Under førstebehandlingen af lovforslaget tales debatten ligeledes ind i opinionsregimet, idet det vægtes, at lovændringen er et spørgsmål om at udvise handlekraft. I følgende udtalelser kritiseres processen og behandlingen af forslaget, mens det anerkendes, at problemstillingen er relevant at diskutere:

”Men det er jo ikke det samme som at sige, at det er den her hastebehandling af et lovforslag, der langt mere er drevet af populisme end af saglig eftertanke, vi skal løse det med” (H. K. Nielsen (F) i FT 02.06.17).

Og fortsætter:

”Det er, som om – og det er måske det værste ved det her – at der er en eller anden præmis om, at nu skal vi have en lovgivning, og nu skal vi vise handlekraft, og derfor skal Folketinget vedtage lovgivning sådan ekstraordinært, før vi går hjem, sådan en hastelovgivning, som man normalt plejer at gennemføre, når landet er i dyb krise, når der er nogle skatter, der skal gennemføres, eller sådan nogle ting. Men det her kræver virkelig en hastelovgivning” (H. K. Nielsen (F) i FT 02.06.17).

Det problematiseres altså, at drivkraften for debatten er at signalere handlekraft - et signal der er drevet af populisme frem for saglighed. Ved at fremhæve, at det handler om at vise handlekraft indikeres det, at loven i højere grad er et spørgsmål om at vinde offentlig anseelse, hvorfor debatten forsøges delegitimeret ved at tale den ind i opinionsregimet.

Hastebehandlingen af lovændringen problematiseres ligeledes og forbindes derudover med en udnyttelse af afslutningsdebatten:

”At der er tale om et symbolsk lovforslag, viser sig jo også i statsministerens eget brev til os alle sammen, for der står der, at det her er en hastesag, at det skal førstebehandles nu, men at det er lige meget, om det bliver tredjebehandlet på den anden side af sommerferien. Det plejer at være sådan, at når der er en hastebehandling, er det, fordi der skal ske noget akut, at man skal sende nødhjælp af sted, at man skal sende jagerfly af sted, hvad det nu kan være. Det er det, vi bruger hastebehandlinger til. Og af det, at landets statsminister så skriver, at det her er en hastesag, og at den skal førstebehandles, men at det er lige meget, hvornår den tredjebehandles, kan man jo se, at det netop er for at udnytte afslutningsdebatten til den her sag” (L. Bech Poulsen (F) i FT 14.06.17).

Der lægges således vægt på, at Folketinget normalt hastebehandler og foretager hastelovgivning i forbindelse med akutte situationer og landskriser. Dette sættes i relation til, at der er tale om en udnyttelse af afslutningsdebatten, hvilket igen kan knyttes til opinionsregimet. Samtidig gives der her også et indtryk af, at processen omkring loven er ude af proportioner i henhold til den sag, der diskuteres.

Vedtaget på forkert grundlag

I forlængelse af ovenstående mener flere af lovens modstandere, at loven er gennemført på et forkert grundlag. Loven om utryghedsskabende tiggeri var, ifølge modstandere, fremsat med henblik på at løse problemer med en utryghedsskabende adfærd hos tiggere, men lovforslaget er sidenhen ændret til, at det udelukkende anses som utryghedsskabende, såfremt tiggeri pågår på et præcist defineret geografisk sted, altså på indkøbsstrøg, ved supermarkeder, ved offentlige transportmidler osv. Dermed vurderes lovforslaget at være truffet på et forkert og misvisende grundlag. I denne sammenhæng trækkes der på det industrielle regime med

henvisning til, at loven er vedtaget på et problematisk grundlag, og at den dermed er ineffektiv. Hermed anfægtes proceduren for lovudarbejdelsen, da den skulle have været mere grundig og gennearbejdet.

”Det her beslutningsforslag og L 215, som blev hastebehandlet inden sommerferien, handler jo ikke om lejre eller chikane eller trusler eller alt muligt andet. De handler om tiggeri, helt almindeligt tiggeri. Og det var jo det, som vi var nogle der fremførte, både ved førstebehandlingen og ved andenbehandlingen, nemlig at det her handler om helt almindeligt tiggeri. Og der må man bare konstatere, at hr. Marcus Knuth brugte nogle formuleringer om, at det her ikke handlede om, at man tiggede på et geografisk sted, men at det handlede om en bestemt adfærd. Og der må hr. Marcus Knuth da indrømme her i dag, at det var forkert, og at man tog stilling til lovforslaget på et forkert grundlag. Det synes jeg er principielt problematisk. Altså, det var både hr. Naser Khader og hr. Marcus Knuth og fru Trine Bramsen, som tog stilling til lovforslaget på et forkert grundlag” (R. Lund (Ø) i FT 16.01.18b).

Proceduren for lovforslaget kritiseres af modstandere med henvisning til, at loven er vedtaget på et misvisende grundlag, og desuden er hastebehandlet i en sådan grad, at der ikke har været tid til at gøre arbejdet ordentligt i henhold til gældende og sædvanlige regler og procedurer for Folketingets lovbehandling.

”Det er altså en alvorlig sag, vi har at gøre med her. Jeg mener, at Folketinget har vedtaget en lov på et misforstået grundlag, og at der er tale om sjusk – og det er der, når Folketinget ikke har mulighed for at gøre sit arbejde ordentligt, også fordi det var en hastelov. Det har været en utilstrækkelig og forhastet proces, vi har overværet, og samtidig kan jeg ikke gøre andet end at konkludere, at lovændringen har haft en anden virkning og også var tilsigtet en anden virkning end den, som en række af de partier, der stemte for, udtrykte som grundlag for deres opbakning til loven under lovbehandlingen” (J. Fock (Å) i FT 16.01.18b).

Argumentationen om sjusk, hastebehandling og misvisende grundlag taler sig ind i det industrielle regime, da den igen påpeger, at det højeste ækvivalensprincip, effektivitet og produktivitet, ved denne lovbehandling er blevet tilsidesat, således at vi nu er efterladt med en ineffektiv og useriøs lov, som hverken er produktiv, funktionsdygtig eller rationelt

begrundet. Kritikken fra lovændringens modstandspartier knytter sig således i høj grad til processen omkring lovændringen.

Opsummering

Vi ser i empirien, at de aktører, der forsøger at delegitimere debatten om lovforslaget ved at trække den ind i opinionsregimet selv anvender det industrielle regime i deres argumentation. Især det at inddrage og lytte til de organisationer, der har erfaring i feltet og derfor kan betragtes som eksperter på området, er et element fra det industrielle regime. Flere politikere kritiserer desuden processen for lovændringen og debatten omkring den. Hastebehandling og hastelovgivning er ord der går igen i kritikken. Dette kan også ses som udtryk for, at der trækkes på det industrielle regime, idet processen betragtes som sjusk. I tematikken om populisme er det, der er på spil, således særligt en kritik, der retter sig mod, at viden og ekspertise synes udelukket fra debatten. I tematikken omkring populisme finder vi således, at den radikale kritik er dominerende. Modstandspartiernes kritik knytter sig særligt til processen omkring lovændringen, som beskyldes for at have til formål, at forslagsstillerne skal opnå offentlig anseelse ved at udvise handlekraft i forhold til en problemstilling, der rører sig i befolkningen. Særligt fremhævelserne af kommunalvalget og det at vise handlekraft indikerer, at modstandspartierne forsøger at tale debatten om loven ind i opinionsregimet. Det er bemærkelsesværdigt, at der i empirien udelukkende trækkes på opinionsregimet i forbindelse med delegitimering. Modstanderne vil gerne placere debatten i dette regime og derigennem signalere, at det er uværdigt for Folketinget at lave populærpolitik. Modstandspartierne forsøger at tale debatten ind i opinionsregimet og hermed give debatten karakter af at være et spørgsmål om at opnå offentlig anseelse snarere end at løse et socialt problem politisk. Samtidig ser vi, at det industrielle regime vægtes, som det legitime regime, idet at det efterlyses, at viden, ekspertise og professionalisme i højere grad bliver dominerende for debatten.

4.3.4 Delkonklusion

Ved anvendelse af Boltanski og Thévenots teori om retfærdiggørelsesregimer finder vi, at de moralske standarder, der trækkes på i retfærdiggørelserne og kritikken af loven, er ækvivalensprincipperne fra markedsregimet, borgerregimet, opinionsregimet og det industrielle regime. I debatten er den fri bevægelighed en kontekstuel tematik, der debatteres

i forbindelse med loven, hvor der sker en selvfølgelig retfærdiggørelse af markedet. Dette indebærer et positivt syn på den fri bevægelighed, når det gælder de fordele, Danmark og den danske konkurrenceevne har heraf. Modsat forholder man sig negativt til den fri bevægelighed, når det gælder udenlandske tiggere, da der i dette tilfælde bliver tale om de sociale problemers fri bevægelighed. Flere politikere påpeger, at de udenlandske udsatte opportunistisk udnytter velstanden i Danmark, hvilket man med loven ønsker at dæmme op for. I spørgsmålet om den fri bevægelighed finder vi således, at der er to opfattelser i spil, der trækker på henholdsvis markedsregimets og borgerregimets logik. Konkurrenceorientering og opportunisme er velset, når det handler om at styrke den danske velstand og konkurrenceevne, mens den udenlandske udsatte, der karakteriseres med disse egenskaber vurderes at være egoistisk og usolidarisk med det danske fællesskab. Således finder vi, at den udenlandske udsatte vurderes at være lille på trods af, at politikernes karakteristik hviler på egenskaber, der er store i markedsregimet. Herudover ser vi, at romaen tilskrives en lav grad af værdighed.

Vi finder, at det industrielle regimes ækvivalensprincip om effektivitet er dominerende i debatten om loven. Der er generelt enighed om, at en løsning skal vurderes ud fra effektive standarder, mens der ikke er enighed om, hvordan effektivitet opnås. Lovens fortalere fremhæver kriminalisering og strengere straffe som den effektive løsning og retfærdiggør loven med henvisning til, at disse løsninger virker. Lovens modstandere vægter derimod optimering af de sociale indsatser som den gode og mest effektive løsning. Det industrielle regimes logikker er også dominerende i kritikken af loven. Her kritiseres processen for loven, der beskrives som sjuksket. I stedet efterlyses det, at der i højere grad inddrages viden og ekspertise fra organisationer, der har erfaring i feltet. Dette knytter sig ligeledes til en kritik af debatten, der hviler på, at et illegitimt regime er i spil. Loven klandres for at have til formål at signalere politisk handlekraft, og det fremhæves således, at baggrunden for loven er at vinde stemmer til et forestående kommunalvalg. Lovens modstandere forsøger derfor at tale debatten ind i opinionsregimet og derved give den karakter af snarere at være et spørgsmål om at opnå offentlig anseelse.

5. Diskussion

I det følgende afsnit ønsker vi at diskutere fundene fra analyserne i en bredere samfundsmæssig kontekst. Herefter vil vi diskutere de ændringer, vi ser i lovændringen fra 2017 i forhold til loven fra 1965, og endelig vil vi se på, hvilke rammer det kan sætte for det sociale arbejde.

Vi finder, at roma ækvivaleres med utryghedsskabende i den politiske debat, samt at de politiske retfærdiggørelser hovedsageligt indebærer, at romaen karakteriseres ud fra værdier i markedsregimet, men samtidig vurderes som lille med afsæt i borgerregimet. Derudover, at politikerne uanset ståsted i forhold til loven mener, at en løsning skal være effektiv. I dette afsnit vil vi diskutere, hvorvidt loven er en kriminalisering af socialt udsatte rettet mod en etnisk gruppe, således om loven er diskriminerende.

Fra politisk side fremhæves det på den ene side gentagne gange, at alle er lige for loven, mens et tilbagevendende tema i debatten er, at danske udsatte ikke må rammes. Vi finder således, at der optræder modstridende argumentationer i debatten. Politikere påpeger, at loven er farveblind, og at der ikke må diskrimineres og gøres forskel, og samtidig pointerer de samme politikere, at der **er** og skal gøres forskel på danske og udenlandske udsatte.

I tilknytning hertil fremhæves den udenlandske udsatte som væsentlig forskellig fra den danske udsatte. Ifølge sociolog Loic Wacquant legitimerer politikere en kriminaliserende lovgivning gennem deres konstruktioner. Et led heri er at bekræfte statsledernes autoritet og fjerne borgernes fokus fra årsagerne til den sociale usikkerhed (Delica & Hansen 2014: 14). Spørgsmålet er, om det er dette, der er på spil i lovændringen - bidrager politikerne til en legitimering af øget straf af særligt udenlandske udsatte ved at tilføje ordet *utryghedsskabende* til lovens titel, og er der hermed tale om en kriminalisering med en etnisk slagside; en maskeret diskrimination af udenlandske udsatte?

Et nyt element i lovændringen er ordet *utryghedsskabende*. Hvad ordet forbindes med, har vi ved hjælp af Laclau og Mouffes diskursteori fundet i specialets første analysedel. Her finder vi, at det utryghedsskabende danner konnotationer til roma. Den hegemoniske diskurs, om romaen som utryghedsskabende, har således vundet indpas hos både tilhængere og modstandere af loven. I spørgsmålet om diskrimination er det interessant at kigge på, hvad

tilføjes af det *utryghedsskabende* indebærer, da man også tidligere har lovgivet om lokationer og adfærd. Allerede i 1965 vedtog man en lov, der favnede dette. I loven fra 1965 er ordlyden i straffelovens § 197, kapitel 2, § 3:

“Slagsmål, skrigen, råben, højrøstet syngen eller anden støjende, voldelig, fornærmelig eller lignende optræden, der er egnet til at forstyrre den offentlige orden eller medføre ulempe for andre tilstedeværende eller omboende, må ikke finde sted på veje eller andre steder, hvortil der er almindelig adgang, f.eks. jernbane- og rutebilstationer, butikker og offentlige kontorer, forlystelsessteder, badeanstalter, nødtørftsanstalter og befordringsmidler, herunder hyrevogne” (DIS-Danmark 2018).

Det ses således, at der tidligere har været en lovgivning, der lovgav om adfærd og tiggeri på bestemte lokationer. Det eneste nye i loven er derfor en strafskærpelse, samt indskrivelsen af *utryghedsskabende tiggeri*. Ifølge jurist fra det danske Institut for Menneskerettigheder er *utryghedsskabende* et ord, justitsministeren har anvendt i forbindelse med flere forskellige tiltag:

“Så jeg så egentlig det her tryghedsbegreb fra start, og det har jo så i det hele taget klistret til vores nuværende justitsminister Søren Pape Poulsen. Det er hans kongstanke i alt. Alle bandepakkerne handler også om utryghedsskabende kriminalitet, ghettopakkerne handler om utryghedsskab. Det er jo vidt forskellige tiltag og betyder vidt forskellige ting. Tit betyder det slet ikke noget juridisk, der er det bare et politisk begreb, der er hæftet på et bestemt lovforslag eller et bestemt politisk udspil” (IfM 2018a).

Med afsæt i specialets diskursanalyse er det oplagt at rejse spørgsmålet, hvorvidt utryghedsskabende bliver en acceptabel erstatning for roma. Wacquant, som er kendt for sine studier omkring marginalisering og *straffestat*, der hovedsageligt er udført i USA og Frankrig, forklarer med begrebet *Deadly Symbiosis*, hvordan etnoraiale kløfter cementerer statens straffegørelse, og hvordan den straffende stats fremgang i USA former race som en klassifikationsmetode ved at knytte “sorthed” med afvigende trussel, ligesom vi ser de danske politikere koble roma til utryghedsskabende og kriminel adfærd. Endeligt mener Wacquant, at alle disse tiltag er rettet mod at vise autoriteternes mod og slagkraft og til at genbekræfte grænsen mellem "de andre" og et europæisk "os" (Wacquant 2014: 34).

I debatten om lovændringen er der ikke på samme måde tale om, at der skelnes mellem europæere og ikke-europæere. Derimod fremhæves det som problematisk, at der netop er tale om EU-borgere, så det i henhold til EU-lov ikke er muligt at udvise dem eller forbyde indrejse. Vi ser dog alligevel en opdeling af “os” og “dem” parallelt til Wacquants teori. Idet romaer italesættes som den slags europæere, vi ikke ønsker til Danmark, og romaer ikke er nogle, vi identificerer os med i hverken det danske eller europæiske fællesskab. I tråd med van Oorschots værdighedsteori bliver romaer dermed også mindre værdige til at modtage "vores" hjælp.

Danmark underskrev i 1969 FN's Racediskriminationskonvention, og to år efter blev loven om *Forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v.* indført (Retsinformation 1987; IfM 2018b). Juristen fra Institut for Menneskerettigheder udfolder i tilknytning hertil, hvordan det ikke er muligt at foretage diskriminerende lovgivning, hvilket også flere gange påpeges i debatten. Politikerne henviser til dette, som værende både noget, der skal værnes om, men også som et forhold, der er problematisk, fordi det hindrer at kunne målrette lovgivningen. Juristen fra Institut for Menneskerettigheder uddyber, at lovgivning ofte udspringer af konkrete sager og pointerer, at der kan være forskel på de juridiske aspekter af en lovændring og de begreber, politikerne benytter:

“Rigtig mange politiske tiltag opstår jo på grund af enkeltsager, eller på baggrund af specifikke problemstillinger [...] Så skal det omsættes til noget politik, som så kommer til at gælde for alle, og så er det klart, så er det rent politisk, hvad vi kalder det, om man kalder det utryghedsskabende lejre eller om vi kalder dem... ja, romalejre duer selvfølgelig ikke, fordi hele den etniske italesættelse i den grad er problematisk, både selvfølgelig bare italesættelse på den måde, men i den grad hvis man putter det ind i vores lovgivning. Det ville ikke gå” (IfM 2018a).

Selvom det både i debatten og af juristen fra Institut for Menneskerettigheder pointeres, at diskriminerende lovgivning ikke er muligt, sendes der samtidig et modstridende signal ved at påtale romaer i det omfang, som vi ser det ske i forbindelse med debatten. At romaen fremhæves betydeligt, har vi illustreret gennem optællingen af forekomsten i debatterne og artiklerne. Ydermere er ansvaret for at forvalte loven placeret i Politiets Udlændingekontrolsektion, hvilket kan sende et signal om, at loven hovedsageligt er rettet

mod udlændinge. Dette understøttes af, at hovedparten af de sigtede og dømte efter overtrædelse af straffelovens § 197 er udenlandske statsborgere (Justitsministeriet 2017). Som vist i afsnit 4.2.4 pointeres det fra politisk side desuden, at man har tiltro til, at politiet godt kan skelne mellem, hvem de skal sætte ind over for, samt at danske hjemløse i praksis vil "slippe billigere". Samtidig fremgår det i indledningen til lovforslaget, at regeringen ønsker at sætte ind mod udenlandske tilrejsende, mens der i lovændringens bemærkninger henvises til romaer (FT 2017a; Retsinformation 2017b). Her ser vi altså igen, at lovgivningen er tiltænkt at være målrettet en bestemt gruppe.

Der synes således, at være uoverensstemmelse og modsætninger i politikernes udsagn i forbindelse med lovbehandlingen, hvorfor vi således finder det interessant at rejse spørgsmålet, om disse modsætninger skyldes, at man med anvendelsen af *utryghedsskabende* forsøger at camouflere en lov, der er rettet mod romaer.

Da der tidligere har været lovgivet omkring lokationer og adfærd, er endnu en tilføjelse i lovændringen en strafskærpelse, der skal slå hårdere ned på tiggeri. Det vil sige, at endnu et nyt forhold er, at tiggeri skal straffes hårdere. En stigende brug af fængsel og straf indtænkes og tilføjes altså i loven. Spørgsmålet er således, om der med loven er tale om en stigende tendens til kriminalisering af socialt udsatte - at samfundets dårligst stillede borgere skal mødes med straf? Wacquant finder, at en stigning af fængsel og straf gør sig gældende i USA og Frankrig. Wacquant påpeger, at stigningen i brugen af fængslet ikke skyldes en tilsvarende stigning i kriminalitet, men at det snarere skyldes en tendens til at kriminalisere grundet ændring af problemforståelsen fra politisk side. Wacquant argumenterer endvidere for, at *statsforvaltere* kunne have imødekommet den stigende form for udsathed og fattigdom, som de oplever, ved i stedet at undersøge de mekanismer, der skaber den. Ifølge Wacquant vælger politikere verden over i det 21. århundrede en anden vej, nemlig straffegørelse og kriminalisering. I USA så Wacquant, at man fra politisk side håndterede den urbane marginalisering ved at sammensætte en restriktiv socialpolitik med en ekspanderende straffepolitik. Her er vi opmærksomme på at Wacquants undersøgelser er foretaget i USA og Frankrig, der er væsentlig forskellig fra den skandinaviske velfærdsstat, men med lovændringen ser vi tydelige paralleller.

At de danske politikere vælger at lave en strafskærpelse taler ind i Wacquants argumentation om, at den neoliberale stat nu styrker og omgrupperer sine politimæssige, juridiske og

fængslende instanser. Alt sammen for at dæmme op for de former for uorden, der skyldes en spredning af social usikkerhed på bunden af klassehierarkiet, og som iscenesætter et billede i form af det Wacquant kalder: *“en lov-og-orden pornografi, der skal genbekræfte autoriteten hos en statsmagt, der er i legitimitetsunderskud, fordi den har forladt og svigtet sine almindeligt fastsatte pligter til at yde social og økonomisk beskyttelse”* (Wacquant 2014: 31). Samme tendens forklarer han, at man så i slutningen af det 16. århundrede, da man på eksakt samme tid grundlagde fattighjælp og straffende indespærring for at dæmme op for den tilstrømning af vagabonder og tiggere, der på det tidspunkt rejste til Nordeuropas største byer. Præcis det samme mener han, at vi ser ved slutningen af det 20. århundrede og starten af det 21. (Wacquant 2014).

I debatten ser vi i tråd med Wacquant, at en problemforståelse med fokus på udenlandske udsattes situation i ringe grad forbindes med udsathed og fattigdom. Flere af lovens modstandere efterlyser som vist i afsnit 4.3.6, at professionelle organisationer i højere grad inddrages i debatten. Disse organisationer vægter, at de udenlandske tiggere er udsatte mennesker, som vil presses yderligere ved lovændringen. Et større omdrejningspunkt i debatten er beskrivelser af de udenlandske udsatte, der er i overensstemmelse med, at de skal straffes frem for at hjælpes, idet de er organiserede og opportunistiske mennesker, der i bund og grund ikke mangler noget. Vi ser således i tråd med Wacquant, at kriminalisering vægtes over tiltag, der er rettet mod udsathed og fattigdom.

Med afsæt i Wacquant kan man argumentere for, om denne tendens og lovændringen på en og samme tid er et udtryk for, at kompensere for et legitimitetsunderskud samt at genbekræfte egen autoritet over for den brede befolkning. Loven kritiseres af modstandere for at være symbolpolitik, det som vi med Wacquant kan kalde en *“lov-og-orden pornografi”*, der er drevet af et forestående kommunalvalg. Spørgsmålet er, om politikerne ønsker at genetablere deres autoritet over for den brede befolkning ved at inkorporere ordet utryghedsskabende og en strafskærpelse i lovændringen, som har til formål at eliminere utryghed og sende et afskrækkende signal, så utryghedsskabende udenlandske udsatte ikke rejser til landet. Ved at tilføje utryghedsskabende i lovændringen indikeres det dermed, at man med loven ønsker at skabe tryghed. Således kan man argumentere for, at loven kan ses som udtryk for et ønske om at føje den brede befolkning ved at kriminalisere samfundets bund for at genopnå autoritet og anseelse.

Spørgsmålet er, hvordan man fra politisk side retfærdiggør at kriminalisere en udsat gruppe, som er fattig og har behov for hjælp. Vi finder, som beskrevet i specialiets anden analysedel, at et hyppigt tilbagevendende tema hos de danske politikere, der deltager i folketingsdebatterne, er en retfærdiggørelse, der hviler på, at lovændringen skal være effektiv.

Vi ser, at man fra politisk side ofte trækker på det industrielle regime på tværs af politisk overbevisning. Post. doc. Mathias Herup Nielsen viser ligeledes i sin seneste artikel fra maj 2018, at effektivitets sproget er det dominerende, som dermed kan anses for at være det mest legitime at trække på. Han finder, at argumentationerne for velfærdsstaten hos et repræsentativt udsnit af befolkningen underliggende bliver til diskussioner omkring velfærdsmoral. Her mener han, at det mere grundlæggende handler om forskellige grundforståelser af velfærdsstaten. Han fremhæver, at når vi diskuterer velfærd, argumenterer vi enten med, at et givet tiltag er *effektivt, solidarisk, opdragende* eller *fremmende for den personlige ansvarlighed* (Nielsen 2018). Han finder det interessant, at det moralske sprog, han kalder *effektivitets sproget*, er det, der bliver trukket mest på. I dette sprog tænkes velfærdsstaten som et stort maskineri, der skal bidrage til samfundets samlede produktivitet, den infrastruktur, der skal holde øje med, hvorvidt "de virker" – det vil sige, om borgere og indsatser har en målbar og optimerende effekt. Nielsen finder yderligere, at argumentationen ud fra *effektivitets sproget* er uafhængig af borgernes politiske observans (ibid.). Dette er i tråd med vores fund, der viser, at politikerne over en bred kam trækker på det industrielle regime, hvor ækvivalensprincippet er effektivitet. Dette gælder også partier som Alternativet og Enhedslisten, der stemte imod lovændringen. De ses også argumentere ud fra samme problemforståelse, som de partier der stemte for, altså at der er et problem med udenlandske udsatte, samt at problematikken med de udenlandske udsatte må løses effektivt. Nielsen påpeger, hvordan han mener, det kan være et *sindbillede* på en tid, hvor politikere ofte italesætter konkurrencestat og nødvendighedens politik (ibid.). Dette har ifølge psykiater og stifter af organisationen Projekt Udenfor, Preben Brandt, også influeret det sociale arbejde. Han giver udtryk for, at de i Projekt Udenfor oplever en påvirkning af effektivitetstanken i deres sociale arbejde blandt udenlandske tiggere:

“Der er måske noget, der plager os mere i forhold til socialt arbejde, og det gælder også udenlandske hjemløse, det gælder også dem, der tigger. At vi i den grad er nødt

til, eller bliver presset til, eller synes, at det er rigtigt måske endda, at tænke: mål og resultater” (Brandt 2018).

Han uddyber endvidere:

“Altså, det har gennemsyret, jeg kalder det for, at socialt arbejde er mere, altså bygger på ingeniørkunst, nogle siger regneark [...] Man regner det hele ud på papir og så skal man til sidst se, om det også holder, men det gør det, for man er jo gode ingeniører, eller også opgiver man projektet [...] Der ligger der et kæmpe problem og det gælder også i forhold til tiggeri” (Brandt 2018).

Af Brandts udtalelser kan det udledes, at det politiske effektivtetsprog influerer det sociale arbejde, hvilket bevirker, at man i det sociale arbejde er presset ud i at tænke i effektivitet og målbarhed, når man arbejder blandt udsatte mennesker. Brandt mener, det har gennemsyret det sociale arbejde på en sådan måde, at arbejdet med de udenlandske udsatte nærmest er blevet ingeniørkunst.

Således ser vi både i analysens fund, teoretisk gennem Nielsen og i praksis gennem Brandt, hvordan effektivtetsproget er en dominerende tendens, der på den måde fremstår som det legitime sprog i forhold til løsning af sociale problemer. Man kan således stille spørgsmålet, om en lovændring, der kan siges at diskriminere og kriminalisere socialt udsatte, politisk legitimeres gennem et sprog, der henviser til effektivitet og tryghed gennem konstruktionen utryghedsskabende romaer.

Vi ser altså, at det nye i loven består af overskriften utryghedsskabende samt en strafskærpelse, hvor det utryghedsskabende legitimerer en slet skjult diskrimination over for en etnicitet. Strafskærpelsen kan ydermere ses som en generel tendens i samfundet, der har til formål at signalere handlekraft over for den brede befolkning og (gen)vinde legitimitet samt sende et afskrækkende signal til udefrakommende for at yde beskyttelse og tryghed til befolkningen. Strafskærpelsen over for en udsat gruppe og særligt en udsat gruppe med en “fremmed” etnicitet kan således synes retfærdiggjort ved at trække på effektivitet. Ud fra ovenstående kan man således diskutere, hvorvidt dette påvirker det sociale arbejde.

Wacquant peger på den *dobbelte straffende regulering*. Her taler han om, hvordan straffepolitikken og socialpolitikken ikke bare kombineres, men også slås. Han argumenterer

for, at disse politikker er gensidigt infiltrerede. Begge politikker mener han nu iværksætter samme teknikker, her eksempelvis værende registrering af sagsakter, overvågning, nedgørende diskurser, målbarhed og graduerede sanktioner (Wacquant 2014: 31).

Spørgsmålet bliver om også den danske socialpolitik på samme måde er kontamineret og influeret af straffepolitik, og det sociale arbejde derfor blot bliver et element i straffepolitikken, når den udsatte konstrueres som kriminel og utryghedsskabende, samt om fokus på kriminalitet kommer til at skygge for det sociale arbejde og indsatser for socialt udsatte.

6. Konklusion

I dette speciale har vi undersøgt, hvordan kategorierne roma og utryghedsskabende konstrueres i den politiske debat. Vi har vist, i hvilket omfang roma optræder sammen med det utryghedsskabende, hvad der kendetegner disse konstruktioner, samt hvilke retfærdiggørelser, der trækkes på i debatten.

I specialets første analysedel konkluderer vi, at det *utryghedsskabende* konstrueres som situationer eller adfærd, der har konnotationer til situationer eller adfærd, der tilskrives *romaer*. Denne adfærd er særlig utryghedsskabende på bestemte steder, eller hvis der er tale om mennesker, der anses som organiserede. Dette er dog kun tilfældet, hvis det er romaer, der befinder sig de pågældende steder, eller hvis romaer organiserer sig. Det konstrueres som et stort og stigende problem med tilrejsende kriminelle, hvis opførsel forstyrrer den offentlige orden eksempelvis med uhygiejnisk og aggressiv adfærd, hvilket er en adfærd, der lægger sig ind under den adfærd, der tildeler mening til konstruktionen roma. Vi finder således, at det utryghedsskabende danner konnotationer til roma.

Vi konkluderer ligeledes, at romaen generelt i diskursen konstrueres som ikke værdigt trængende. Idet romaer har en høj grad af kontrol over deres situation, som dermed er selvforskyldt. Desuden har de ikke et reelt behov for hjælp, ligesom de ikke ligner os. Ydermere er de ikke kendetegnet ved en venlig og taknemmelig attitude og de bidrager ikke til fællesskabet. Hermed konstrueres romaen altså også som ikke-værdigt trængende.

I specialets anden analysedel ser vi, at der i forbindelse med retfærdiggørelsen af loven trækkes på både markedsregimet, borgerregimet, opinionsregimet og det industrielle regime. I forhold til markedsregimet ser vi et positivt syn på den fri bevægelighed, når det gælder de fordele, Danmark og den danske konkurrenceevne har heraf. Modsat forholder man sig negativt til den fri bevægelighed, når det gælder udenlandske udsatte, som fremføres som de sociale problemers fri bevægelighed. Når det drejer sig om at styrke Danmarks konkurrenceevne og velstand, er egenskaber som opportunisme og konkurrenceorientering velset, men samtidig ser vi, at når den udenlandske udsatte knyttes til samme karakteristika, anses denne for at være usolidarisk med det danske fællesskab. I kraft af dette finder vi, at den udenlandske udsatte anskues som lille, på trods af at han politisk tillægges karakteristika, der ellers er store i markedsregimet.

I kritikken af loven ser vi det industrielle regimes logikker som dominerende. Lovens fortalere fremhæver kriminalisering og strengere straffe som den effektive løsning og fremfører retfærdiggørelser for loven med henvisning til, at disse løsninger virker. Lovens modstandere vægter derimod optimering af de sociale indsatser som den gode og mest effektive løsning. Samtidig er der kritik af forløbet omkring lovbehandlingen, der fremstilles som sjuasket og forhastet. Det efterspørges, at man i højere grad inddrager de professionelle aktører med erfaring fra feltet med den fornødne viden og ekspertise. endvidere ser vi, at lovens modstandere taler debatten ind i opinionsregimet med henblik på at delegitimere dette regime. Det fremføres i denne forbindelse, at hensigten med loven er at vinde offentlig anseelse og høste stemmer og dermed er et udtryk for signalpolitik med populistiske undertoner.

I specialets diskussion har vi behandlet de nye tilføjelser i loven - det vil sige det utryghedsskabende samt strafskærpelsen. Vi finder det paradoksalt, at man i debatten både pointerer, at alle er lige for loven samtidig med, at man forsøger at ramme en særlig gruppe - her romaer. Her diskuteres det, at man ved at lade det utryghedsskabende give konnotationer til romaer kan legitimere en lovskærpelse, der er møntet på en særlig etnicitet og dermed bliver en maskeret diskrimination. Vi argumenterer desuden for, at loven om utryghedsskabende tiggeri kan ses som en del af en større samfundstendens, hvor politikere gennem kriminaliseringstiltag kan høste legitimitet og autoritet ved at udvise handlekraft over for den brede befolkning. Samtidig diskuterer vi, om det at retfærdiggøre loven ved at trække debatten ind i det industrielle regime, hvor kriminalisering fremhæves som den effektive og bedste løsning, kan ses som en legitimering af kriminalisering af socialt udsatte. Det dominerende effektivitetssprog ser vi endvidere influere dele af det sociale arbejde, som i stigende grad bærer præg af mål- og resultatstyring. Desuden argumenterer vi for, at en gensidig infiltrering af straffe- og socialpolitikken kan influere de sociale indsatser, i kraft af at den generelle kriminaliseringstendens kommer til at overskygge socialpolitikken og dermed det sociale arbejde.

Litteraturliste

Alle hjemmesider er besøgt 31/5-18

24/7 20.09.17: <https://www.radio24syv.dk/programmer/24syv-morgen/19119985/kenneth-kristensen-berth-df-om-tiggerloven?start=107>

Albertsen, Niels (2008): Retfærdiggørelse, ideologi, kritik. Dansk Sociologi nr. 2/19. årg. 2008

Berlingske 27.05.17:

<https://www.b.dk/kommentarer/et-roma-opgoer-er-uundgaaeligt>

Berlingske 31.05.17a: <https://www.b.dk/nationalt/justitsminister-efter-roma-alarm-vi-skal-gaa-lige-til-graensen-for-at-faa-romaer>

Berlingske 31.05.17b: <https://www.b.dk/politiko/loekke-gaar-ind-i-romadebat-vil-fordoble-straef-for-tiggeri>

Berlingske 02.06.17:

<https://www.b.dk/politiko/df-straef-for-tiggeri-skal-vaere-tre-maaneder-og-udvisning>

Boltanski, Luc (2008): Kritiske handlinger, krav om retfærdiggørelse og bearbejdning af sociale modsætninger. Dansk Sociologi nr. 2/19. årg. 2008

Boltanski, Luc (2011): Luc Boltanski. Pragmatisk sociologi. København: Hans Reitzels Forlag

Boltanski, Luc & Laurent Thévenot (2006): On justification. Economies of worth. Princeton University Press

Brandt, Preben (2002): Tiggeri i historisk og social sammenhæng. København: Projekt Udenfor

Brandt 2018: Interview med Preben Brandt, Projekt Udenfor

BT 01.06.17: <https://www.bt.dk/danmark/romaer-efter-uger-med-ballade-danmark-vi-har-ikke-andre-muligheder>

Delica, Kristian Nagel & Christian Sandbjerg Hansen (2014): 'Den sociale krop, den avancerede marginalisering og den straffende stat - introduktion til Loïc Wacquants æuvre' i Praktiske grunde. Nordisk tidsskrift for kultur- og samfundsvidenskab 2014: 1-2. Wacquant af Christian Sandbjerg Hansen & Kristian Delica (red.)

DIS-Danmark 2018:

https://mhenriksen.dis-danmark.dk/Fattigv/LoggangeriBetleri_1860.pdf

DR2 10.06.17: Deadline

http://www2.statsbiblioteket.dk/mediestream/tv/record/doms_radioTVCollection%3Auuid%3A3a009c61-940b-415c-9934-55420a81f5e3/query/deadline

Duedahl, Poul & Michael Hviid Jacobsen (2010): Introduktion til dokumentanalyse. Odense: Syddansk Universitetsforlag

EB 01.06.17: <https://ekstrabladet.dk/opinionen/peterskaarup/romaerne-oedelaegger-vores-byer/6690644>

EC 2018:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=457&langId=da>

FT 2015:

http://www.ft.dk/ripdf/samling/20141/beslutningsforslag/b135/20141_b135_som_fremsat.pdf

FT 2017a:

http://www.ft.dk/ripdf/samling/20161/lovforslag/l215/20161_l215_som_fremsat.pdf

FT 2017b:

<http://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/l215/index.htm>

FT 2018:

http://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/l208/20171_l208_som_fremsat.htm

FO 2018: Mailkorrespondance med Folketingets Oplysning

Folketingstidende 2018:

http://www.folketingstidende.dk/Laes_mere/Om_referatet_af_Folketingets_forhandlinger.aspx
[x](#)

FT 18.01.18:

http://www.ft.dk/forhandlinger/20171/20171M046_2018-01-18_1000.htm

FT 16.01.18a:

http://www.ft.dk/forhandlinger/20171/20171M044_2018-01-16_1300.htm

FT 16.01.18b:

http://www.ft.dk/forhandlinger/20171/20171M044_2018-01-16_1300.htm

FT 06.12.17:

http://www.ft.dk/forhandlinger/20171/20171M029_2017-12-06_1300.htm

FT 14.06.17:

http://www.ft.dk/forhandlinger/20161/20161M109_2017-06-14_1300.htm

FT 02.06.17:

http://www.ft.dk/forhandlinger/20161/20161M108_2017-06-02_0905.htm

FT 31.05.17:

http://www.ft.dk/forhandlinger/20161/20161M105_2017-05-31_0900.htm

FT 05.04.17:

http://www.ft.dk/forhandlinger/20161/20161M079_2017-04-05_1300.htm

FT 13.01.17:

http://www.ft.dk/forhandlinger/20161/20161M043_2017-01-13_1000.htm

FT 07.05.15:

http://www.ft.dk/forhandlinger/20141/20141M088_2015-05-07_1000.htm

Hansen, Allan Dreyer (2004): 'Diskursteori i et videnskabsteoretisk perspektiv' i Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne. På tværs af fagkulturer og paradigmer af Lars Fuglsang & Poul Bitsch Olsen (red.). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag

Hansen, Allan Dreyer (2012): 'Diskurs- og videnskabsteori' i Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring af Søren Juul & Kirsten Bransholm Pedersen (red.). København: Hans Reitzels Forlag

Hansen, Allan Dreyer (2017): Fra kritik til interventioner. Social Kritik nr. 149 - april 2017

Held, Lars (2011): 'Introduktion til Luc Boltanskis sociologi' i Luc Boltanski. Pragmatisk sociologi. København: Hans Reitzels Forlag

Hus Forbi 2018:

<http://www.husforbi.dk/om/udenlandske-saelgere/>

IfM 2018a: Interview med jurist fra Institut for Menneskerettigheder

IfM 2018b:

<https://menneskeret.dk/monitorering/internationale-rapporter/fns-konventioner>

Jensen, Frank og Christensen, Jesper (2017): Brev til Regeringen (tilsendt pr. mail fra overborgmesterens kontor)

JP 01.06.17a:

<https://jyllands-posten.dk/politik/ECE9621261/romalov-hastes-gennem-folketinget-indensommer/>

JP 01.06.17b: <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE9619486/df-romaproblemer-maa-ordnes-foer-politikere-kan-holde-ferie/>

Justitsministeriet 2017:

<http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/reu/spm/861/svar/1427009/1792972/index.htm>

Juul, Søren & Kirsten Bransholm Pedersen (2012): 'Videnskabsteoretiske retninger og projektarbejdet' i Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring af Søren Juul & Kirsten Bransholm Pedersen (red.). København: Hans Reitzels Forlag

Jørgensen, Marianne Winther & Louise Phillips (1999): Diskursanalyse som teori og metode. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag

Kristiansen, Søren (2015): 'Kvalitative analyseredskaber' i Kvalitative Metoder. En grundbog af Svend Brinkmann & Lene Tanggaard (red.). København: Hans Reitzels Forlag

Københavns Politi 2014:

https://www.politi.dk/NR/rdonlyres/7C543457-D076-47E8-BE58-FAB96BD47E16/0/samarbejdsplan_2014.pdf

Laclau, Ernesto & Chantal Mouffe (1985): Hegemony and Socialist Strategy. Towards a Radical Democratic Politics. London: Verso

Laclau, Ernesto & Chantal Mouffe (2002): Det radikale demokrati - diskursteoriens politiske perspektiv. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag

Larsen, Christian Albrekt (2015): 'Velfærdsstat, solidaritet og 'bundgrupperne'' i Socialt arbejde i en foranderlig verden af Margit Harder & Maria Appel Nissen (red.). København: Akademisk Forlag

Linders, Annulla (2008): 'Documents, Texts, and Archives in Constructionist Research' in Handbook of constructionist research by James A. Holstein & Jaber F. Gubrium (ed.). New York: The Guilford Press

Lynggaard, Kennet (2015): 'Dokumentanalyse' i Kvalitative Metoder. En grundbog af Svend Brinkmann & Lene Tanggaard (red.). København: Hans Reitzels Forlag

Nielsen, Mathias Herup (2014): Nytteaktiveringens retfærdiggørelse. Et pragmatisk sociologisk blik på aktivering af arbejdsløse. Dansk Sociologi nr. 1/25. årg. 2014

Nielsen, Mathias Herup (2015): Imellem retfærdiggørelse og kritik af en ny tids velfærdspolitik. Aalborg: Aalborg Universitets Forlag

Nielsen, Mathias Herup (2018): Four normative languages of welfare: a pragmatic sociological investigation. Distinktion: Journal of Social Theory, vol 19, no. 1

Nordjyske 01.06.17: <https://nordjyske.dk/plus/tiggende-romaer-skal-straaffes-haardere/1807d61e-b0cd-4c7e-be97-a1f6cd48456b>

P1 27.01.18:

<https://www.dr.dk/radio/p1/bagklog-pa-p1/bagklog-pa-p1-2018-01-27>

Pedersen, Kirsten Bransholm (2012): 'Socialkonstruktivisme' i Samfundsvidenskabernes videnskabsteori. En indføring af Søren Juul & Kirsten Bransholm Pedersen (red.). København: Hans Reitzels Forlag

Politiken 31.05.17: <https://politiken.dk/indland/politik/art5974468/Regeringen-vil-fordoble-straaffen-for-utryghedsskabende-tiggeri>

Politiken 22.06.17: Debat: UDLÆNDINGE: Ærlig kritik af romaer er nødvendig af Marcus Knuth i Politiken, Sektion 2 (Kultur)

Politiken 26.02.18:

<https://politiken.dk/indland/art6356003/Pape-praesenterer-to-tiltag-»som-kan-virke-barske«>

Rasborg, Klaus (2004): 'Socialkonstruktivismen i klassisk og moderne sociologi' i Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne. På tværs af fagkulturer og paradigmer af Lars Fuglsang & Poul Bitsch Olsen (red.). Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag

Regeringen 2018: https://www.regeringen.dk/media/4937/publikation_ét-danmark-uden-parallelsamfund.pdf

Retsinformation 1987:

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=59249>

Retsinformation 2017a:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=194888>

Retsinformation 2017b:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191986>

Retsinformation 2018:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=192080>

Retsudvalget 2017:

<http://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/L215/bilag/4/1767393.pdf>

Skaarup, Peter (2017):

https://lokal.danskfolkeparti.dk/Peter_Skaarups_grundlovstale

Sørensen, Pelle Korsbæk (2015): Moralsk stress. En arbejdslivsanalyse af psykisk arbejdsmiljø, deltagelse og retfærdiggørelsesprocesser blandt højtuddannede vidensarbejdere i Danmark. Roskilde: Roskilde Universitet, Institut for Samfund og Globalisering

van Oorshot, Wim (2000) : 'Who should get what, and why? On deservingness criteria and the conditionality of solidarity among the public' in Policy and Politics: studies of local government and its services.

TV2 11.06.17:

http://www2.statsbiblioteket.dk/mediestream/tv/record/doms_radioTVCollection%3Auuid%3A4b3dca6b-f0cf-4209-8e3c-ae4858e34643/query/nyhederne

VB 28.06.17: Romaer skal sendes hjem af Peter Skaarup i Vesterbro Bladet, sektion 1

Wacquant, Loïc (2014): 'Marginalisering, etnicitet og straf i den neoliberale by: en analytisk kartografi' i Praktiske grunde. Nordisk tidsskrift for kultur- og samfundsvidenskab 2014: 1-2.

Wacquant af Christian Sandbjerg Hansen & Kristian Delica (red.)